

311275

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 12
సంపుటము ౧౨

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జూన్ నెల 2-వ తేది మంగళవారము
శ్రీ క్రోధననామ సంవత్సరము, శ్వేతమాస శుద్ధ దశమి ౧౦.

No. 53
సంచిక ౫౨

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితో వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోనముగలుగదు

అమృతాంజనము నకలవిద నొప్పులకు నంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పొట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట వట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేయును.
దేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

మాత్ర కోశ వ్యాధులు - ఒక కొత్త చికిత్స

URESOL (యురిసాల్)

అను ఔషధమును వాడుటచే తప్పక నిజముగా కుదురును

9 మొదలు 12 కాప్ సల్ఫు ఉపయోగించిన చాలును
అన్ని మందుల హెచ్చలందు, యితర దుకాణములందు విక్రయమునకు దొరుకును.
ప్రాప్తెస్టు కావలసినవారు ఈ దిగువ విభాగమునకు వ్రాయవలెను.
C. T. Hari & Co., 46, Singarachari Street Triplicane Madras

మద్రాసు అందు సదరమరాటా

రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది)

నోటీసు

బెజవాడ మచిలీపట్నము బ్రాంచిలైన్ నుండి పూర్తి బండ్ల
రాకపోకలు యిదివరలో తెలియజేసిన ప్రకారము 15-6-25
తేదినండిగాక 7-6-25 తేదీనుండియే ప్రారంభమగునని యిందు
మూలముగా తెలియజేయడమైనది.

రైల్వే కంపెనీ సీనీ మా

30.5-25 శనివారమునుండి 5.6-25 శుక్రవారమువరకు
(శని శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గం॥
మాటినీ ప్రత్యేకము గలను.

ప్రపంచమందు అంతటను చాల ఆకర్షణీయమైన

ది ఐరన్ మాన్ కి వ వారము

అల్పబిని ప్రైవేట్ కార్యములు చూడవలెను.

సాహసము గల పిశాచములరాజు

శ్రీ క్రోధన బ్యోతిష మార్గదర్శిని

ఈ ప్రస్తావనను చదివినచో ఎవరికివారు క్రోధన సం॥
రములో గణితముతో నిమి రెనులేకంగా ప్రతిగంట, రోజు,
మాసము, దశ, సం॥ ఫలితములు కాంటులు తెలిసికొనగలరు.
విస్మింతు వెల పోస్టేజీసహా 1-4-0 ఆణాలు.

శ్రీరాంప్రసాద్ బ్యోతిషమందిరము,

భీమవరంపొట్ట, భీమవరం తాలూకా, కృష్ణాజిల్లా.

గజి కె తెలము

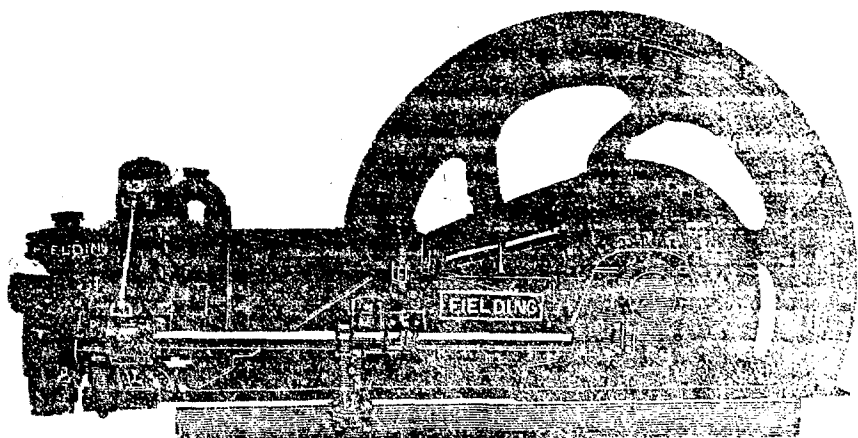
వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0.4-0

గజ్జి, చీవ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖముగ చిన్న పి
ల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నది. ఈ తెలమును నాలుగు
పూటలురాచిన గజ్జి, చీవ, చిలుము, జిల మొదలగునవి నశించును.
తప్పక పనిజేయును. వెలకన్న పోస్టాఫీసు లభింపగలదు గాన
ఇతరమందులతో కలిపి తెప్పించుకొనుట యుక్తము.
అమృతాంజనం డిపో, బొంబాయి - మదరాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫీల్డింగ్” వేటుంటు శమిడిశట్
క్యూక్ స్టార్లింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను

STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను నుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చ్చుని సిటిలో నుండగనే స్టార్టు
కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతృప్తికరముగా పనిచేయును. కూడు
ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును,
యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

సోల్ యెంట్ల:-

కెరెఫోన్
నెం 690 రు. డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో.,

12, తంబుకెట్టివిధి, మదరాసు.

పోస్టుబాక్సు
నెం 203 రు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1925-వ సం॥ జూన్ నెల 2-వ తేదీ మంగళవారము

1. ధాన్యములు

చనియాలు బా 1-కి రు 80 0 0 మొదలు 42 0 0 నుండి		
బియ్యము బస్తాలు	మొదలు	వరకు
కుడుము తెనాలిది,, ప 48 గలది	రు 18 0 0	15 0 0
నల్లారిది,, డిటా,,	15 8 0	17 0 0
డిల్లిది,, డిటా,,	16 0 0	18 0 0
రాగులు రా. 164 బస్తా 1-కి	8 12 0	9 0 0
సువ్వులు,,	20 0 0	24 0 0

2. నవ్వుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి రు 205	12 8 0	13 8 0
నెగలు,, డిటా,,	12 0 0	12 8 0
పెసలు,, డిటా,,	14 8 0	15 0 0
మినుములు,, డిటా,,	18 0 0	16 0 0
ఉలలు రు 164,,	8 8 0	9 0 0

3. నూనెవస్తువులు

సువ్వులనూనె బా 1-కి	154 0 0	155 0
నెయ్యి నూ 1-కి	14 0 0	25 0 0
కొండాపురం నెయ్యి నెగవత్త బా 1-కి	55 0 0	60 0 0
ఇతర ప్రదేశము,,	50 0 0	58 0 0
వేరు నెయ్యి నూనె గానుగ బా 1-కి రు 128 మినుకానుగ 125		
అనుచు బా 1-కి	189 0 0	140 0 0

4. చిల్లరవస్తువులు

చిల్లరవస్తువు బా 1-కి	135 0 0	
కూరవస్తువు,,	55 0 0	60 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి	100 0 0	110 0 0
గుంటూరుపొయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి రు 50,50		
కాళవ పిప్పాయకట్టు,,	70,75	
తెల్లము బా 1-కి	85 0 0	45 8 0
చింతమందు బా 1-కి	40 0 0	60 8 0

5. ఇనుము

వట్టారకం బా 1-కి	88 0 0	84 0 0
చదరం,,	86 0 0	40 0 0
రవుండు,,	85 0 0	86 0 0

6. లోహములు

నెండ్లి 100 తులంకి	71 0 0	78 0 0
బంగారము, తులము 1-కి	21 10 0	21 12 0
వెరను 1-కి	13 11 6	
ఉత్తడి బా 1-కి	254 0 0	260 0 0
రాగి డిటా,,	285 0 0	290 0 0
అస్కాచక్కెర 226 పాకి గలది	85 0 0	85 4 0

7. రంగులు అలిజరైను

అవుకల్లుడు 20 డిగ్రీలు	62 0 0	70 0 0
తొట్టికల్లుడు డిటా,,		
సింహం డిటా,,		
గుర్రం డిటా డిటా,,	67 0 0	68 0 0

8. దూది

కొండాపూరు బా 1-కి	రు 800 0 0	
పల్నాడు దూది,,	240 0 0	

9. నూలు

కోయంబూరు నెం 10 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 8 0	
మధుర నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	5 1 0	
పుట్టూరు యేనుగ నెం 8 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
అహమదాబాదు నెం 12 $\frac{1}{2}$ పెట్టె 1-కి	7 4 0	
హుళయేనుగ నెం 20	9 8 0	
జూన్ నెం 20	9 8 0	
,, నెం 40 ఏ తేదీలు అయినను	12 0 0	
వద్యాకా నెం 24 $\frac{1}{2}$	10 4 0	
14 $\frac{1}{2}$ క్విలక పక్షి	7 6 0	
నెం 20 దెన్ని సింహం యాటె	10 8 0	
నెం 22,,	10 12 0	
నెం 2 $\frac{1}{2}$ దెన్ని పర్కను	8 8 0	
నెం 14 $\frac{1}{2}$,,	8 12 0	

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

(వల్లూరు సూర్యనారాయణరావుగారు
బి. ఏ. బి. యల్.)

పాత్రోగారు మొదలగు మంత్రులు ప్రతికళాశాలను విశ్వవిద్యాలయముగ, కొన్ని కాలానుగుణ్యమున, మార్పులకు తెగించి తీసుకొనినను తమకు తగినంత దనము లేనపుడు పరిపూర్ణముగ సమస్తకాలానుగుణ్యమున కళలతోను, రాజకీయాలను విశ్వవిద్యాలయమును ఒక్కచోట స్థాపించలేదు. కొట్టి తరబడి సామ్య ఖర్చు పెట్టుటకు, కాక కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయములే వెనుకాడుచున్నవి. కాబట్టి అట్టి మన విశ్వవిద్యాలయము కల లోనివారై, దీనికి బదులు, ప్రస్తుతముందు ఆంధ్రదేశములో నున్న కళాశాలలకు ఒక్కొక్క కాలానుగుణ్యమున ఒక గొప్ప ప్రాసెసరుయొక్క శీతమును, గవర్నమెంటువారు యాయ గతిగినయెడల యిష్టమున్న కళాశాలనిట్టిలో, వేరువేరు కాలానుగుణ్యమున విద్యకాశ్రమలలో, ఆయాకాలానుగుణ్యమున పరీక్ష చేయుటయు, మన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము రెండు పనులు చేయుచుండును. ఈ మంత్రులు తమ పదవులనుండి వారకమునుపే, తమ యాంధ్రసాధనలతో సంప్రదించి, దేశములోని వివిధవిద్యాలయ ధనవంతులను, వేరదీసి సామ్య సంపాదించ గలిగినయెడల, నలభదుగా నొక విశ్వవిద్యాలయమును, దేశములో నందరికిని అనుకూలపడు స్థలములో స్థాపించవచ్చును. వస్త్ర మండలమువారును, నల్లూరు చిత్తూరుజిల్లావారును, తమ ప్రాంతములలోని యే కళాశాలనైనను విశ్వవిద్యాలయముగ మార్పించ లేకపోయినయెడల, తమ కళాశాలలను తమకు సమీపములో నున్న మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని మరే యే యితర విశ్వవిద్యాలయమునకుగాని కాళుగా నుండుకొనవచ్చును. ధనికుల సహాయముతో, ప్రతికళాశాలయ విశ్వవిద్యాలయముగ మారుటయే మన పరమావధి యని యిదివరకే చెప్పియుంటిని గనుక, మన దత్తమండల సాధనలు యెట్టి యపాయము యివిషయములో పొందకూడదు. మూడు చోట్ల విశ్వవిద్యాలయములు స్థాపన చేసెదమను మాటలో అర్థమేలేదు. విద్యార్థులు యామూడుచోట్లనీ చదువ వలె ననిన్ని, అక్కడనే, పరీక్షింపబడుదు రనిన్ని దీనికి అర్థమైనయెడల, తక్కినచోట్ల కళాశాలల గతియేమి? అవిమాదా అందునని చెప్పియెడల, యామూడు విశ్వవిద్యాలయములెందుకు?

స్వరాజ్యము సంపాదించినయెడల, ఆంధ్రరాష్ట్రము, ఆంధ్ర మోక్షార్థ, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము మొదలగు ప్రతి స్థాపనలు, వచ్చితీయనని, గడచిన, అయిదు సంవత్సరములనుండి యా, వివిధసంకల్ప యెత్తక తక్కిన రాష్ట్రవాసులవలెనే మన యాంధ్రనాయకులకూడ అసహాయాధ్యములతో ప్రవేశించి, స్వవచన విరోధము గాకుండ గవర్నమెంటు వారితో యివిషయములను సరించి యెట్టి ప్రార్థనలుగాని, అందోళనముగాని చేయుట మానిరి. ఇప్పుడు డిప్యూటీ అసహాయవాదులలో కొందరైనను, సహాయరాక్షసులు నశించినదని నమ్ముచున్నారు గనుక, తిరిగి చర్చలో దిగిరి.

మనకు స్వరాజ్యము శీఘ్రకాలములో వచ్చినను, ఆలస్యముగా వచ్చినను, యీ రాజకీయ యుద్ధము నిరంతరము జరుగుచునే యుండును గనుక, సహాయమునకు వచ్చుచున్న భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విభజనకు సరించిన అందోళనమును మనము విడువరాదు. ఎప్పటికైనను మనయిండియా దేశము, బ్రిటిషుసామ్రాజ్యములో నున్నను, వెలులల నున్నను, సంయుక్త రాష్ట్ర పరిపాలనా విధానమునకే తగియున్నదిగాన, అదియే పరమావధిక పెట్టుకొని దేశభాషలనుబట్టి రాష్ట్రములను విభజించవలసినదని మనయాందోళన విడిచిపెట్టకూడదు. మనరాజకీయ సమస్యలకు పునాది సూత్రమైనదని నెప్పటికీ మరువక, శ్యాంకుల స్థాపనము, వాణిజ్యము, విద్యవ్యవస్థాయము, మొదలైన విషయములలో, మన ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేక సంస్థాపన సేర్పరచుటకు ప్రయత్నించినచో, రాజకీయ పరిపాలన సౌకర్యమునకు క్రమక్రమముగా మన యాంధ్రదేశము వేరు పరచి తీరుదురు. ఇదివరకే, యివిధానమును మనప్రభువులు అంగీకరించియున్నారు. మనము యింకను అందోళనము చేయవలసియున్నది. దీనికి మన దత్తమండలము వారుగాని, చిత్తూరు నల్లూరువారుగాని తమరు వెనుకకు పెట్టి జడుమరేమా యని భయపడనక్కరలేదు. తమభాగమును మరియొక ఆంధ్రరాష్ట్రముగానే యేర్పరుచుకొనకూడదు? రాష్ట్రములు చిన్నచైననీమి? పెద్దచైననీమి? పరిపాలన ఖర్చులు, రాష్ట్రదాయమునుబట్టి యుండును. ఒక భాషాప్రయుక్త విభా

లిటరరీసానైటీ-పులివెండుల

పులివెండుల సరస్వతీవిలాస మందిరమున మేసెల 24 వ తేదీన మ-రా-రా-శ్రీ, టి. సుబ్రహ్మణ్యం బి. ఏ., గారి యధ్యక్షతక్రింద సాంధ్రభాషా వాఙ్మయాభివృద్ధులకై యొక్క సభ జరుపబడెను. సభాభవన మాంధ్రవిద్యాలయముననే నలంకృతంబై యుండెను.

ఉపన్యాసకర్తగారగు శ్రీ ఎల్. వెంకటరమణయ్యగారు సాంధ్రభాషాభివృద్ధి మే తక్కువగల యభివృద్ధులకు మిన్న యనియు, శ్రీకృష్ణ దేవరాయలును బోళరాజులు మున్నగువారేతరి సాంధ్రభాషాం బోషించి వన్నె దెచ్చినదియు నిక్కాలమున 1. రాజాచరణ, 2. అస్యభాషాప్రాధాన్యము, 2. జీవిత సమస్య లాదిగాల యడ్డువాట్లే జనులు తమ మాతృభాష యందు శ్రద్ధవహించుట కవకాశములేని కతంబున మనయాంధ్ర భాషావాఙ్మయము లడుగంటినవనియు, విద్యాధికులును, విమర్శకులును సర్వ గతుల సాంధ్రభాషావాఙ్మయాభివృద్ధికై తోడ్పడవలసిన విషయములగుర్చి చర్చించిరి.

కార్యదర్శిగారగు నే పూరి లక్ష్మీనరసయ్య ఎం. ఏ., ఎల్. టి. గారు సాంధ్రవాఙ్మయాభివృద్ధినిగూర్చి విపులముగ చర్చించిరి తొలినాళ్ల నున యాంధ్రవాఙ్మయ మేధితి నుండి నది విదప నన్నయభట్టు లాదిగాల విమర్శయనువా రేతరి యాంధ్రవాఙ్మయమునకు మాన్యులను సమకూర్చినదియు చెప్పుచు మన యాంధ్రవాఙ్మయ కాలపరిమాణమును మాడుచుండు ములుగా విభాగించి ప్రతి ముగమునందలి మార్పులను విశ్లేషింప గూర్చుటించిరి.

విదప యం. శ్రీరాములుగారు శ్రీ కందుకూరి వీరేశలింగముపంతులుగారి కాలమున వాఙ్మయ మేధికున మార్పు నొందినదియు విశ్లేషించిరి.

అగ్రాసనాధిపతిగారి యంతోపన్యాసమున ప్రస్తుతము మన యాంధ్రభాష తెందిన హీనస్థితియు, తిరుపతి వేంకటేశ్వరకవులు, రాయప్రోలు సుబ్బారావు, శేషాద్రిరమణకవు లాదిగాల కవులచే మన వాఙ్మయమునకు గావింపబడినవి మార్పు వికాసమును, నిక్కాలపునవనాగరికులు వాఙ్మయభాషా శ్లేషలకై గావింపవలసిన సుదృఢములగుర్చి భాషాశ్రమగ నుపన్యసించిరి.

సరస్వతీవిలాస సంఘాధ్యక్షులగు మ-రా-రా-శ్రీ, టి. వెంకటరావుగారు రగ్రాసనాధిపతిగారికి నుపన్యాసకులను నచటికి విచ్చేసిన శ్రోతలకు నభినందనము లర్పింప సభాసదుల కరతాళధ్వనులచే సభ ముగింపబడెను.

(కార్యదర్శి).

గములో ఆయాపరిస్థితులనుబట్టి ఒకటిరెండురాష్ట్రము లుండవచ్చును. అన్ని రాష్ట్రములను ఒకేసంయుక్తసామ్రాజ్య పరిపాలనయందుండిరికలెను.

వైయోద్యోగులను ఆచరణలో పెట్టించుటకే విద్యయం తయు దేశభాషలలో గరవబడవలెననియు, రాష్ట్ర పరిపాలన కూడ అట్లే జరుపబడవలెననియు, మనము పడునెదు సంవత్సరములనుండి అందోళనము చేయుచున్నాము. మన కళాశాలలో ఆంగ్లేయభాషను తీసివేయవలసినదని మనము కోరలేదు. ఆంగ్లేయస్వరాష్ట్ర సంబంధములను, ఆంగ్లేయరాష్ట్ర సంబంధములను, ప్రపంచమంతయు వ్యాపించియున్న ఆంగ్లేయభాష మనకును అవసరమే. హిందీభాషకంటె యిదియే రాజకీయ విషయములలో యెక్కువ అవసరమగునని నాయభిప్రాయము. కాని దీనిని నిర్బంధపఠనీయ విషయముగ మన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయములో నుండకూడదు. వరరాజు తాను జయించి, ప్రజలను బానిశిత్వమున కట్టివైచుటకు చేయించిన గొలుసులలో తనభాషను బలాత్కారముగ వాకిచేత నభ్యసించినవేయుట ఒక ముఖ్యమైన శీలయని, ప్రపంచచరిత్ర పూరించుచుండగా, ఇప్పుటికిని మనవారిలో కొందరుప్రముఖులు పాశ్చాత్యభాషా వ్యాపారమున పడుట చాల విచారముగానున్నది. కనుకనే చీనాజపాను మొదలగు ప్రాదేశములలోవలెనే మన విశ్వవిద్యాలయ పరీక్షలు దేశభాషలలో కూడా జరుపబడునని మన పాత్రోగారు చెప్పినవిషయములు సమంజసముగ నున్నవి. ఈవిధముగా జరిగించినయెడల మొదట యింగ్లీషుపదములనే ప్రయోగించినను అన్ని కాలానుగుణ్యమున పాతకాలలకు కళాశాలలకును, పఠనీయగ్రంథములు అనేకము లయలుండెను. తరువాత యివియే క్రమక్రమముగా దేశభాషాసాధనమునకు పునాదులుగా యేర్పడి ప్రపంచములో మన ప్రత్యేక స్థితిపడగలదు.

మహాత్ముని విశ్రాంతి

నేడు శాంతిని కేతకమునుండి బయలుదేరును

నిన్న మహానవత్రయమును బూసెను

30, 31 తేదీలయందు నిన్న 2 వ తేదీని మహాత్ముడు మున్నగువారు శాంతిని కేతకమునుండి ప్రశాంత వాతావరణము న సమగ్రవిశ్రాంతిని బడసిరి. మహాత్ముడు నిన్న మహానవత్రయమును బూసెను. నేడు పగలు 10 గంటల కంటకుండి బయలుదేరి కలకత్తాదారిని దాటిరిండుకువెళ్లును. అచట దేశబంధు వాడుగా రిని కలిసికొని కొన్నిదినము లచటగూడ విశ్రాంతినిగొనును. అటుపిమ్మట ఉత్తరవంగముమీదుగా ఆసాముకు వెళ్లును.

జూలై 15 వ తేదీనాటికి అసాములోని శౌహాతీపట్టణమును మహాత్ముడు చేరును కనీసము ఒకవారము శౌజాతైవ అసాములో మహాత్ముడు సంచారముచేయును. భోల్పూరులో నిపుడు వాతావరణము చాల సహనీతముగానున్నది. మహాత్ముడు మున్నగువారు బాగుగా విశ్రాంతిని పుచ్చుకొనుచున్నారు. దివారాత్రము లచట నిపుడు చాల అనందకరముగా నున్నది.

31 వ తేదీ ఆదివారమునాడు తేకువనే మహాత్ముడు వ్యవసాయ కృషిని చూచుటకువెళ్లి అచట యేర్పాటులనుచూచి చాల సంతసించెను. గ్రామములలో చక్కని యేర్పాటులను చేయుటకు ఆశ్రమవాసులు గ్రామస్థులకు చాల సహాయము చేయుచున్నారు. అచట మహాత్ముడు రెండుగంటలుండి పరికిరించెను. వ్యవసాయమునందు వైపుశక్తియును కలిగియుటకు మాత్రమేగాక పరిశ్రమలకు కావలసిన ఉపకరణములనుచేయుట, పారిశుధ్యము, ఆర్థికము, గౌరవము, మున్నగు గ్రామాభివృద్ధికరములను వాని నన్నిటిని గ్రామస్థులకు నేర్పుటకు గూడ ఆశ్రమవాసులు చాల శ్రద్ధతో పనిచేయుచున్నారు. మంచితో పనులను తయారుచేయుచున్నారు. ఇది చాల విశిష్టమైనది. పశువులకు మేతను సమకూర్చుట గూడ వట్టిదేగాన దీనినిగూర్చి మహాత్ముడు చాల ప్రశ్నల నడిగెను.

మరల వచ్చునపుడు ఒక సంతానము గ్రామమును మహాత్ముడు చూపించిరి. "పియర్నగారు యిటలో రైలుప్రమాదమువలన చనిపోక ముందీ గ్రామముననే పనిచేయుచుండిరి. అయితే యాయా కష్టము చెట్టును గ్రామస్థుల కిచ్చివేసిరి. గ్రామమునందు నయ్యలేనందున పియర్నగారు కొక మాతినిగూడ తప్పించి యిచ్చిరి." అని వారు మహాత్ముని కరిగించిరి. మహాత్ముడును పియర్నగారికిని చాల స్నేహపరులచే పియర్నగారు చేసిన పరోపకారవృత్తాంతమును విని మహాత్ముడు చింతాముల దయ్యెను.

ఆశ్రమమునకు వచ్చి కొంతసేపు విశ్రమించిన పిమ్మట మహాత్ముడు మరల రవీంద్రుని కడ తేగెను, వారెరువును యే శాంతముగా సంభాషించిరి. మొదట రాజకీయములను గూర్చి వారు సంభాషించిరి గాని చివరకు మతవిషయము లోనికి దిగి వది. "మానవుని జీవాత్మ ధౌత్య సంపదలన్నిటిలోను శ్రేష్ఠతను పుని భారతదేశమే ప్రపంచమునకు చాటుచున్నది. ఇతరులు కార్యకర్తలైన వారైనను సుఖయోగించినను భారతీయులు మాత్రమేమొదలు దౌర్జన్యము నుపయోగించరు" అని వారు నిర్ణయించిరి. సంభాషణ ముగించుటలపై జరిగినది.

దినపు ఫీవరుగాను అను అమెరికా దేశమును ఆస్ట్రేలియా, ఫిజి, దక్షిణాఫ్రికా, తూర్పుఆఫ్రికా మున్నగు దేశముల కేగి జాతీయస్థాయిపై ప్రతిపక్ష స్వచ్ఛందమునుండి పరిశీలనచలించిరి. అయిన మహాత్ము రవీంద్రులను సందర్శించుటకు వచ్చెను.

అంద్రాసుగారు రైలుస్టేషనుకువెళ్లి ఫీవరుగారిని కలుసుకొని ఆశ్రమమునకు గొనివచ్చిరి. ఫీవరుగారు మహాత్మునితోను రవీంద్రునితోను చాలసేపు సంభాషించెను. దక్షిణాఫ్రికానుగూర్చి మహాత్ముని, కెన్యాఫీజిలనుగూర్చి అంద్రాసుగారిని ఫీవరుగారు ప్రశ్నించిరి. ఆదివారమునాడు సాయంత్రమున ఫీవరుగారు వెళ్లిపోయిరి. నేడు (2 వ తేదీ మంగళవారము) సాయంత్రమున కొలంబోకు బయలుదేరెదరు. అటనుండి ఆస్ట్రేలియాకును ఫిజికిని వెళ్లెదరు.

ఆదివారమునాడు మధ్యాహ్నము ఆశ్రమవాసులకు బ్రాలులు సేదరిని మహాత్ము దాహవించెను. చాలమంది బాలులను చాలిలను మహాత్ము సందర్శింపబోయిరి. అప్పుడు మహాత్ము

శివాజీ మంజమునకు అధిపతి

రాణీగారు పేదబాలుని పెంచుట

సతారా చిత్రకథ

సతారా రాజవంశమునందు జగదుమండు చిత్రకథలలో నేడొక విచిత్రమైనకథ జరిగెను. "రయితు గుడిపెనుండి రాజధనమునకు అవి యాకథకు పేరువచ్చును. వారము దినముల క్రిందటివరకు చంద్రసేను బాన్సీయను వాడు, పొలములలో తిండిలేక దిగంబుగై తిరుగుచుండు వేలకొలది బాలులలో నొకడుగ నుండెను. నేడు ఆబాలుడు శివాజీ మహారాజు సహాయన మధిష్ఠించి మహారాష్ట్ర రాజ్యములకు రాజయ్యెను. సతారా రాణీగారు శ్రీమతి తారాబాయి సాహెబుగారి పుత్రుడుగ పెంచుకొనబడెను. శ్రీ భవానీదేవీమన కెదురుగా నిర్మింపబడిన గొప్ప పందిరలో డిబ్బానుదేశ సర్కారులు నాయకులందరు ఆబాలునకు బంగారువెండి కాడుల నిర్మించి వచ్చిరి. ఆ ఏదేండ్ల అజ్ఞానబాలుని నిర్మించుటకు రాణీగారి కొప్పగించిరి. బంగారు ప్రభుత్వము వారాని నూతనసామాను మహారాజుగా నంగీకరించిరి వీరికిఘోషపై ఇండియా దొ. తన మువారు గూడ ఆబాలునిసతారా రాజుగా శివాజీ రాజ్యమునకు హక్కుదాసునిగ నంగీకరింతురు. దర్బారునకు, అంగ్లప్రభుత్వ ప్రతినిధియు జిల్లాజడ్జియు, నేపాథిపతియు వచ్చియుండిరి.

ప్రతాపసింగు బ్రావుసాహెబు మహారాజుగారు, తన వారసుని యెంచుకొనుటకై యర్జునుమండగ హుటాల్గు మరణించెను. మార్చిమాసమునుండి గూడ రాణీగారు రాష్ట్రములను జేయుచున్నారు ఖాల్ ని డి. ఆర్. కూపరుగారి సహాయమున ఆమె, శివాజీ వంశమునకు సంబంధముగలవారి నందరిని పరిశీలించెను. అట్లు 20 మంది బాలురను జతజేసి, బాన్సీ ప్యాలసే వారి జాతకముల చేయించెను. బాన్సీ లెక్కలుజేసి జాచిన పిదప సభారాము అను కయితు వాని కనిచ్చుటయందు చంద్రసేనుకు ఎంచుకొనబడెను. సభారాము, శివాజీ తండ్రియగు మహాజిగారి సోదరుడు. మరీఫ్తదొక్క 18వ వారసుడగు గారుజాబయ్యెను. చంద్రసేనుని గురువారమునాడు యెంచుకొన్నపిదప మహా బలేశ్వరము గొంపోయి గవర్నరుగారి యెదురునుండిరి. గవర్నరు గారాతని అంగీకరించి 1848 సం. యిచ్చుచున్న రాజకుటుంబమున కర్మమునింపనీ యీకముందీ వారసుం కిచ్చించ నిశ్చయించిరి అట్లే ఇండియాదొరతనము వారికి శిఫారుషేయు నిశ్చయించిరి ఇది సోమవారమునాడు జరిగెను. గురువారము మే 28 వ తేదీన తని పెంచుకొనుటకు శుభదినముగ నిర్ణయించబడెను. తగిన యేర్పాటులన్నియు తొందరగ జరిగినవి.

దర్బారు

దర్బారునాడు శాస్త్రవిధిగ జరిగెను. పిదప నాజాబుని కాశికాపు మర్రిగారు దర్బారునకు గొంపోయిరి. వారి మత గురువగు చాఫుల స్వామిగారు ఆబాలునెత్తి తొడవై కూర్చొని నవెట్టుకొనగా వార్షధ్యములు చేలలేగినవి. మతగురువు కానుక లప్పించిన పిదప కొలాపురు దివాను మహారాజువారు పంపిన కానుకలు సమర్పించబడెను. పిదప ఆనేకమంది సర్దారులు వాడుకులు, పాదులు తమ కానుకలనప్పించి, శౌరవ భక్తికూచముగా ఆబాలుని పాదముల నంటిరి. ఆంధీనాయకుడు, రాణీగారి కొల్లెపై పథివాటికి నందనములు చేరిరి.

(వైష్ణవ ఆఫ్ ఇండియా)

దు మాలు నడుతుమండెను. వారు మాలునడుతులు మున్నగు విషయములనుగూర్చి మహాత్ముని ప్రశ్నించిరి. మహాత్ముడు వారికి చక్కగా బోధించెను. "శ్రీ న సా నతమే యుచేయుటకు నాస్త్వమును తొలగించుటకు స్వరాజ్యమును సమకూర్చుటకు రాట్టమే ఉత్తమ సాధనమని" మహాత్ముడు జూడిచెను.

పిమ్మట మహాత్ముని కొరకైరి కొందరు బాలికలులసి పోడిరి. సహా నిష్కపటభావముతో మహాత్ము దాండ్రించెను.

పిమ్మట ఒక పాశ్చాత్యుడొకడును ఒక చీనావ్రామ ఖును మహాత్మునితో సంభాషించిరి.

ఆదివారము సాయంత్రము మహాత్ముడు అంద్రాసుగారును మరల ద్విశేంద్రుని సంవత్సరమున కేగిరి. పిమ్మట బ.కు వెళ్లి ఆదివారము రాత్రిమండియే మహాత్ముడు మహానవత్రయము ప్రారంభించెను. ఆదివారము రాత్రిమొదలు సోమవారము రాత్రివరకును మాసవ్రతము.

(ఆ.ప్రె. స్పెషల్)

మహాత్ముడు డాక్టరు మోస్సె యో

గారిలో సంభాషించుట

ఆంగ్లో-యిండియను సమస్య

మోస్సెయోగారు మరల మహాత్ముని సందర్శించి సావకాశముగా మాటలాడిరి. మాలు నడుతులును ఖద్దరుకట్టులు యును ఆంగ్లో-యిండియనులకు చాల కష్టమైనవి. మీరు చెప్పిన హేతువు లన్నియును సరియైనవిని యంగ్లీ కరించినను గూడ ఆంగ్లో-యిండియను లందరును ఆపనులను చేయుట కష్టము. అని మోస్సెయోగారు నడిచిరి. "అది నిజమని నేనుగూడ నెదగుదును" ఒక్కసారిగా సంఘమునంతను సమ్యగింపజేయుట సాధ్యముకాదు. నేనావిషయమున తొందరపడెను. మాలునడుతులనుగూర్చి ఆంగ్లో-యిండియను లిప్పుడు అనుకూలభావమును చూపిన చాలును. బీదలకష్టములను తొలగించుటయే అందరి ప్రధానోద్దేశము. బీదలకష్ట ధనికులకును సంబంధమును హెచ్చించునది రాట్టమేగాన భారతదేశముని నివసించు భారతదేశమునందలి సందడ ననుభవించుచున్న ఆంగ్లో-యిండియనులగూడ కృతజ్ఞతతో మాలు నడుకునలెను" అని మహాత్ముడు జెనెను.

"ఇప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనులకు భారతకావన సభలలోను రాష్ట్రీయకావన సభలలోను కొంత ప్రాతినిధ్యమున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చినపిమ్మట అల్పసంఖ్యాకులకు ఆంగ్లో-యిండియనులకితీ యెటులుండును? ఆధికసంఖ్యాకులకు సంఘముల మధ్య ఆంగ్లో-యిండియనుల కెట్టిసాన మిచ్చుటకును" అని మోస్సెయోగారు రడిచిరి.

"ఆంగ్లో-యిండియనులు యితరసంఘములతో మాడివచ్చినచో వారి కెట్టి అపకారమును జరుగదు. ఆంగ్లో-యిండియను లల్పసంఖ్యాకులను కారణమువలననే హిందువులను మహమ్మదీయులను వారికి తగినన్ని స్థానముల నేర్పర చేదరు. ఉద్యోగములవిషయమున అర్హత ముఖ్యలక్షణము. ఆయుధ్యోగములకు ఆంగ్లో-యిండియనులే అగ్గతనచో మరికొంతకాలమువరకు వారే వానిని నిర్వహించుచుండవచ్చును. భారతీయులగుడ అట్టి అర్హతను గడించినచో వారికి గూడ నిరర్హతరముగా నాయుధ్యోగముల నిచ్చుచుండవలెను. అప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనులకు యితరములకు అవకాశములు లభింపవచ్చును. భారత దేశమునందలి వివిధ సంఘములవారికి క్రమక్రమముగా ఉన్నతస్థితియేగాని అధమ స్థితి కలగగూడదు. రైలు బండిని నడుపుటకు సమర్థుడగు ఆంగ్లో-యిండియనునే నియమింపవలెనుగాని అసమర్థుడగు భారతీయుని నియమించుటకు నే నంగీకరింపను. ఇప్పుడు ఆంగ్లో-యిండియనుల విద్యాపద్ధతి వలక వారికి మంచివీదనరము లభించుటలేదు. పాశ్చాత్యుల భారతీయుల దుర్మీతులు మాత్రమే వారికి పట్టుపడుచున్నవి. వారు నిల్లపప్పుడును మాటలాడు మాటలలో పాశ్చాత్య భారతదేశములలోని వివిధభాషలలో గల నీడతములు లగు బూతుమాటలే హెచ్చుగా వినిపడుచుండును. ఇది చాల అనర్హము. వానిని తొలగించుటకు ఆంగ్లో-యిండియనులే పూనుకొనవలెను. ఆంగ్లో-యిండియనులు యిప్పుడు కొండ కొమ్మెక్కి కూర్చుండుటవలననే వారు తెక్కిన జానులలో గల ఉత్తమవిషయములను గ్రహించి ఆనుసరింప కలుగలేకుండ పోవుచున్నది. మీరు కాంగ్రెసులోకి వచ్చిన మేము సంబంధముమే. మీరేల కాదు? మీరు ఎడదొంగి నిలిచినచో మాత్రమేమొన్నటికీపారసీలు యూదులు మున్నగువారికి నేనెటు స్వాగతమిచ్చెదనో అటులేమీకును మహాత్ముర్యకమాకా స్వాగత మిచ్చెదను. అన్నిసంఘములవారును కాంగ్రెసులోనుండవలెనో ఆపేరు సాగ్ధకము కాబాలము. ఇప్పుడు కాంగ్రెసు సభ్యులందరూ వ్యయముగా మాలు నడుకుటలేదు. చాలమంది మాలు కొనియే యిచ్చుచున్నారగాన ఆంగ్లో-యిండియనులగూడ అటులే యిచ్చునని మహాత్ముడు నడిచెను ఆంగ్లో-యిండియనులలో రెండు తెగలున్నవి. ఒకతెగవారు కేవలము పాశ్చాత్యులనే అనుకరించెదరు ఇంకొక తెగవారు భారతీయుల పక్షమున నుండురు ఇప్పుడు క్రమముగా హెచ్చునంది భారతపక్షమునకే మరలుచున్నార" అని మోస్సెయోగారు నడిచిరి.

"నేను గూడ బీమార్చునుకని పెట్టితి నిబీదల సమస్యను పరిష్కరించుటనుగూర్చి ఆంగ్లో-యిండియనులగూడ శ్రద్ధగా నాలోచింపవలసియే యున్నది. మాలో నున్నటులే అప్పకల్తే మీలోగూడ ఉన్నది గాని యాభవము మాత్రము కలుదు. అని మహాత్ముడు నడిచెను.

"మాసంఘము పక్షమున కొన్ని ప్రశ్నలను మీకు ప్రాసి యిచ్చెదను. వానినిగూర్చి మీరు బాగుగా ఆలోచించి మీ యంగ్లయిండియా పత్రికలో ఉత్తములను ప్రకటింప గోరవను" అని మోస్సెయోగారు నడిచిరి.

"ఇందులకు నేను మహాత్ముర్యకముగా నంగీకరించెదను. ఈదేశమునందలి అన్నిసంఘములను కలసిమెలసియుండుకు కష్టంతరమును కలిగించుచున్న సంకీయముల నన్నిటిని తొలగించుటకు నేను శక్తినించన లేకుండ ప్రయత్నించెను. భారతదేశమే మీకును మాకునుగూడ మాతృదేశము. దాని సుగ్రహములకే మునుపెదరును ప్రయత్నించుచున్నాము. అన్నిసంఘములవారిని నేను ప్రేమించెదను" అని మహాత్ముడు నడిచెను. (పె.

దేశ సేవ - జీతములు

(ఎంగు ఇండియా)

“ఏప్రిల్ 30:—న తేదీ యంగు ఇండియాలో మీరు ఆ. భా. కాంగ్రెసు సంఘమునుండిగాని గుజరాతు కాంగ్రెసు సంఘమునుండిగాని యేమియు పుచ్చుకొనుట లేదనియు, మీ స్నేహితులు చేయు సహాయముపై నాధారపడి యుండుననియు తెలిసి. ఇది నన్ను చాలకష్టస్థితిలో బెట్టినది. నే నొక్కడ కై దేండ్ల నుండియును కిలాఫతు కాంగ్రెసు పనులను జేయుచుంటిని. మాడేండ్లనుండియును సెంట్రలు కిలాఫతు కమిటీ దగ్గరనుండి బత్తెము పుచ్చుకొనుచుంటిని. మీరును అలీసోదరులు ను ఆ పప్పు డ పప్పు డు బ ల్లు మాటలను బట్టిరోజుబత్తెమును పుచ్చుకొని దేశసేవజేయుటలో గౌరవహీనమైయుండెదని తెలుసుకొని నమ్మితిని. ఇప్పుడు మీరుగూడ దేశముయొక్క నిధినుండియేమియు దీసుకొనుటలేదనియు, మిత్రులే సహాయముజేసెదరనియు జెప్పుచున్నారు. మాలానా షాకత్తలీయు, మాలానా మహమ్మదలీగూడ యిదే విషయమును చాలసారులు జెప్పియుండిరి.

“ఏప్రిల్ 30:—న తేదీ యంగు ఇండియాలో మీరు దియే యిచ్చుములేనటుల నేను నిర్ణయించుకొనవలసి నవచ్చునన్నది. ప్రధానసేనానియేకోశమునుండియేమియు నక్కడలేదనుచున్నపుడు సిపాయివనజీతమునెటుల పుచ్చుకొనగలడు? ఇతర ప్రచారకులమాట నేను చెప్పలేనుగాని, మీరుప్రాసినవ్యాఖ్యానము యితరుల కెంతవఱివేకరముగనన్నను నాకు మాత్రము మోహము తొలగించినది. నేను దేశసేవయే పరమావధిగజేసికొనివచ్చితిని ఇటులకొని జేసినతప్పకు కనుగొంటిని. నేను మిమ్ములనుగాని అలీసోదరులనుగాని యేమాత్రమును నిందించుటలేదు నమ్ముదు. నన్ను నేనే మారుకొందును. దేశసేవనేభాగ్యవంతులూ లేక భాగ్యవంతులగుదులు గలవారో జేయవలెననుచి అయినను నాయంతటనేనే తెలిసికొని యుండవలసినది. నా దితప్పు గావచ్చునకాని మీరు, అలీసోదరులు, పండిత మోతీలాలు నెహ్రూ, దేశబంధుదాసు, నంటి నాయకులే దేశ సేవకుల సివిలుల్స్టులలో నుండుట ప్రతిపక్ష భంగకర మని తలంచునెడల దేశసేవకై ప్రచారకులు బయలుదేర జాల రని నానమ్మకము”.

ఒక విశేషిరి యిట్లు వ్రాయుచున్నాను. దీనినిబట్టిమాడ ఈయన యంగుఇండియా నెప్పుడును చదువుచుండువాడు గాడని తెలియుచున్నది. లేకున్నయెడల నేను డబ్బుపుచ్చుకొని చేయుదేశసేవలో జేసిన గౌరవ మని తలంచునని ఆనేక సారులు చెప్పినమాటలను గమనించియే యుండును. నాప్రయాణపు ఖర్చులు యితరఖర్చులు ప్రత్యేకము. కాంగ్రెసు సమితి లేకుండ వానిని ఆఖర్పుక్రింద జేయజాలను. కాంగ్రెసు తీర్మానమును బట్టిగాని లేదా కాంగ్రెసు లోరుటచేగాని నేను పర్యటనము జేయుట లేదు. రాష్ట్రములేదగాని పిలిచినపుడు పోవుచుండును. ఈ ఖర్చులకు కాంగ్రెసును డబ్బియుమని కోరినగాని కాంగ్రెసుఖర్చులక్రింద జేసినగాని తప్పేదురును. కాంగ్రెసు పిలిచినపుడే గభకునచ్చు ఆ-భా. కాంగ్రెసుసభ్యులు తమఖర్చులను తామే భరింతురని యివిలేఖనకు దెలియదు. ఈఖర్చును కాంగ్రెసుఖర్చులలో వేసినయెడల కాంగ్రెసుడబ్బు త్వరలోనే అయిపోవును. నేనే సర్వకాలమును కాంగ్రెసుపనినే జేయువాడనై దేశసేవ జేసినందులకు జీతమునిచ్చునెడల జీతముల లిస్టులో జేరుటకు నేనే మొదటి వాడ నైయుండి యితరులకు ప్రోత్సాహము నిచ్చెదను. ఇంతవరకట్టివీరిను మిమ్ము స్థాపించెదము. భారతదేశ మంతటగాని గుజరాతుగాని ఆట్టి స్క్రీమును తయారుజేయుటకు చాల కష్టములు గాన్పించెను. ఎప్పుడేవిషయమునుగూర్చి యనుకొన్నను చాలసారు లీసంగతిని విడిచిజేయవలసినవచ్చెను. కాబట్టి యివిలేఖరి కష్టపడి పనిచేసి కిలాఫతు కార్యాలయమునుండి డబ్బు దీసికొనుట కెట్టిసంకోచములు నుండరాదు. కిలాఫతుకమిటీ కోరినమీదట ప్రయాణము జేసినపుడు అలీసోదరులు ఖర్చులను బుచ్చుకొనిరని ఆయన దెలిసికొనవచ్చును. ఇందువలన మనస్సుకు సమాధానము కుదురునేమో! మరియొకటి. నేను అలీ సోదరులతో గలసి కిలాఫతు పని మీదనే ప్రయాణము జేసినపుడు కిలాఫతుకమిటీయే నాఖర్చులనుభరించెను. దీనితో మనస్సుకు నింకకొంత సమాధానము కుదురవచ్చును. అప్పటికిని మిత్రులమీదనే ఆధారపడివాడనుగాని కిలాఫతు పార్టీలో నొక్కడనుగ నుండుట గౌరవమని తలంచితిని. అలీసోదరులు తమ స్వంతఖర్చులకై కిలాఫతుకమిటీ నడుగుతున్నయెడల అందుకు కారణము కిలాఫతు కమిటీని న్యాయప్రకారము అడుగు వలసినదానికన్న నెక్కువ యడుగుబడును. వారిడిగియే యున్నయెడల చెడ్డప్రచారము యేర్పడేది. మో॥ క॥ గాంధీ.

రైతుల మొర

గ్రామములందు చేయవలసియున్న పని

గాంధీమహాత్ము డీవారపు ఎంగుయిండియా లో నిలుల వ్రాయుచున్నాడు:—

నా తేం గాలుప్రయాణము సాగుకొలదియు నాకిచ్చుచున్న సన్యాసపత్రములును అక్కడక్కడికి నన్ను నే జేసినపనిని స్తోత్రముజేయుటలతో కాలముబుచ్చక మంచిమంచి విషయములను దెల్పుచు బోధకములుగనన్నవి. అట్టిది తిపెరా రైతుల సంఘమువారిచ్చిన సన్యాసపత్రముకంటె అందు యాక్రింది భావగర్భితవాక్యములుగలవు.

“తిపెరాలో రైతులు అర్ధాన్నముదిన, అర్ధవివస్తులై సరియైన ఆరోగ్యములేక చాల భాగం నొంచుచున్నారని మేము, చెప్పుచున్నాము. ప్రజలకు ఆహారద్రవ్యములను పండించియిచ్చెదము. ఇందులకు మాయెడ దయతో నుండవలసినది. అట్లుగాక మామాటయే లేక్కలేయకయుండురు.ఇదట మేమే నూటికి 90 మంది మున్నాము. తిపెరా అంటే రైతనియే అర్ధమనిగూడ చెప్పవచ్చును.మాకు పాలముపని ఆరుమాసములుమాత్రముండును. అప్పుడు పగలు రాత్రిగూడ పనిజేయుదుము. మిగిలిన ఆరు నెలలును మాకు రోజు మాలికైనను పనియేమి యుండదు. అన్నములేక మాడవలసియుండును. మాకున్న కొద్దిమాత్రమును ఖర్చైనపిదప కొనుక్కొనుటకు డబ్బు లేక పోగా అప్పిచ్చువానివద్దకు బోదుము. అతను అమితమగుడైన డబ్బుగాని గింజలుగాని తీసికొనును. ఇచట గ్రామములలో మాకు సహాయముచేయుటకు రెయిఫీసెను బ్యాంకులకంటివి లేవుగదా! ఇందుచేత మేము మాఅప్పులను దీర్చుకొనలేకున్నాము. ఈ అప్పిచ్చినవారును, ఆహారపదార్థముల పండించుటలో నెట్టి యభిరుచియు లేక మిగ్గలాభములను దీయువారును మా ఆస్తిని అమ్ముకొనిండును. మేముంచేత భూమిలేని పనివారలమై యెట్టిహక్కులేకుండ పెల్లము పిల్లలము అన్నములేకమాడి చచ్చిపోదుము. ఇది మాచియెడల మీగుండె నీరై పోగలదు. మాభూములలో జను ము బండును. ఇచట న్యాయ మేనునగా తేండించినవాడే ధర నిర్ణయించును ఏకారణమోయేమిమాయయోగాని యిప్పుడు జనపవార ధరలు విదేశపు వర్తకునిచేతిలోను మధ్యవానిచేతిలోను ఉన్నవి. అందుచేత మాకు ఖర్చులకుగూడ గిట్టని ధరకు జనపవారను అమ్మువలసివచ్చుచున్నది.

“మేము రైతులము శిక్షునిచ్చు భూములలోని చెట్లను కొట్టుకొనుటకు పిలులేదు. త్రాగ నీళ్లులేక చచ్చిపోవుచున్నను చెరువులు దీయుటకు పిలులేదు. సరియైన శిక్ష నేర్పవారు లేక పోవుటచేతి రాట మిచట గృహపరశ్రమగాలేదు. అందుచేతనే పాలము పనిలేనపుడు పనిలేనివారికి పనికొరకుటలేదు. ఈవిషయమై మీరు ప్రత్యేకముగ కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు దెలుపవలసింది. వ్యాజ్యములతో మేము రైతులము పాడెపోవుచున్నాము. చరిత్రాధరములని యేతో చేసినను యెప్పుడో మరీ అది పోయి రైతులు నాశనమేయగుదురు. భననంతులకు బలముగల వారికి వ్యాజ్యముల పంటయగును.

“తిపెరా రైతులకు సౌకర్యము గలుగజేయుటకై సర్వప్రయత్నములను మీరుజేసెదరని మేము కోరుచున్నాము. మీ ధీరాదృష్టును జూచి అప్పుడేమీ పడకుటచేసి మిగిలిన మీ వంటివారు పనిజేయ ప్రారంభించిరి. త్వరలోనే మాకు గావలసిన సౌకర్యముంతయు జేయవలసి నమ్ముచున్నాము”.

గ్రామములందు ప్రచారము

నే నీ సన్యాస పత్రము నందు మొదట చివర నుండు వాక్యముల ప్యా రాలను, ఆనవసర విశేషములుగల ఒక అర్థవాక్యమును మాత్రము వదలివేసినవని పాఠకునకు గట్టిగ జెప్పుచున్నాను. పైదెన్ని నస్తేటుమెంటులో అతికయోక్తి యున్నదని నేను నమ్మెదను. కాని యిందురైతులు తమకష్టములను న్యాయముగనే వెల్లబుచ్చి రని మాత్రము చెప్పకతప్పదు. ఇందు ముఖ్యమైనది ఆరునెలలు పని లేకపోవుటకు సంబంధించినది. దేశమునం దితరభాగములందు గూడ నిదేప్రసి వినిపించును. చాలమంది ఆరునెలలు తమకున్నమాత్రము భూములలోపనిజేసి మిగిలిన ఆరు మాసములును యిండ్లువదలి దూర దేశములకు బోయి ఫ్యాక్టరీలలో హరిపని జేసెదరు. ఈసన్యాసపత్రమును బాగ్రతగ చదివినవానికి నిరదోగ్యగత్యమే వివాదకథమందు ప్రాథమికాంశముగ నున్నటుల గాన్పించగలదు. ఇంకను దెల్పిన మిగిలినకష్టములకుగూడ నిదియే మూలకారణముగ గాన్పించుచున్నది. సంవత్సరమంతయును యిండ్లవద్ద నిలకడగా పనియున్న

యెడల వారు అప్పిచ్చువాని వద్దకు పరగతై సవసరముండదు. వాళ్లకు నిలవయేమైన నున్నయెడల జనపవారను యితరులు బెట్టినధరకు అమ్ముకొనవలసిన అవసరముండదు. ఏదోపరిశ్రమలందు ఆరునెలలు పనిజేసినపుడు వారి జీవితములందు మార్పుగల్గును.

వారలకు నూలువడుకుట తెలియదని చెప్పుచున్నారే! ఈ విషయమును కాంగ్రెసు ప్రచారకులు గమనించునటుల చెప్పవలసినదిగ వాడు నమ్ముకొరుచున్నారే. నాకు రాటుమునందుగల విశ్వాసోత్సాహములు కాంగ్రెసు ప్రచారకులకు నూరిపోయి గల శక్తి నాకుండిన యెంత బాగుండెడిదోగదా. వారు ప్రజాప్రతినిధులై యున్నప్పుడు వారిలో వ్యాపించి రాటుముయొక్క సందేశము నందజేయవలయును. వారిల కాసందేశమును దెల్పి వడుకునటుల జేయుటచేత వారిని గురించి యెన్ని సంగతులలో నేడ్చుకొనుటకును వారికష్టములు ముల దెలుసుకొనుటకును అవకాశము గల్గును. కాంగ్రెసు ప్రచారకులు పంటలను పాడు జేయు మిడుతల వలెగ్రామములపై బడకుండ ప్రేమతో గ్రామములందు జేరి వారికేమి కావలయునో నెమ్మదిగ కనుగొని వారినితీసి బాగుజేయుటకు సహాయము చేయవలయును. వారునూలు వడుకుటను వ్యాపింపజేయ బోయి మరియే యితరసహాయమునైన జేయవలసి వచ్చినయెడల నేనేమియు దుఃఖింపను. తాను మారుగాను వారు గ్రామములకు బోయి సేవకులుగ నుండవలసినదే. నాలో ప్రతివారును గ్రామములకు బోయి పనిజేయుట అవసరమే యుండును. కాని కార్యరూపమున జేయువారు కొద్దిమందియే యుండురు. గ్రామములకు పోయినవారికి చాలమందికి రాటమే సేవజేయుటకు తగిన సాధనమని కనుగొందురు. గ్రామములు 700 వేలున్నపుడు భారతదేశమంతటను జూచినను 700 మంది నిజముగా గ్రామములలో పనిజేయువారు గాన్పించరు రైతుల సన్యాసపత్రము మనలను దూషించుచు అవిషయమును జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది. గ్రామములందు పనిజేయువారు చాలమంది యేర్పడినయెడల స్వరాజ్యముమాట మాట్లాడవచ్చును.

ది మద్రాసు అందు సదతనోమరాటా

రైల్వే కంపెనీ

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటు చేయబడినది.)
నోటీసు
మద్రాసునుండి బెంగళూరుకి పోవునట్టియు, బెంగళూరునుండి మద్రాసుకు వచ్చునట్టి ఎక్స్ ప్రెస్సు బండ్లనుండి డ్రైనింగు కారు 5-6-1925 తేదీనుండి తీసివేయబడును. ముందుగా మద్రాసు స్టేషను నూపరికొల్వే డెంటుగారికి లేక బెంగళూరునికి స్టేషనుమాస్టరుగారికి తెలిపిన త్తద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషను, అరకోల్ గాం, జోల్పాల్పేట్ మొదలగు స్థలములందు టిఫిన్, డ్రెస్ ఫాస్టు బుట్టలందు సరఫరా చేయబడును. మద్రాసు సెంట్రల్ స్టేషనునుండి బయలుదేరుటకుమునుపే తెలిపిన డ్రాఫ్ట్ ఎక్స్ ప్రెసు బెంగళూరునికి రాత్రి 7 గం 30 నిమిషములకు చేరినతరుణం డిన్నర్ సరఫరా చేయబడునని యిందుగూలముగా అందరికి తెలియజేయవలెననిది.

SALE NOTICE.

వేలం ప్రకటన

కృష్ణాజిల్లా బెజవాడ తాలూకాలో సాతు వల్లూరు ఎస్టేటు ఒకటవపార్శులోని వల్లూరు, దేవరవల్లి గ్రామములలోని కృష్ణలంకలున్న 1335 వ షనలీకి సాగు నిమిత్తమున్న, పశువుల మేత నిమిత్తమున్న, ఈసంవత్సరము జూను 12 వ తేదిన పగలు 12 గంటలు మొదలు బహిరంగముగా వల్లూరు గ్రామములో వేలం వేయబడును. పాటపాడ దలచిన ప్రతివారున్నూ పాటపాడుటకు ముందుగా ప్రతి కేసుకు రు 50 చొప్పున ధరావతు కట్టవలయును. పాట ఆఖరు అయినవెంటనే సదరు ప్రధమధరావతుతోసహా పాట మొత్తములో 4 వ వంతు డిపాజిటుక్రింద చెల్లించవలయును.

మిగతవరతులు పాటకాలమందు తెలియచేయబడును.

సాతు వల్లూరు 1 వ పార్శు ఎస్టేటు మేనేజరు ఆఫీసు, వేముారి శివసుబ్బారావు, మేనేజరు, బందరు, 22-5-25

రత్నకళాపాద్యమము

యవతీమానభంగమునకు శాంతిరక్షకు లే తోడ్పడిరి

శ్రీమదు భూస్వాములపయినను, సబుయిస్పెక్టరు పై ననుభిర్యును చేయబడెను

హైదరాబాదు(సింధు) మే 8:- హాలిడివిజను దండ నాధికారివద్ద 5 గురు భూస్వాములును, కొక పోలీసు కలు యిస్పెక్టరును గలసి యొక యవతీమే దారుణమును యత్నా చారముగావించి రను నేరము చేయబడెను. నేరము ప్రబల (దేక కారణముగనున్నది. శిక్షాస్ఫూరి 866,867,842 యంశము లక్రింద ఫిర్యాదుచేయబడెను. 21 వంటి ప్రాయముగల యొక యవతీని బలవంతముగ నాపెను మానభంగము గావించ వలయునను నూహతో నెత్తుకొని వచ్చిరని నేరము చేయబడి నది. ముద్దాయిలు పురుషు లెవరును గృహమునందులేని సమ యయిచూచి, కట్టలు మొదలగు నితరాయుధములు గలిగిన చాల బలగముతో వచ్చి యవతీగృహమునఁ జొరబడి యాపె ననతి తల్లిపై నత్యాచారము గావించిరి. అసయమున వారి దారుణము నిరాఘాటముగ జరుగుటకై పిల్లయొక్క తండ్రిని మఱియును పురుషుల నన్యాయముగ నిర్బంధించిరి.

సయ్యరు అమీన్లును, భూస్వామి (ముద్దాయిలలో నొకఁడు) పరునై రు దినములక్రింద తనయింటియందు పురుషు లెవరు లేని సమయమున కొండఱుచరులతోఁ జూపఁబడి తన కూతురును బలవంతముగ కొన్ని న గల తో గూడ నెత్తు కొని పోయి తే తో క యింటియందుంచి రి. అచ్చటాపెను బహుభంగుల బలవంతపెట్టి తమ విషయ వాంఛన నెఱవేర్చుకొన ప్రయత్నించిరి. కాని యింతలో పిల్ల తండ్రివచ్చి యాపెను చెఱుకుండి విడిపించెను. ఆపిల్లపేరు ముస్సత్తుబాది. కాని యాసాయంకాలము భూస్వామి ముప్పది నలువదిమందితో వచ్చి గ్రామమును జాట్టి వారియింటిపై బడిరి.

మఱునాటి యుద్ధమునను పోలీసు సబుయిస్పెక్టరు గూడ నిద్రావణముగ జేరెను. సబుయిస్పెక్టరు వచ్చి యా పిల్లతండ్రిని యొకను గల పురుషులను పిల్లను భూస్వామి యధి నము చేయవలెనని బలవంతముఁ జేసెను. కాని పిల్లతండ్రి యిం దుల కొప్పుకొనలేదు సరికదా, యిస్పెక్టరుతో క్రోధమును జరిగిన యల్లిరి నిజమింది వారిని రక్షింపఁ గోరెను కాని సబు యిస్పెక్టరు రందుల కంగీకరింప తండ్రిని, మఱియొకరిని, ఈ పిల్ల భర్తను యజమాని మఱియుద్ధరు గూతుండ్రను నిర్బంధించి జైలులోనుండెను. వెంటనే సహ్యుడు మఱికొందఱతో వచ్చి యావారిమఱిని బలవంతముగ నెత్తుకొనిపో ప్రయత్నించెను. ఆయమ చాలనేపు స్వరక్షభాగము పెనుగులాడెను. ఆపె గుహ్యంగములపైన నితర. చోటులను గూడ నిర్దాక్షిణ్యముగ గాయపఱచి తుద కెత్తుకొనిపోయిరి. పిమ్మట నిర్బంధితులను వదిలవేసిరి.

ఫిర్యాది మహమ్మదీయులలోను హిందువులలోను గల 12 గురు గౌరవనీయులగు పురప్రముఖులను సాక్షులుగనంచిరి. (ఆ. ప్రె.)

మేలు స్త్రీ మరులు

బొంబాయి, జూన్ 1:- గతనెల 21వ తేది సీమటపాల లనుదీనికొని 31-వ తేది ఉదయం 8:30 గంటలకు "కలిడోనియా" మేలుస్త్రీమరు ఏడెవరేపు చేరెను. ఆదినిమననే ఉదయం 11.30 గంటల కది బయలుదేరి పోయెను. మామూలుప్రకార ముగ జూన్ 5వ తేదికి ఉదయం 6 గంటలకు "కలిడోనియా ఓడ" బొంబాయి చేరవలయును.

గతనెల 28-వ తేది సీమటపాలను దీరికొని మేలుస్త్రీమరు "మాంటూనా" మార్చెనీసురేవునుండి 30-వ తేది ఉదయం 6 గం టలకు వెడలెను.

మరియొక ఓడ యస్. యస్. "యల్పియా" లివరు పూరునుండి బొంబాయి పోవుటకు గతనెల 30-వ తేదిన బయ లుదేరెను.

బ్రిటీషీకివోవుటకు లాయడు బ్రిటీషైనుస్త్రీమరు "పిల్సా" నేడు బయలుదేరెను. న్యాయమూర్తి సి. యస్. ఫోర్డు, యస్. పబ్లికమూర్తిగార్లు ఓడలోని ప్రయాణికులలో ముఖ్యులు. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాలోనిరువురు హైందవప్రముఖులచే కేసు

మణి అయ్యరు, అబ్దుల్ రహీమాను (పురపాలక సంఘ సభ్యుఁడు, గౌరవన్యాయాధికారి) గార్లు పై నేరము

రంగూను జూన్ 1:- జిల్లా న్యాయాధికారి సిబ్బలిరు గారు మణి అయ్యరు, ఖాను బహదరు వి. యమ్. అబ్దుల్ రహీమాను, గౌరవన్యాయాధికారి, పురపాలక సంఘ సభ్యుఁ డుగార్లపై, యిస్సినకచ్చేరిలోని కాగితములను మార్పునట్లును దిద్దినుట్లును మోసముజేసినందులకు విచారించెను. తీర్పువినుటకు చాల మంది హిందువులు వచ్చిరి. ప్రేక్షక స్థానములు నిండె ను. న్యాయాధికారి విపులముగ తన తీర్పులను జదివెను. ముద్దా యిలు మోసమునందు పాల్గొనినట్లు ఫిర్యాదులో విశ్వసనీయ ముగు సాక్ష్యమున్నదనిరి. ముద్దాయిలు యిస్సిన కచ్చేరికి పో యినది వాస్తవము. అచ్చట వారంటు కాగితములందు మోస ము జరిగినమాట వాస్తవము. ముద్దాయిల తరపున వాదించుటకు భారత దేశము నుండి ప్రముఖులగు న్యాయవాదులు వచ్చి రనిరి. వారు ఫిర్యాదు వట్టి య బద్ధమని నిరూపించుటకు చాలప్రయత్నించిరి. కాని చేసిననేర ము మాత్రము శిక్షలేకుండ పోనీయదగినంత యల్పముయినది కాదు. కాని రహీమానుగారు గౌరవనీయులు, వయసుమీఱిన వారు, కాన వారికి మణితత్వగురారికంటె తక్కువ శిక్షవిధిం పఁబడినది. ఎవఁడో క్రొత్తవానిని కాగితముందలి తారీఖులు దిద్దునట్లు ప్రోత్సహించె ననునేరము క్రింద యిద్దఱున నేరములు లుగా న్యాయాధికారి నిర్ణయించెను. మణిఅయ్యరుగారికి మూఁ డేండ్లు కఠినశిక్షయు, రహమానుగారికి రెండేండ్లు కఠినశిక్షయు విధించిరి. ఒక బర్మాదేశీయుని పట్టికలందు తారీఖులు మార్పు నట్లు ప్రోత్సహించి నందులకుగూడ నేరములుగా నిర్ణయించఁ బడిరి. కాని దీనిక్రింద శిక్షింపఁబడలేదు. ముద్దాయిల తరపున భాకతదేశమునుండి సర్ హాసింగు గౌరుగారు వచ్చిరి. చాంప నాకు మణిఅయ్యరు తరపున వాదించెను. రహమానుగారి తర పున గౌరుగారు, అజాము (కాసనసభ్యుఁడు), ఓ. డెగ్లను విల్లిగార్లు (కాసనసభ్యుఁడు) వాదించిరి. రహమానుగారికి 52 వత్సరములు మణిఅయ్యరుగారికి 41 వత్సరములు.

సాయంకాలము ప్రధానన్యాయస్థానమున యప్పీలు చేయుటకు ముద్దాయిలు నిశ్చయించిరి. వారికి జామీనుమీఁద విడుదల యాదబడెను. (ఆ. ప్రె.)

అనకాపల్లిలో మోటారువలన మరణము

విశాఖపట్నం, 1 స్ట్రు సర్కిల్ ఎక్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరు గా నున్న హోర్టన్ గారు అనకాపల్లి మొక్కజొడ్డులో మోటారుబండి నడుపుతూ పోలీసువేషకొన్న యావూరిలోగల కూలిపని చేసేవాడునున్న 40 సంవత్సరములు వయస్సుగల ఒక కూలివానిపై తమబండిని ప్రమాదవశమున తాకించిరి. ఆతడు వెంటనే క్రిందపడిపోయెను. కుడికాలు ఎముకలున్నూ పక్క ఎముకలు నాలుగున్నూ పూర్తిగా విరిగిపోయినవి. ఈ గ్రామం లో ప్రయత్నము ప్రాక్టిషనురుగానున్న డాక్టరు గుళ్లపల్లి వారా యణమూర్తి ఎల్. ఎస్. ఎస్. గారు వెంటనే అచ్చటికిపోయి రక్తస్రావము నిలువజేసి మ్యునిసిపల్ ఆసుపత్రికి కొను పోయిరి. వారు శక్తివంతవలెకుండా వలయు చికిత్సలన్నియు చేసిరిగాని ఆకూలివాడు డెబ్బతగిలిన 3 గంటలకు మరణించె. మూలా సోమన్న.

నర్సరావు వేట

(ఒకవిలేఖరి) త్యాగరాజ వర్ధంతి

ఇప్పటికి నాలుగురోజులక్రిందట మా యూర సంగీత విద్వాంసు లందరును త్యాగరాజగారి నారాధించి కృతకృత్యు లైరి. ఇది జయప్రదముగ నెరవేరుటకు మురుగుల శీతరాము లనువారు కారకులు. పరిపర గ్రామములనుండియు విద్వాంసులు విచ్చేసి ఉత్సవసమయమున పాల్గొని తమభక్తిని వెల్లడించిరి. అన్నదాన సమాజము ఇటీవల జరిగిన యెన్నికలలో శ్రీయుత రాఘవేంద్ర రావుగారు కార్యదట్టపదవి పధిష్ఠించుటచే నూతనోత్సాహము ప్రబలినది.

గోదావరిజిల్లా సహకారుల సభ

గోదావరిజిల్లా సహకారయూనియనుల సెంట్రల్ బ్యాంకుల ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగ సహకారకాఖనారే నియోగింప బడు ఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారుల నియామకము విషయమై చర్చించుటకు ది 28.5.25 తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సహ నేతమై యాదిగువతీర్మానములు గావించిరి.

తీర్మానములు (1) శ్రీయుత నేతగంటి కోనేటిరావుగారు కాకినాడ సెంట్రల్ బ్యాంకు ఉపాధ్యక్షులను యాభివృద్ధిపరచుటగా యె న్నుకోవడమైనది. (2) తుని, పెద్దాపురంయూనియను, అద్యక్ష కార్యద ర్శులు వారియూనియనుల అభిప్రాయములు తెలియజేయుచు సభ జయప్రదముగా జరుగవలసినదిగా పంపినయు తీర్పును చదువ, జమైనది.

(3) 18.4-25 తేదీని ఆద్యక్షులలోమూడిన గోదావరీ సహ కార సమైక్యసభలో ఆమోదింపబడిన 7 వ తీర్మానము సహ కారకాఖనారు సృష్టిచేసిన ఆనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారు జడపు వులు అనవసరముగాను ధనవ్యయముతోను గూడినవిగను కనుపిం చుచున్నందున యాపదపులను ముంగు సంవత్సరమునుంచి అను లులోతగ్గించి యిందునిమి తము దెచ్చించుదనమును యూనియ నులకు ఉద్యమప్రచారము నిమి తము విరాళముగ నొసంగుటకు న్ను యిదివరలో యాఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారు వార్కియి వ్చిన ప్రత్యేకఅధికారములను యూనియను డైరక్టరు యిచ్చుటకు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు. ఈసభవారు ఆమో దించుచు గోదావరీమండల సహకార యూనియనులకు, డిపార్టు మెంటువార్కిన్ని యాక్రింది అభిప్రాయము యిచ్చుచున్నారు. ప్రభుత్వమువారిచే నియోగింపబడు ఆనరరీ అసిస్టెంటురిజిస్ట్రారు పదవులు సహకారోద్య మాదర్శకముగ ప్రజాస్వామిక పద్ధతు లకు వ్యతిరేకమని యాసభవారి నిశ్చితాభిప్రాయము. నియోజక పద్ధతి యూనియనుల సమకార్య నిర్వహణమునకు అటంక కరమనివమ్ముచున్నారు. ఇకముందు జిల్లాసహకార తెనిభీసంఘము లున్నచోట్ల ఆసంఘమువాకును అవిలేనిచోట్ల వివిధయూనియ ను సెంట్రల్ బ్యాంకులవేతను ఎన్నికలకై ప్రకారము ఆనరరీ అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారుయేర్పాటు డిపార్టుమెంటువారు అంగీకరిం పవలసినదిగా యాసభ వారు తీర్మానించుచున్నారు.

(4) అలకూరు ఆద్యక్షసహకారసభలో గోదావరిఘం డలములో డిప్యూటీ సెక్రటరీ సాధ్యమైనంతతీర్థరలో యేర్పాటు కాబడిన తీర్మానమును యాసభవారు ఆమోదించుచు రిజిస్ట్రారు వారిని యాసంఘమును త్వరలో రిజిస్టరుచేయుటకు త్వరలో యేర్పాట్లుచే టుట కోరడమైనది. ఈవిషయమై డిపార్టు మెంటు వారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపుటకు జిల్లాసహ కారకాఖనాసంఘకార్యదర్శిలకు నరసింహ దేవర సత్యనారాయణ గారికి అధికారమియ్యడమైనది.

(5) కొత్తజేటసభ్యులకు ప్రత్యేకయూనియను సాధ్య మైనంతతీర్థరలో సహకార యూనియను ఒకటి యేర్పాటు చేయుటకు యాసభవారు డిపార్టుమెంటువార్కి కిఫార్సు చేయుచున్నారు.

(6) జిల్లాసాయీసంఘ కార్యనిర్వాహణమునకు మండల ములోని సెంట్రల్ బ్యాంకులు యూనియనులు సాకులు అయిదు రూపాయలు విరాళమునిచ్చి డిప్యూటీ సెక్రటరీ యేర్పాటు అయ్యేవరకు పోషింపవలసినదిగా యాసభవారు కోరుచున్నారు.

(7) జూన్ మాసాంతములోగా సెంట్రల్ బ్యాంకు యూ నియను డైరక్టర్లు వారి ప్రాంతములోని సంఘముల దర్శించి వాయిదామీరిన బాకీలు వసూలుచేసి వాయిదామీరిన బాకీలు సాధ్యమయినంతతీర్థరచవలసినదిగా యాసభవారు సలహా యిచ్చు చున్నారు.

నరసింహదేవర సత్యనారాయణ, కార్యదర్శి.

మహాత్ముడు కలకత్తాకు వచ్చుట

రేపు (8 వ తేది) సిలిగురినుండి మహాత్ముడు కలకత్తాకు వచ్చుననియు పైపురదాలో నానుననియు తెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

దుఃఖివార్త

25.5.25 తేదీసాయంత్రము 7 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ శతాభాని, అక్కపెద్ది ముద్రాస్వామ్యకాశ్రమిగారు బాపట్లగా మయిన వారి స్వగృహంబున స్వర్గమలయరని తెలుపుటకు మిఠుల చింతించుచున్నారు.

గా. సీతారామయ్య, అప్టాసభాని.

మదరాసు వార్తలు

కృష్ణజాననభ:—తిరువళ్ళిక్కేణి కారవాహలు 81 బిల్లిపిల్లిలో తిరుమలై వసత్ మిన్ జయగారు పల్లీ కల్యాణమును బుధవారం 4-15 గంటలకు హరికథగా చెప్పారు.

ప్రేటుకొన్నిలు సభ్యత్వము:—మహమ్మదీయుల తరపున గౌ॥ సయ్యద్ మహమ్మద్ బాషా సామెహ్ 2 హద్దను గారు తిరుగ ప్రేటుకొన్నిలకు సభ్యుడుగా యొన్నికలందు నిలుచునని తెలియబెట్టినట్లు.

మదరాసు దక్షిణమరాఠ్తై త్వయూనియట్:—మదరాసుదక్షిణమరాఠ్తై త్వయూనియట్ వారు నిన్న పెరంబూరు తై త్వస్తేమళలో తత్సంఘాభ్యుత్థుని అధ్యక్షతక్రింద నే సమావేశమై ఎం.వి. పక్షరస్వామిపిళ్ళ గారి మరణమును గూర్చి విచారించుచు సానుభూతితీర్మానమును, దక్షిణ హిందూ దేశ తై త్వయూనియట్ వారి సమ్మెపట్ల ఆమోదమును జూపు తీర్మానమును ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించిరి.

న్యాయశాఖోద్యోగుల నిర్ణయము:—ప్రభుత్వమువారు హైకోర్టువారిని జడ్జిలకుమిటి నొకదానిని నియమించి వారి ద్వారా క్రింది న్యాయ శాఖోద్యోగుల ప్రమోషనులు, నియామకములు నిర్ణయించుదురనియు, ఈకమిటివారు న్యాయశాఖలోని పెద్ద యుద్యోగులవిషయమున పబ్లిక్ సర్వీసు కమిషన్ గా పనిచేయు పనియు ఈపైతీతిగా తనకు తెలియవచ్చిన దనియు మదరాసు మేయిలు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

చెన్నపురి ఆంధ్రసభ- సమాఖ్యా సకనభ:—ఈనెల 2వ తేది బుధవారం సాయంకాలము 5 గంటలకు సభ ధ్యక్షుడుగనుండిన కీ. శే. సర్ పి. త్యాగరాయ శెట్టిగారిమరణమున కై విచారము తెలుపుటకు, సభయందు స్పృశక చిహ్నము నేర్పరచుటకు సభా భవనమున మహాసభ జనునను. రావుబహుదూరు టి. వరదరాజులు నాయుడుగారు బి. ఏ. బిల్. అధ్యక్షతవహించెదరు. సర్ కె. వెంకటరెడ్డివాయుడు, రావుసామెబు బి. పాపయ్య (కేసే), పింజల సుబ్రహ్మణ్యం (కేసే), చల్లా శేషగిరిరావు, గడ్డెంగయ్యనాయుడుగారు ఉపన్యసించెదరు.

కాంగ్రెసు అభ్యర్థులకే వోట్లీయుడు

- కొత్వాల్ బజారు కె. శ్రీరాములునాయుడుగారు
- ఏడుబాపులు గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు
- సాపుకారుపేట సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు
- ఎస్సెనేడ్ డా॥ బి. ఎన్. మల్లయ్యగారు
- ఎగ్నూరు డా॥ ఏ. లక్ష్మీపతిగారు
- మైలాపూరు కె. భాష్యంగారు
- తండియూర్ పేట పి. ఎం. ఆదికేశవులు నాయకర్ గారు
- ట్రెవెలిన్ బేసిన్ ఎం. సింహారవేలు శెట్టిగారు
- కీల్ పాక్ ఇ. ఎల్. అయ్యురుగారు
- ముత్యాలపేట బుర్రా సత్యనారాయణగారు

ట్రెవెలిన్ బేసిన్, కీల్ పాక్, ముత్యాలపేట అభ్యర్థులై స సింగారవేలు శెట్టి, అయ్యరు, సత్యనారాయణగారు నిన్నటి సభలో కాంగ్రెసుసభ్యులుగా నిర్ణయించబడిరి. జస్టిస్ పార్టీ వారు కాంగ్రెసు మీటింగులకుగాని, కాంగ్రెసువారు జస్టిస్ పార్టీ ప్రచారకథలకుగాని పాల్గొనగూడదని తీర్మానించిరి.

దేశోద్ధారక నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు!

ఉపవాసవ్రతము గడచి యోగ్యపంతులుగా నున్నారు

మదరాసు, జూన్ 2:—ప్రస్తుతము మామూలు పండుగ వేళోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు దేవా మస్యతగా నుండుటచే గతమాసము 16 నుండి యుపవాస వ్రతము 81 వ తేదీవఱకు వడవీరి. చాల నీరసముగనున్న ఆయోగ్యముగ నే యున్నారు. నెమ్మదిగ బలమును గూర్చుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

జస్టిస్ పార్టీ సభ:—నిన్న కోమలేశ్వరం పేటలో జస్టిస్ పార్టీ వారి బహిరంగసభయొకటి సర్ కె. వి. రెడ్డి వాయుడుగా రధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఆదివిజయ జస్టిస్ పార్టీ అధ్యర్థి టి. నుందరవాయుడుగారు వీరిఅధ్యర్థిత్వమును గూర్చి ప్రచారముచేయుట కీసభ కూడినది. అధ్యక్షుడు నుందర రావునాయుడుగారి గుణగణములకొనియాడి స్వరాజ్యపక్షము వారివిబూటక పుమాటలనియు వారుచేసినపనియేమియులేదనియు అట్టివారికి వోట్లునిచ్చుటచే అనుభవించదగిన ఫలము లేమియు లేవనియుచెప్పి నుందరరావునాయుడుగారికి వోట్లనీయుమని సభ్యులు నుద్వేషించిరి. తరువాత కన్నపర్, వి. శివప్రకాశ్ మొదలియర్ గారు నుందరరావునాయు డిదివరకు చేసిన ఘట్టకొని యాడి వారికి వోట్లనీయగోరి. అలిమేటముంగతాయారమ్మ గారుగూడ జస్టిస్ పార్టీ తోడ్పడవలెనని యుపన్యసించిరి. అంతట అధ్యక్షుని అంత్యరీమార్పులతో సభముగిసినది.

అనిబిసెంటుగారి స్వపరిపాలన చట్టములు

కరాచీ బహిరంగసభ

కాంగ్రెసువాదుల ఆక్షేపణ

కరాచీ, జూన్ 2:—హరిచంద్ర విధవదాసుగారి అధ్యక్షతక్రింద అనిసెంటుగారి భారత స్వపరిపాలన విధాన చట్టమును బునర్వ్యుత్తు కరాచీ నగరముందు నొక బహిరంగ సమావేశము జరిగెను. అధ్యక్షుడును, వక్తలును ప్రారంభమందు చట్టము యొక్క ఉద్దేశములను వివరించి దెల్పినవిమర్శలు-అనిసెంటుగారు చేసిన తయారుచేయబడిన చిత్తు చట్టమును అంగీకరించుచు సభ వాణొక తీర్మానమును గావించిరి. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యపార్టీ మొదలగు ప్రసిద్ధిగాంచిన రాజకీయ సంఘములే చట్టమునై చర్చించియుండలేదనియు, అందుచే తాము యీ చట్టమును బలపరచాలమనియు తీర్మానమును గొందరు తీవ్రముగ ప్రతిఘటించిరి. స్వల్ప సంఖ్యాకుల అక్కరలను రక్షించుట కీచట్టమునందు చేర్పాటులుజేయలేదని నిరూపించబడెను. తుదకు తీర్మానమునై వోటులుడిసికొనగా అధికసంఖ్యాకులు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ వోటుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

‘మజ్దురు’ పత్రికాసంపాదకునిపై శిక్ష

ప్రధాన న్యాయస్థానమున పునర్విమర్శన కంగీకరించుట

అలహాబాదు, జూన్ 2:—అలహాబాదు ప్రధాన న్యాయస్థానమున న్యాయమూర్తి లలితమోహన దేవస్థిగారు తై త్వసంఘ కార్యదర్శియు, ‘మజ్దురు’ పత్రికా సంపాదకుడు నగు కిరణచంద్ర మిత్రగారిపై విధింపబడినశిక్ష పునర్విమర్శన కంగీకరించెను. శిక్షకు కారణ మేమనగా, తమపత్రికయందు ఓ. ఆర్. రై త్వబ్రాహ్మిన్ నూ పరిం టెం డెంట్ ను మేజరు యల్. యి. వైవింగుగారిపై నిందాస్పదముగ వ్రాతలు వ్రాసి, యతని పరిపాలన నాక్షేపించెను. పి. యల్. దేవస్థి గారు శిక్షకుని తరపున న్యాయమూర్తియొడుగు విన్నవించుచు, వ్రాసినదంతయు న్యాయముగ సంపాదకుడు విధింపబడినది యెట్టి దురభిప్రాయములేక వ్రాసిన సంపాదకీయములని వాదించెను.

శిక్షకుడు జామీనుపై, పునర్విమర్శనానిశ్చయము య మును విడుదలతేలునట చెనె. (ఆ. ప్రె.)

గుంటూరు కరెన్సీ ఫోర్జరీ కేసు

ముద్దాయిలకు జామీను పిటిషను

9 వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను

గుంటూరు తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడగు మల్లె శివస్వామి కృష్ణయ్యగారును మరికొందరును కరెన్సీనోట్లను ఫోర్జరీజేసి రని తేజదిన నేరాజోపలయందు 1, 2, 3 ముద్దాయిలను జామీనుమీద వదలిపెట్టవలసినదని గోరుచు హైకోర్టులో దాఖలు జేయబడిన పిటిషను, విచారణను న్యాయమూర్తి వేంకట గుబ్బారావుగారు ఇదివరకు జూన్ 5 వ తేదీకి వాయిదావేసి యుండిరి. కాని ఆదినమున తాము పట్టణమున నుండునగాన జామీను పిటిషనును 9 వ తేదీన విచారించెదమని న్యాయమూర్తి గారి దినమున కోర్టులో దెలియబరచిరి.

ఎన్నికలుచెల్లునా చెల్లదా?

నబుడివిజనలు మేజస్ట్రేటు విచిత్రముగు పుత్రువు

రామనాడుజిల్లా శివకాశి తాలూకా బోర్డున కీటివల జరిగిన ఎన్నికలు క్రమమైనవా అక్రమమైనవా యనువిషయము న శివకాశి తాలూకా నబుడివిజనలు మేజస్ట్రేటుగావించిన విచిత్రమైన యుత్రువుపై ప్రభుత్వముతరపున అద్యక్షేటు జనరలుగారి దినమున హైకోర్టునందు న్యాయమూర్తి వేంకట గుబ్బారావుగారు యొడుట అప్పిలుజేసెను.

శివకాశి తాలూకాబోర్డు ఎన్నికల సందర్భమున కత్తూరు జమీందారు నాటుపట్టి, రాజాంపాలెము అను రెండునియోజక వర్గములనుండి సభ్యులనునిలచెను. రెండు నియోజక వర్గములందును గూడ నాతడే విజయముచెనె. ఫలితములు ప్రకటింపబడిన తరువాత రాజాపాలెము నియోజకవర్గము తరపుననే తాను ప్రతినిధిగ నుండు న ని సట్టూరు జమీందారు గారు దెలిపజేసిరి. నాటుపట్టి నియోజకవర్గమునందు జమీందారు గారి తరువాత నెక్కువ వోటుల సంపాదించిన అలగేశ్వర నాయుడుగారు ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటించెను. అందుపైన సట్టూరు జమీందారుగారు నాటుపట్టినుండి తిరిగి ఎన్నికలు జరుగవలెనని పిటిషను పెట్టగా ప్రభుత్వమువారతని వాదన నంగీకరించి తిరిగి ఎన్నికలు జరుగవలెనని యుత్రువుజేసెను. ఈలోగా అలగేశ్వరనాయుడుగారు తాను క్రమముగా ఎన్నుకొనబడినట్లు ప్రకటింపవలసినదనియు, తాను సభ్యుడుగ లేకుండ తాలూకాబోర్డుసభ జరుగరాదని యుత్రువుజేయవలసిన దనియు క్లిగోరుచు మనవబు కోర్టు నందొక పిటిషనును పెట్టెను. జిల్లా మనవబు ఆవిధముగనే యుత్రువు జేసెను. ఇట్టి యుత్రువునర్పుటకు మనవబున కధికారములేదని హైకోర్టునకు అప్పిలుజేయగా ఈ విషయమును నెలపులయనం తరము విచారణ యొనర్పుటకు న్యాయమూర్తి కృష్ణుగా రుత్రువుజేసిరి.

ఈలోగా మే 25 తేదీన అధ్యక్షు నెన్నుకొనుట కొక సభ జరుగునని శివకాశి తాలూకాబోర్డు అధ్యక్షుడు ప్రకటించెను. తాను సభ్యత్వ హక్కుల నుపయోగించుటకు వీలులేకుండ నీసభ నొనర్పరాదనియు తన సభ్యత్వహక్కులను అధ్యక్షుడు అంగీకరించి ఉపయోగింప నీయవలెనని యుత్రువు జేయవలసి నదిగా గోరుచు అలగేశ్వర నాయుడుగారు నబుడివిజనలు మేజస్ట్రేటు యొడుట పిటిషనును పెట్టగా నాతడట్లే యుత్రువు జేసెను గాని ఆదినమున నాసభ జరుగలేదు.

అద్యక్షేటు జెనరలుగారి యుత్రువుపై సప్పిలుజేసి ఇట్టియుత్రువుల నొనర్పుట పోలీసువారిద్వారా బలవంతముగ సభాకార్యక్రమమును జరుపునట్లు జేయుటయని నుడిచిరి.

న్యాయమూర్తిగారు తీర్పు చెప్పుచు మేజస్ట్రేటు 25 త్రువు చాల విచిత్రముగ నున్నదనియు ఆయుత్రువు యులేదీ సభకుమాత్రమే వర్తించునుగాని ఆయుత్రువును రద్దు జేయుచు తానుత్రువు జేయుట కిప్పుడవుసరములేదనియు ఇక మీద మేజస్ట్రేటు నిట్టియుత్రువుల నొనర్పకుండునని నమ్మిదననియు నుడిచెను.

బొంబాయి వర్తకము

బొంబాయి, జూన్ 1:—పేరుబజారునందు కొంచె మాతురతబయలుదేరినెను. దానిని సర్దుటకు వర్తక వ్యవస్థాపకులు సభజేసి యొక నిర్ణయమునకు వచ్చిరి. అనిర్ణయము మఱియొక సభలోగూడ నుంచి నిశ్చయించుదు. వర్తక వ్యవస్థాపకులే ధరవరలు నిర్ణయించుట కంగీకరించిరి. దానివలన మామూలు వర్తకమున కెట్టిభంగమును గలుగదని యూహించుచున్నారు. వర్తకులందఱును వ్యవస్థాపకుల నిర్ణయమున కంగీకారము నూచించునట్లు తెలియచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

ప్రతి బక్తియస్థితి

(జి. ఎన్. కవర్తిగారు)

స్త్రీలుకొన్నింటి పథ్యులగు కవర్తిగారు బొంబాయి క్రాని కల పత్రిక కిట్లు వ్రాయుచున్నారు:—
ఇండియా దేశము ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితిని వర్ణించుట కష్టసాధ్యముకాదు. మన మందరము అనుభవించుచున్న దానినే వివరముగా తెలియజేయుట నన్ను మన్నించెదరు. గాక ఇండియా దేశపు స్త్రీలు శైశ్వర్యముగల ప్రత్యక్షరముగా ని. ఆర్. దాసుగారి ప్రకటనగూర్చి యీమధ్య నెంతయో చెప్పు కొనిరి. కానినే ఆరని 'వైఖరి' యనిరి. ఈ పదము నూతనముగా వాడుకలోనికి వచ్చినది. బర్మినుహదు ప్రభువుగారు ని. ఆర్. దాసుగారి వైఖరిని బట్టి చాల ఆశించిరి. కాని యీయంతిని నిరాశగా కాకమానవు. దాసుగారి వివరము తెలియజేయుచున్నది నదే చెప్పిరిగాని యేమియు మార్పులేదు. మోతీలాలు మోహనాగాధి కాసనపథ్యలో స్వరాజ్యపార్టీవారికి సౌకర్యము లొసంగినచో ప్రభుత్వమువారికి సహాయముజేయుట కిష్టపడుదురని చెప్పియుండిరి. పోటేలుగారి మాటలనే విప్రులముగా యెఱుఱుచు, కొన్ని వరకులపై స్వరాజ్యపక్షమువారు సహకారమొనర్చెదరని చెప్పియుండిరి. ఈ భయపక్షములకు గౌరవమును వరకులపై ప్రభుత్వమువారికి సహకారమొనర్చుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారియొక్కందురని యిప్పుడు ని. ఆర్. దాసుగారు చెప్పిరి. వీటన్నిటియందు పదములు కేరయినను అర్థముజక్కలే. అయినను పదముల భేదమునబట్టి యే యితర ఆలంబి కలిగినది. స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆయుధములవిడిచి తమపక్షముల ననుసరించుచు ప్రభుత్వమువారికి లొంగిపోవ సిద్ధముగనున్నారని విశేషముగా నెఱియింపజేయుచున్నారని. గురేంద్రనాథుల దెన్చి గారు తిరిగి రాజకీయరంగమునదిగిరి. సాత్వత్యులవలె పంజరములు కొన్ని స్వరాజ్యపక్షమున కొన్ని యీగల జూచుచున్నారు. ఈవర్తనవల్ల ప్రభుత్వమునకు.

అసహాయోద్యమము-తదనంతరము

ముఖ్యముగా చెల్లించబడుచున్న అంశములలో రెండవది సతారాపథ్యలో రామరావు దేశములుగా లొంగిన ఉపశాసనము. ఏదో పోలేరమ్యకథలో చెప్పినట్లుగా పట్టుమని పదిమంది గల పి గాంధీ గారిని నాథుని జేసిరి. తాను యోగినని యెన్నడు చెప్పుకొనియుండు గాంధీగారిని అమానుషముగ ప్రజలు రాజకీయయోగిగా జేసి, క్రైస్తవుల సరి సమానునిగా నులిచి, బుద్ధునికన్న ఉన్నతస్థాన మొసంగ ప్రపంచమంతటా ఉత్కృష్టపురుషునిగా ప్రకటించి మనపు దేశముం దెన్నడుగూడ ఆశంపజాలనంత గౌరవస్థాన మొసంగిరి. ఇంక కొంచె మెక్కువభావములు కలిగి యుండినచో దేవుని అవతారమే తిరిగి యెల్ల నవగలుగు. ఈ అతిశయోక్తులవలన అసహాయోద్యమము ప్రబలి భారతీయ రాజకీయ ప్రపంచము తన ఆర్జీంపగలిగెను. 1920 సం॥ కలకత్తా ప్రత్యేక కాంగ్రెసు నందు విద్యార్థికు లీయ్యుద్యమమునకు వ్యతిరేకముగ పోరాడిరి. కాని అసభలో, ఇదివరకన్నకు కాంగ్రెసుముఖ మెరుగని నూతన పత్రికలుబల ముద్ధిగచుయ్యెను. అందుచే బాగా అనుభవముగలవారుగూడ కాము ననుసరించి ప్రవర్తించుట మంచి దన్న తలంచిరి. ఇతరులు కొంద రాప్రవాహమున మునిగిపోకుం డని చాలునని తలంచిరి. వరికొందరు తమ స్వంతకార్యముల నిర్వహించుకొనుటపై అసహాయోద్యమమునందు చేరిరి.

దేశములుగారి ఉపన్యాసము

దీనివలన గందరగోళము జనించినది. ఏడాదిలో రావల సిన స్వరాజ్యము విదేండ్లు నిలిచిపోయెను. కాలపరిమితిని గాంధీగారు గాక బిశెంట్లుగారు నిర్ణయించవలసి వచ్చెను. ఈమెకు ఆత్మధికమేధాశక్తియు ఉత్సాహమును గలవు. ఉద్రేకాతిశయమున ఉద్యమమునందు చేరినవారు ఉత్సాహములడగి, పరిస్థితులు తప్పిత్రోవబడవని యెరిగి, తాము పూర్తిగ నిర్వహించు నూత్రములనే నిష్కృతిగాని యున్నారు. స్వరాజ్యపక్ష మింతి గనే యేర్పడి కాసనపథ్యహిమ్మగరమును నిరాకరించినది. గాంధీగారు పెట్టిన యితర బహిష్కరణములు అనేకలోపములుండుటచే అంతరించినవి. ఒక భాగమువారు యితరులనుండి విడబడి స్వతంత్రులుగా నున్నారు. గాంధీగారి తిప్పణులలో నెలవలన లాభము జేసి 1923 సం॥ వరకు కులాసగ నుండిరి. అంతట స్వరాజ్యపక్షమువారు విచ్చి స్థానికపథ్యలయందు కేంద్ర పథ్యలనుండిగూడ విశేషముల తరిమివేసిరి. స్థిరుగతులీరి నుంట్ల చే రామరావు దేశములుగారు అంది మనముతోనున్న భావములనే తన ఉపన్యాసమునందు వెల్లడిజేసెను. కాంగ్రెసుప్రతినిధులసంఖ్య తగ్గిపోవుటను గుర్తించి నిజమును రాజకీయకార్యక్రమము తే మందులయే యిందులకు కారణమనితెలిపి, తాను నూచించిన పద్ధతులప్రకారము పనిజేయుమని కోరెను. అట్లుచేయుటచే గాంధీగారు తాను కాంగ్రెసు విడిచిపెట్టెదనని సామాన్యముగ జెదరించి నట్లు ఇప్పుడుగూడ జెదరించినచో, తన తేమియు ఆభ్యంతరము లేదనియు గౌరవపూర్వకముగ సలహాజే సెదననియు రామరావుగారినిరి. ఇందులో కోపింపదగ్గవయ మేమి గలదు? ఇంత

మంది అతనిపై కోపము దెచ్చుకొని యేలనిందింపసాగిరి రామరావు గారు నికరమును ప్రత్యక్షాంశములబట్టి నూచించి, నూరుమంది లో తొంబదిలోమొండుగురు ప్రజా తేరినిభాషించెదరా అట్టి సారాంశమునే గౌరవపూర్వకమున పదములలో తెల్పెను. అయిన నూత్నవృద్ధి గల యావన రాజనీతిజ్ఞుడు. బ్రాహ్మణతత్వములను సుఖముయొక్క హక్కులను గౌరవించి విలసిల్లినపుడు మందలింపక మానడు. అందుచే అతను గాంధీ పక్షమువారి కోపాగ్నికేని, నిప్పుబారిపథ్యులలో అపోహల మునిగియున్న వారి కోపాగ్నికేని గురి యయ్యెను. ఇతరుల నెదుర్కొనుట కారదు సమర్థుడే. ఈతగవులనుంజి వెలువడినవిదవ నాతనికి నూతన లేజము వచ్చును.

బాధ్యతాయుతనమాకారము

మన దేశకార్యక్రమ మనుసరింపవలెనే నిశ్చయించుచే ప్రస్తుతక ర్తవ్యము. గాంధీగారు కాంగ్రెసును సాంఘికదురాచారములకు తొలగించి మతభేదము తొలగించు సంస్థగా మార్చుచున్నందునాదు. ఈ కాంగ్రెసును పూర్వపు స్థితికి తెచ్చి, తత్సంధిపాపము లుద్దేశించినట్లుగా ప్రజలయొక్క అసభికార పార్శ్వమెంట్లుగానుండి రాజకీయముల నడపుమండనలేనని దేశములుగారు నూచించిరి. రాజకీయములకు సంబంధించని యితర విషయములలో న త ని కి జోక్యములేదు. ఇందు తప్పేమియులేదు. ప్రస్తుతమున్న సంధి గూఢపక్షము తొలగించుటకు అనుసరింపదగ్గ పక్షమవర్తయిది. ఈపక్షములకు మెప్పుడయ్యెనుటకు బదులు అతను ఆశాలోచితులకు విమర్శకులచే నింపబడుచున్నాడు. ఇది భావ్యముగ లేదు. ప్రస్తుతపక్షమున అతను చూపినమార్గము ననుసరించి తిరిగి 1920 సం॥ విడిచిపెట్టిన పని పూర్తిజేయుట మంచి దగును. విదేశములలో ప్రచారముజేయుటకు తన పరమము జరి పెట్టవలెను. ముఖ్యముగా ఇంగ్లాండులో ప్రచారము బలపరచుకొనవలెను. అధినివేళ స్వత్యమును ఇండో-బ్రిటిషు కామాను వెల్లవందు సమానపథ్యత్వమునుసంపాదించుట కవసరమును యత్నములపై మనదృష్టిని కేంద్రీకరించవలెను. భారతీయులలో తెలివిగలవారును అనుభవముగలవారును లేకపోలేదు. ప్రజాభిమానముగల పక్షములనుండి కొంతమంది ప్రతినిధులొక్కచో గూర్చుండి ఆలోచించినచో నెల్లర కిష్టముగనుండి కార్యక్రమము జేర్చవలసికాదు. ఇప్పుడు రాజకీయరంగముల వేధించుచున్న సమస్య సంకీర్ణీకరణముగ పరిష్కరింపబడగలదు. 1920 సం॥ యీ కిష్టము కే వచ్చిన సమయమున నో మహాభావుడు లోకమాన్యతలకు మనల వీడిపోవుచు బాధ్యతాయుత సహకారమునాత్రమును తెల్పి పోయెను. మన ప్రజల పుడు దాని ననుసరించి పనిజేసినచో బాగుపడుదురు.

గాంధీగారు తన నిర్వాహకార్యక్రమమును అసామాన్యమునదికి, కద్దరుచేయుట, ఆముట్ల మత్రేమే జేయవలసినచో, నిరపాయకరములుచే ఆరనిత్రోవ నతనితోనిండు. దానివలన మనశాంతివృద్ధి హెచ్చుటయులేదు. శిష్టలయు లేదు.

పత్రికాసంపాదకులు కోర్టుల కెక్కుట

'స్వరాజ్' సంపాదకుడగు గురేంద్రనాథ బెనర్జీగారిపై బసుమతి సంపాదకుని దావా కలకత్తా, జూన్ 1:— ప్రధానన్యాయాధికారి యెదుట దేశభాషాపత్రికయగు బసుమతి సంపాదకుడు మరయొక దేశభాషాపత్రికయగు స్వరాజ్ సంపాదకుడగు గురేంద్రనాథ బెనర్జీగారిపై హేయప్రకటనము గావించినందులకు నూనవచ్చు దావాచేసెను. 'బసుమతి' పత్రికలో "జాతీయమహాభారత" వస్త్ర ఋజువుచేయబడినది" యను వ్యాసమును ప్రకటించెను. ఆవ్యాసమును 'స్వరాజ్' పత్రిక ప్రకటించి దానియడుగున "మోసగాడిగు నెమలూలుగారి మఱియొక బాధ"యను మాటలు వ్రాసెను. నెమలూలుగారు బసుమతిసంపాదకుడు. ఇదియే మనవ్యక్తరకమున వాక్యము.

దానిపై న్యాయాధికారి యిదిదురూహచేగాక న్యాయబుద్ధితోజేసిన పారబాలసెను. కాని యిట్టిదివల కొకసారి ప్రకటించెనని ఫిర్యాది చేసెను. దానినిగూడ న్యాయాలయమున జూన్ 6-వ తేదీని ప్రదర్శించుటకు న్యాయాధికారి కోరెను. (ఆ. ప్రె.)

బర్మా ప్రభుత్వన్యాయవాది రాజీనామా

రంగూను జూన్ 1:—బర్మాప్రభుత్వ న్యాయవాది యగు ఇ. హెగిస్టానం, బొంబేయగారు (కాసనపథ్యుడు) తమ పదవికిచ్చిన రాజీనామాను బర్మా గవర్నరుంగీకరించెను. (ఆ. ప్రె.)

హా జి యా త్ర

గురిస్థాన్ ఓడ యాత్రికులతో రబీగా శేవునకు ప్రయాణము

బొంబాయి జూన్ 1:— బొంబాయినుండి మాలవా పోకతాల్ గారిట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—సాయంత్రము 4.30 గంటలకు 71 మంది స్త్రీలతో గలపుకొని 509 యాత్రికులతో రబీగా శేవునకు నిమాజీ కంపెనీ ఓడ "గురిస్థాన్" ప్రయాణమయ్యెను. కరాచీయందు మరీనాల్లు వందల యాత్రికులు యీ ఓడనెక్కెదరు. జూన్ 20 వ తేదీనాటికి గురిస్థాన్ రబీగాశేవు చేరును. ఓడ బాగుగ నడచునదియే గాని "జిహంగీరు అక్బరు"ల వలె వికారమైనదిగాదు. యాత్రికులను దీసికొనిపోవు ఆఖరు ఓడయగు "అక్బరు" నందు ప్రయాణము చేయుటకు టిక్కెట్లు కొనుక్కొనుట ప్రారంభమయ్యెను. జూన్ 4 తేదీ 5 వ తేదీలందు యీ ఓడ ప్రయాణమగును. వీరికినంత మంది యాత్రికుల బొంబాయి కరాచీలం దెక్కించుకొని పోవుటకు యేర్పాటు చేసిన యాత్రికులకాఖ ఓడల కంపెనీలను ఆభినందింపవలయును. జూన్ 20 తేదీ 21 వ తేదీనాటికి ముఖ్యముగ రబీగా శేవు అక్బరు ఓడ చేరును. ఆఖరు జాట్లు యాత్రికులు ముఖ్యముగ ప్రయాణముచేయవచ్చును. గతముందు రెండు దినములందును మంచితావులకొరకు బాహురా యాత్రికులు టిక్కెట్ల సారి తొందరగా చొరబడిరి. కాని యెనుకటి సారికంటె వీరు నిగ్రహముజూపిరి. చోటులేదని సలూనకొనినగల యాత్రికులు పద్దెనిగి స్వభావులు. అంటువాధి సోకకుండ నుండుటకు చేయబడిన ఏర్పాటునందు కొంతవరకు స్వల్పముగ సౌకర్యములు చేయబడినవి. కాని యింకను విశేషముగ సౌకర్యములుచేయవలయును. యాత్రికు బోవకున్నవారు 4-వతేదీ ఉదయమునకు బొంబాయిగాని 6-వతేదీ కరాచీగాని చేరవలయును.

బొంబాయి, జూన్ 1:— నేమాజీ కంపెనీవారి ఓడ యన్. యన్. గుర్జిస్థాన్ 508 మెక్కాకుపోవు హజ్రయాత్రికుల దెక్కించుకొని ఆదివారము సాయంత్రముందు రబీగా శేవునకు ప్రయాణమై వెదలెను. (ఆ. ప్రె.)

పెట్టెలోనివృద్ధుడు బైటబడుట

మెక్కా యాత్రికులతో తీర్థవాసులు ఆదివారము సాయంత్రముందు "గుర్జిస్థాన్" ఓడ నెక్కుమండగా, నొక యాత్రికుడగు యువకుడు పెట్టెపెట్టెనెత్తివాదపెట్టెకొని ఓడ నెక్కుమందుట గాంచి, పోలీసు అనుమానించి పెట్టె దింపించి వెతకవారంభించిరి. చూచువారంద రద్దుతపడునట్లుగా నొక వృద్ధుడు పెట్టెలోనుండి బైటబడుచున్నాడు. యువకుడగు బుఖారా యాత్రికుడు ప్రశ్నింపబడెను. వృద్ధునకు టిక్కెట్టు గలదని యువకుడు జూపెను. వృద్ధుడు సామాను సహితముగ యాత్రచేయుటకు జంపివేయబడెను. కాని పాపము బభోగా యువకుని బొంబాయిలో పోలీసు నిర్బిజేసిరి. అతనికి టిక్కెట్టు లేదు. డబ్బు మునుపేలేదు.

508 మంది తీర్థవాసులను దీసికొని గుర్జిస్థాన్ ఓడ రబీగాశేవునకు పోవును. జూన్ 6-వ తేదీక ఆఖరుసారి యాత్రికులను దీసికొనిపోవు ఓడ యన్. యన్. "అక్బరు" (ఆ. ప్రె.)

గోవాకైస్రపును విదుగురను పొడిచి చంపెను

బొంబాయి, జూన్ 1:— నిన్నరాత్రి టైపుకొట్టువాడగు నొక గోవా కిరస్థానీవాడు సహవాసముగ తనగదిలో నుండు మరయొక కిరస్థానీ కానిని పొడిచి చంపెను. ఒకపోలీసు కనిస్తేబులతో గలుపుకొని మరీనల్లరనుగూడ యాతడు జంపెను. విచారణ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తారకేశ్వరపు తగాయదా

నత్యాగ్రహసంఘము దామగారిలో నాలోచించును

కలకత్తా, జూన్ 21:—కలకత్తాలోను తారకేశ్వరమందు గూడ ప్రభుత్వము తారకేశ్వరపు మతావాయముపై రీసినరు ద్యోగిని నియమించుట నాజేపించుచు పలుపథలు గావింపఁ బడుచున్నవి. నత్యాగ్రహ సంఘమువారు ముందుకార్య ములో చించుటకు దార్జిలింగులోనున్న దామగారివద్దకు రామబార మంపుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

కలకత్తాలో డా॥ బిశెంట్లుగారి ప్రచారము

కలకత్తా, జూన్ 2:—డా॥ బిశెంట్లుగారు, దేశీయ దామగారిలో సంప్రదించెను. ఆమె లోనీయాలోగ్యాక్రమముందు విడిసెను. (ఆ. ప్రె.)

తెలవరిబరువు

తూర్పు ఆఫ్రికా విచారణసంఘము వారు ప్రచురించిన నివేదికపు సారాంశము, ఇదివరకు తంజివార్త మూలమున దెలిసెను. కాని నివేదికపు వివరముల గాంచినచో, మరికొన్ని విశేషములు గనుపించును. తూర్పు ఆఫ్రికా పరిపాలనము, పెక్కువిధముల అసభ్యముగ నున్నదని, పలువురు విమర్శకులు తేటపరచిరి. కాని విచారణ సంఘమువారు మాత్రము, యిట్టి విమర్శనము సంగీకరింపక, పరిపాలనా వైఖరిని పూర్తిగ నమర్చించుచున్నారు. ఈ సంఘమునకు ఆరమ్ముబీ గోరు గారు అధ్యక్షులు. ఆరమ్ముబీగారి దృక్పథముతో జూచిన మాత్రము, విచారణసంఘమువారి సంతృప్తికి తగిన కారణము గనుపించును. వీరి సిద్ధాంతమేమి? తెల్లవారు, ఆఫ్రికా ప్రజల యభివృద్ధికిని, నాగరికమునకును బ్రట్టిలట. ఈ బ్రట్టి పట్టము నెవరు ప్రసాదించిరని యడుగ నక్కరలేదు. భగవంతుడే ఇట్టి హాదా నిచ్చెనని వీరి తలంపు. ఆఫ్రికాలోనే గాదట. ప్రపంచములో నెక్కడ ఫలవంతమగు భాగములు గలవో, వాని యన్నిటికిని తెల్లవారు బ్రట్టిలేనట. ఏలనన, శ్వేతేతరులు సారవంతమగు ప్రదేశముల నుపయోగించు కొనజాలరు. తెల్లవారు రలులగాక వాని నుపయోగించుకుని, స్వలాభమును పరలాభమును గూడ చేకూర్చు గలరట. ఈ సిద్ధాంతమును వర్ ప్రెడిక్టులు గార్లుగారు ప్రతిపాదించిరి. దానినే, విచారణసంఘమువారు ప్రమాణముగ సంగీకరించుచున్నారు.

ఇంతకుపూర్వము, బ్రట్టిలభారమును మిషనరీలును, ఇంజీనియర్ ప్రభుత్వప్రతినిధులును నిర్వహించుచుండిరి. విచారణసంఘమువారు ఈ బాధ్యత నింకను విస్తరింపజేయుచున్నారు. ఆఫ్రికాలో యూరపియనుజాతులకు జేరిన ప్రతి స్త్రీయును, ప్రతిపురుషుడును యీ బరువును మోయుచున్నారట. అందుచే ఆఫ్రికాలో తెల్లవారిదే బరువని, విచారణసంఘమువారు రెంచుట వింతగాదు. ఇంతటి బరువును మోయుచున్న శ్వేతజాతుల స్వార్థత్వాగమును సంతని కొనియాడినను తనివి దీరదు! ఈ బరువును మోయుటలో, మొదటివారు మిషనరీలట. వారికిపిమ్మట వర్తకులు దీనిని చేపట్టిరి. మిషనరీలులేనిచో, ఆఫ్రికాఖండ మంధకారబంధురముగ నుండెడిట. వీరి కృషిని కొనియాడవలయు నని, విచారణసంఘమువారు కోరుచున్నారు. శ్వేతనాగరికము ఆఫ్రికాలో బ్రవేశించినందులకు అక్కడి ప్రజలకు గలిగిన లాభ మేమి? హెచ్చుపన్నులు. కాని ప్రజలకు చేకూరినమేల్లకు, వారిపై హెచ్చుపన్నులను విధించుట న్యాయమేనని, విచారణ

సంఘమువారు నిర్ధారణ జేయుచున్నారు. అయినను ప్రజలకు పన్నులనిచ్చుకొని చాల హీనమని, విచారణసంఘమువారికి దెలియును. అందుచే వారి ఆరికసితిని చక్కబరచి, ఇంకను హెచ్చుపన్నులను విధింపవలయునని వీరు తెలుపుచున్నారు. ఆఫ్రికా వాసులలో యంతవరకును, ఆహవశక్తి యంతరింపలేదు. ఆయుధధారులై వీరు తిరుగుచుందురు.

ఇట్టివారికి నేర్పవలసిన పాఠమేమి? దేశరక్షణ బాధ్యతను బ్రటిషువారు వహించుటచే, దానితో నాఫ్రికావాసులకు పనిలేదని బోధింపవలయునట. అందుచే చేతికట్టమునకు అనకాశమిచ్చి యితర పనులలో ప్రవేశింపుడని, ప్రజలను హెచ్చరింపవలయునట. ఆయుధశాసనమును నెలకొల్పి, ప్రజలు ఆయుధములను ధరింపగూడదని శాసించుచో, విచారణసంఘమువారు గోరినఫలము తప్పక లభించును. ఆఫ్రికాప్రజలు ప్రభుత్వమువారికిని, శ్వేత యజమానులకును, కూలీపనుల జేయునటుల, ప్రభుత్వమువారు ప్రోత్సహపరపవలెనని, విచారణ సంఘము గోరుచున్నది. ఆఫ్రికావాసులను నాగరికవంతుల జేయుట కిదియే మార్గముగాబోలు! కెనియాపరిస్థితులు క్లిష్టభూయిష్టముగ నున్నవని, విచారణసంఘమువారు గుర్తించుచున్నారు. తెలుపు, నలుపు జాతులేగాక, ఆసియావారుగూడ పెక్కుమంది కెనియాలో గలరు. కెనియాపరిపాలనము, తెల్లవారి బరువునకునుగుణ్యముగ నడుపవలయునట. కెనియాలో తెల్లవారు తమబరువుల నెటుల నిర్విర్తించుచున్నారో, ప్రపంచ మెరిగియే యున్నది. తెల్లవారి సాంగత్యమువలన, నల్లవారి కెట్టిలాభము గలుగలేదని కొందరు అవివేకులు దెలిపినను, విచారణసంఘమువారు మాత్రము అటుల భావించుటలేదు.

బ్రటిషువారు కొందరు జేసిన దుండగముల బట్టి బ్రటిషువారి సందరను నిందింపబనిలేదని, వీరు హెచ్చరించుచున్నారు. తెల్లవారు, బ్రటిషుబ్రట్టి హాదాయొక్క విలువను చక్కగ గ్రహించుచున్నారు. కావుననే, కెనియా పీఠభూములను శ్వేతభూమిగ మార్చుటకు నిశ్చయించిరి. భారతీయులను గాని, ఆఫ్రికావాసులను గాని, పీఠభూములలో నడుగిడుకుండ జేసిరి. పల్లపు భూములలో బురద నేలలలో, శ్వేతేతరులకు వీరు నివాసము గనుబటచుచున్నారు. వీరివిశాలభావ మెంత ప్రశంసాపాత్రమో చెప్ప నక్కరలేదు. తూర్పు ఆఫ్రికా తెల్లవారు, దక్షిణాఫ్రికాలోగాని, పశ్చిమాఫ్రికాలోగాని, కనుపింపని ప్రత్యేక నాగరికమును పెంపొందించుచున్నారని, విచారణసంఘము వారు గర్వపడుచున్నారు. ఇంత గొప్పబరువును నిర్వర్తించుటకు, బ్రటిషువారు వీరికి బుణమియవలయునట. ఈ బుణమువలన, ఇంగ్లండుకు విశేషలాభముండునని విచారణ సంఘమువారు తేటపరచిరి. ఏలనన, బుణపు ధనము రైళ్లును, వంతెనలు మున్నగు వానిని తయారుజేయుటకు ఇంగ్లండులోనే పెచ్చింపబడును. బ్రటిషువాణిజ్యము విస్తరించును. ఇంగ్లండులో పని లేనివారికి పని గలుగును. విచారణ సంఘమువారి హెచ్చరిక సఫలమగుననుటకు సందియము లేదు. తెల్లవారు తమభారమును నిర్వర్తించుచున్న విధ మిదియే. ఇందు స్వార్థత్వాగ మేమా

త్రము గనుపింపదు. అంతయు స్వలాభమే. “తెల్లవారిబరువు” అను పదము కన్న ను బూటకముండునా?

కపర్డిగారు: ప్రస్తుతిసితి

కపర్డిగారు కొంతకాలమునుండియు, రాజకీయ విషయములలో మానవ్రత మవలంబించియున్నారు. కాంగ్రెసువ్యవహారములలో పాల్గొనుటలేదు. శాసనసభలో నయినను, జాతీయదృక్పథమును జూపుటలేదు. మున్నొకమారు, లోకమాన్య తిలకు మహాశయునకు కుడిభుజమై నిలిచి, అతివాదులని ప్రసిద్ధిపరిచిన కపర్డిగారి పట్టుదల ఇపుడేమయ్యెనా యని, పలువుర కాశ్చర్యము గలుగజొచ్చెను. ఇంతకాలమునకు, కపర్డిగారు మరల బైకివచ్చి, ప్రస్తుతస్థితినిగూర్చి బాంబాయి త్రానికలు పత్రిక కొకలేఖను వ్రాసిరి. సతారా మహాసభా కార్యక్రమము, కపర్డిగారి నుత్సాహపరవశుల జేసెను. అధ్యక్షులగు దేశముఖుగారు తెలిపిన యభిప్రాయములతో వీరు ఏకీభవించుచున్నారు. గాంధీ నిరసనమునందు, ఉభయులును తనివి దీర పాల్గొనుచున్నారు. గాంధీని ప్రజలు అనవసరముగ పైకి ఎక్కించిరిని కపర్డిగారి తలంపు. అసహాయోద్యమమునకు ప్రోత్సాహ మొసగినది, ఇట్టిపిచ్చినమ్మకమేనట. అసహాయోద్యమము జనించుటకుగలకారణములు, ప్రభుత్వదృక్పథమే ననుటకునందియములేదు. పంజాబునమన్య ప్రధానకారణమయ్యెనని ఎల్లరకు దెలిసినవిషయమే. కపర్డిగారి సంగతిని కనిపెట్టక, అసహాయోద్యమమును ఎవరో తయారుజేసిరిని భావించుచు, అంగ్లోహైందవాభిప్రాయమును బలపరచుట మిగుల శోచనీయము. అసహాయోద్యమము రాజకీయకార్యముల నన్నిటిని స్తంభింపజేసెనని కపర్డిగారు తెలుపుట సత్యదూరము. ప్రజాసామాన్యమునందు రాజకీయప్రబోధ మెన్నడయిన గలిగినచో, అది అసహాయోద్యమ మారంభమయిన పిమ్మటనే. ఈ సంగతి, హిందూదేశము నందేగాక ప్రపంచమందంతటను గుర్తింపబడినది. కాంగ్రెసునుగూర్చి దేశమందంతటను జ్ఞానము వ్యాపించుట కిదియే సాధనభూత మయ్యెను. రాజకీయకార్యమనిన, ప్రభుత్వమునకు మనవి జేయుటయే యగుచో, అట్టిపనులు మందగించెనని యొప్పు కొనక తప్పదు. దేశశ్రేయము గోరువా రెవరును, స్వతంత్రతక్తిపై నమ్మకముదోలగి, మరల యాచన పద్ధతులు ప్రబలవలె నని కోరరు. గాంధీ కాంగ్రెసునుండి వెడలిపోవలయునని దేశముఖుగారు కోరుటలో, కపర్డిగారి కెట్టివిపరీతము గనుపింపలేదు. ప్రజాభిప్రాయమును వారు వ్యక్తపరచి రనియే, కపర్డిగారు సూచించిరి. కాని, గాంధీని వెడలగొట్టినపిమ్మట, కాంగ్రెసునందేమి మిగులునో, ప్రజలూహింపవచ్చును. కపర్డిగారు దేశమున కుపదేశించెడి తారకమంత్రమేమి? రిస్సానీవు సహకారమే. 1920 సంవత్సరమునకు బూర్వము అగిపోయిన రాజకీయమార్గమును మరల కొనసాగింపవలయునని, కపర్డిగారు గోరుచున్నారు. కపర్డిగారును, వారి మహారాష్ట్రసహచరులును దేశమును వెనుకకు గొంపోవుట కెంతగ గోరినను, అది సాధ్యపడదని బాలుడయినను గ్రహింపగలడు. కడచిన

నాల్గుసంవత్సరములలో దేశమున గలిగిన మార్పు వందలకొలది సంవత్సరములలో నయినను గలుగ నేరదు. ప్రపంచపరిస్థితు లిట్టి ఫలితమునకు తోడ్పడి నవి. హిందూ దేశము ప్రపంచదృష్టి నీకొలదికాల ములో నాకర్షించిన విధమున మఱి యెన్నడును నాకర్షించి యుండ లేదు. మహాత్మునివ్యక్తిత్వము, హిందూదేశమునందే గాక ప్రపంచముందంతటను గుర్తింపబడెను. స్వరాజ్యసిద్ధి ప్రజల స్వయంకృత్యమై నాధారపడియుండు నను సత్యము, ఇప్పుడు దెలిసినంత స్ఫుటముగ నిదివర కెన్నడును గోచరించినట్లులేదు. దేశమున గలిగిన ఆత్మ ప్రబోధము సంతను తుడిచివైచి, శూన్యముతో ప్రారంభించుట కెన్నటికయినను సాధ్యపడునా? కపర్దిగారు రాజకీయవ్యవహారములలో శ్రద్ధ దీసికొనుట చాలించిన పిమ్మట, హిందూదేశ మధోగతిపాలయ్యెనని ఎవరును నమ్మజాలరు. అజ్ఞానులగు అసహాయవాదు లెటుల మెలగినను, కపర్ది ప్రభృతులు శాసనసభలలో ప్రవేశించి, రిస్సాంసీపు సహకార పద్ధతి నవలంబించుచునే యుండిరి. ఇందువలన నేమిలాభము గలిగెను? నిర్బంధప్రయోగ మధికమయ్యెను. నూతననిర్బంధ చట్టములు నిర్మింపబడెను. శాసనసభల తీర్మానములు నిరాకరింపబడెను. సర్టిఫికేట్ ప్రయోగము బలమయ్యెను. కపర్దిగారు రవలంబించిన పద్ధతుల వలన, దేశమునకు మోక్షము చేకూరు నని ఎవరయినను జెప్పగలరా? రిస్సాంసీపు సహకారము నకు, ప్రభుత్వమువారియొద్దనుండి సహకారోద్దేశ్యము వెలువడవలయును గద! అట్టియుద్దేశ్యము గనుపింపదు. బర్మోహెడ్డు రీడింగుప్రభువులమధ్య జరిగిన సంప్రతింపువలన, దేశమున కెట్టిలాభ ముండదని బర్మోహెడ్డుగారి ప్రసంగము తెలుపకనే తెలుపుచున్నది. సివిలుసర్వీసు ఉక్కుచట్టపు బునాదులను బర్మోహెడ్డుగారు దిట్టపరచుచున్నారు. స్వరూపాలన మీ పునాదులపై బెరుగుట యసంభవము. ఇట్టి వాతావరణమునందు, రిస్సాంసీపు సహకారము వ్యాపించుటకు వీలగునా? ప్రభుత్వము వారు, తమ పద్ధతులను మార్చుకొననిది, ప్రజలు సహకారము నలుపు టెటులు? మహాత్ముని స్వతంత్ర కార్యక్రమమును దీక్షతో నిర్వహించుటకు, ఇప్పుడున్నంతయవసర మిదివర కెన్నడును గలుగలేదు. మహాత్ము డొక్కడు తననిర్మాణకార్యక్రమముతో తంటాలుపడుచో, కపర్దిగారి కెట్టి యభ్యంతరము లేదు. ఏలనన, అయ్యది నిరుపద్రవకరమట. దేశాభివృద్ధి కది తోడ్పడదట. అది యడ్డగింపదట. ఇంతవరకయినను నయమే. మహాత్ముని కాంగ్రెసునుండి వెడలగొట్టినను, అతడు తనధర్మమును అనన్యచింతతో కొనసాగించును. అట్టినిష్కళంకహృదయుడు నలిపెడి తపమే, స్వరాజ్యామృతమును దేశమున ప్రవహింపజేయగలదు.

ఆంగ్లో - ఫ్రెంచి ఒడంబడిక : జర్మనీ ఆక్రమణము
జర్మనీని ఆంగ్లేయులును ఫ్రెంచివారును ఎప్పుడు పూర్తిగ విడిచిపెట్టెదరు? కలోను ఆక్రమణమింతవరకము జరుగును? జర్మనీ, తాను చెల్లించవలసిన స్వపరిహారద్రవ్యమును చెల్లించెను. అట్టి తరి, మిత్రమండలివారు కలోనును వదలిపెట్టి పోవుచో, శాంతిస్థాపన కనుకూలముగ నుండును.

ప్రాచ్యుత్సాహము ఇంకను నాజీవణము జెలుపుచునే యున్నది. చేజిక్కిన ప్రదేశమును వదలి పెట్టుటకు వెనుదీయుచున్నది. జర్మనీ, తనఆయుధములను ఒడంబడిక ప్రకారము పూర్తిగ వినర్జించిన గాని, తాను వదలిపో ననుచున్నది. ఫ్రెంచి ప్రతి లిందుకు ప్రోత్సాహ మొనగుచున్నది. ఆయుధవినర్జన మంతవరకు జరిగెనో కనుగొనుట సులభమగు కార్యముగాదు. ఆయుధములను దాచియుంచినది, జర్మనీపైనింద మోపవచ్చును. నానారాష్ట్రసంఘము వారి కీ నిర్ణయమును వదలిపెట్టుటయుక్తము. కాని, ప్రాచ్యు ఇందులకంగీకరించునని తోచదు ప్రాచ్యు ఇంగ్లండులమధ్య తగాదా పరిష్కార మగునని తోచదు. జర్మనీ ప్రాచ్యులమధ్య నిట్టి మనఃస్పర్ధలుండునంతవరకు, ప్రపంచశాంతి కెప్పటి కయినను మోసము గలుగవచ్చును. హిక్ డెబర్డు సేనాని జర్మనీకి అధ్యక్షులుగనుండుటచే, మరింత భయము కలుగుచున్నది. జర్మనీ యుపద్రవ మునుండి కాపాడుకొనుటకు, ప్రాచ్యు ఇంగ్లండుతో వేరొక ఒడంబడిక జేసికొనుచున్నది. ఇట్టి ఒడంబడికలకు అవకాశములేకుండ జేసిన గాని ప్రయోజనముండదు. నానారాష్ట్రసంఘమే, వివిధజాతుల మధ్య గల పోరాటములను తీర్చుచుండ, ప్రత్యేకపు ఒడంబడికలవలన లాభము కన్నను నష్ట మధికముగ నుండును. నానారాష్ట్ర సంఘప్రతిష్ఠ యంతరించును. నా నా రాష్ట్ర సంఘమునందలి ప్రధానసభ్యులగు ఇంగ్లండు ప్రాచ్యులే యిటుల ప్రవర్తించుచుండ, తక్కుంగలవా రెటుల ప్రవర్తించెదరు? నానారాష్ట్రసంఘము నిర్మితమయినను, పశుబలమే యూరపునం దింకను ప్రధానస్థానము నాక్రమించుటకు, వివిధజాతుల హృదయమునందు మార్పు గలుగకుండుటయే ముఖ్యకారణము. ఇంతవరకును ఇంగ్లండు ప్రాచ్యులమధ్య జరుగుచున్న ఒడంబడికయొక్క వివరము లెవ్వయో రూఢిగ తెలియలేదు. మిత్రమండలిలో సంతర్భాగమయిన ఇటలీని వదలివెనుటకు కారణము తెలియదు. ఇటలీ ప్రధానమంత్రియగు మనులోసిగారు, ఇట్టిసిటిని గూర్చి తమ అసంతృప్తి నిదివరకు దెలిపియుండిరి. జర్మనీదేశపు పశ్చిమసరిహద్దునందు సహాయము జేయుటకు ఇంగ్లండు అంగీకరించినను, తూర్పు సరిహద్దుల విషయమై తాను జోక్యముకలుగజేసికొననని, ఇంగ్లండుప్రాచ్యుకు దెలిపెనట. తూర్పు సరిహద్దు లపాయకరము లని, ప్రాచ్యు భావించుచున్నది. బ్రిటీషుదృక్పథము, ప్రాచ్యుకు ఆశాభంగము కలిగించియుండును. భావిపరిణామ మెటులుండునో చూడవలయును.

ఈజిప్టు: ఆలెన్సీ ప్రభువు
ఈజిప్టునుండి ఆలెన్సీ ప్రభువు వెడలిపోవుచున్నాడు. వీరిపరిపాలనము ఈజిప్టుప్రజలకేగాక, బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునకు గూడ సంతృప్తిగలిగింప దయ్యెను. అందుచే వీరు రాజీనామానీయవలసివచ్చెను. ఆలెన్సీ ప్రభువుగారికి బలప్రయోగమునందు మాత్రమే సమ్మతము గలదు. ప్రజాస్వేచ్ఛను వెంపొందించుట యందే, నిజబలము గలదను సంగతిని వీరింతవరకు గుర్తించలేదు. అందుచే దేశనాయకులగు జగ్గల్ పాషాగారి చెలిమియొక్క ఆవశ్యకతను గుర్తించక పోయిరి. ఈజిప్టుకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చినపిమ్మట

నయినను, వీరిదృక్పథము మారదయ్యెను. జగ్గల్ పాషాగారి నవమానపరచుటయు, వేరొకరి నాస్థానమున జేర్పనెంచుటయు, విఫలమయ్యెను. ఆలెన్సీ ప్రభువు గాంచిన అపజయము, ఇంపీరియలిస్టులకు గుణపాఠమును నేర్పునని భావించెదము. వీరిస్థాన మునందు నియోగింపబడిన, సర్. జార్జిలాయడు గారి పరిపాలనమువలన, ఈజిప్టు పరిస్థితులు మారునా? ప్రజలలో బెరిగిన యసంతృప్తి దొలగునా? ఆశ కెడము గనుపింపదు.

ఉపవాస వ్రతము ముగియుట

దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, మేనెల 16 వ తేదీన పక్షుదినోపవాస వ్రతమును కూనూరులో ప్రారంభించిరి. గత భానువారము (31 తేదీన) దైవకృపచే వ్రతపరిన మాప్తి నిర్విఘ్నముగ జరిగెను. పంతులుగారు ఆరోగ్యముగనున్నారు. క్రమక్రమముగ బలహీనము లగ్గి, దేహదార్ధ్యము చేకూరుచున్నదని తెలుపుటకు సంతసమగుచున్నది.

పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమ్మె

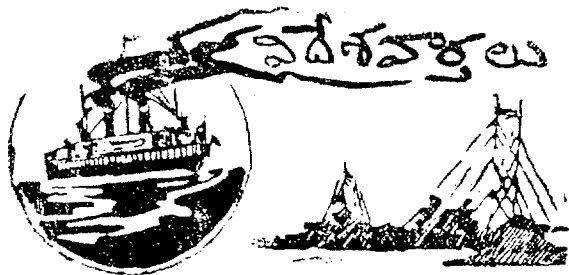
అఖిలభారత రైల్వే సమ్మె తల
సమాఖ్య అభిప్రాయము
కలకత్తా, జూన్ 1:— పంజాబురైల్వే సమ్మె పరిస్థితి క్రమశిథిలమైనది. బెంబేలై క్రభుత్వము కలుగజేసికొని తగవు బండ్లమును గావించుటకు సామోపాయ సంఘమును నియమించి, గతపిత్రివరి 5 వ తేదీనుండి అసంట్లీలో ఆమోదింపబడిన తీర్మానము రీతిని రైల్వే కార్మికుల యిబ్బందులను విచారించుట కొక విచారణసంఘమును యేర్పరచవలసినదనియు గోరుచు కలకత్తానుండి అఖిల భారత రైల్వే సమ్మె తెల సమాఖ్య కార్యదర్శి సిమ్లా నుండి ప్రధాన రైల్వేమిషనరు చేర తంతి సంపెను. బెంగాలు, పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమ్మెదారులు గోరక్షక పురమందు సమ్మెకట్టిరి.

సమ్మెదారుల నాయకులు ఇండియా కార్యదర్శికి తంతునంపుట

లాహోరు, జూన్ 1:— పశ్చిమోత్తర రైల్వే సమ్మె నాయకులగు మిల్లబాఖానగార్లు భారతదేశ కార్యదర్శికి, జార్జి లాన్సుబరీ, భామనుగార్లు సమాద్రతంతి సంపిరి. సమ్మెయందు మధ్యవర్తిత్వము వహించవలయునని వీరలు నాయకులచే గోరబడిరి. పత్రికలు ప్రజలు, సమ్మెగారులు నిస్పృహపాతకుల సామోపాయ సంఘమును ప్రారంభమున నియమించవలసినదని గోరుచున్నారు. ఇండియా ప్రభుత్వము కోరికను తృప్తికరముచున్నది అని తంతియందు గలదు. (ఆ. (పె.)

ఆల్వారు సంస్థానముందలరి

అనధికార ప్రకటన
సిమ్లా, జూన్ 1:— ఆల్వారి జరిగిన ప్రాంతమునకు సంస్థానపు సేనలు బంపబడెను. ఆందోళన కారకులగు నాయకులు ఆరెస్టు చేయబడిరి. విచారణ ప్రారంభమగును. అసంతృప్తిపరులు సైన్యము పై తుపాకులు ప్రేల్చిన విస్తారము శ్రమలేకయే సేనలు వీరలకు ఆరెస్టు చేపెను. స్వరక్షకార్థము సేనలు తుపాకులను ప్రతీకారముగ ప్రేల్చవలసివచ్చెను. మూకలో నిద్రు మడిసిరి. ఒకనికిగాయ ములు పగలెను. ఆందోళనపరులు ఆరెట్లు చేయబడిన పిమ్మట సంస్థానము మరకుగ ఆందోళనము పగలుటకు జూపిన శ్రద్ధను పొందుచు బెత్తు జమిందారులు సంస్థానోద్యోగులకు సహకారము లొప్పుచున్నారు. సేనపై మోపబడిన సేనములను గురించిన విషయముల పైనిజవర్తమానము దెలియట లేదు. (ఆ. (పె.)

ప్యాంగు హే అల్లరులు

ప్రతికూల విదేశాంగపరిస్థితులు

చీనావిద్యార్థుల దౌర్జన్యము

ప్యాంగు హే, మే 30:—800 చీనావిద్యార్థులు రాజ రాజును పోవుచు విదేశీయులకు ప్రతికూలముగనుండు కరపత్రములను పంచివెట్టిరి. ఆసమయమున పోలీసువారు విద్యార్థులను విడిపోవలెననిరి. విద్యార్థులు నిరాకరించిరి. దానివలన నాయకులను అరెస్టు చేసిరి. తక్కినవారు పోలీసువేషమును ముట్టించిరి. విద్యార్థులంతలపై గుండ్లుకురిసెను. కాని ఫలితము లేకుండెను. తరువాత పోలీసువారు రి గురిని కాల్చి చంపిరి. నలుగురిని తీతగా గ్రులుగుగ చేసిరి. సింగటూర ప్రతికూల జపానుభావమునుంచెను. దీనికి సమ్మెయే ప్రారంభము. యంత్రాలయపు సమ్మె సంఘమున జపాను ఫోటోలు చీనాపనివానిని చంపుటయే ఈ అల్లరులకు కారణ మునున్నారు. జాపానీయుల యైన గుంపు ఇద్దరు బ్రిటిషుపోలీసువారిని చావగొట్టిరి. విదేశీయులను చంపుటనే కేసులకు యుచు చావగొట్టిరి. వారి ఆయుధములను తీసికొనుటకు ప్రయత్నించిరి.

నేడు ప్రకటించబడిన కరపత్రములు (బ్రిటిషు, అమెరికను ఫ్రెంచి జపాను రాజ్యకాంక్షను దూరమున్నవి. ఈ రాజ్యకాంక్షయే చీనానుండి చాలసామ్యమున గైకొనననియు ఇంపీరియలిజముపై ధ్వజ మెత్తననియు చాటుచున్నవి.

సభలో పోరాటము

ప్యాంగు హే, జూన్ 1:—ర్యోయియానా నేనాని చంపబడినది. ప్యాంగు హేకు కనరీమారులలో నే సైనిక ప్రధానాధికారియనున ధర్మకు జరుగుచుండ చేతకావలయు, యాదాక్షిప్తాన నేనానిని తీతగా గ్రులుగుగ చేసిరి. పానిక నల్లముందు వర్తకమునుగూర్చి విచారించుటకు లెంగ జూచుచున్నట్లు. తక్కిన ఇద్దరికిని భిన్నాభిప్రాయము గల్గెనట్లు. దానివలన రి అంగరక్షకులు యూనుగారిని కాల్చి తీతగా గ్రులుగుగ నొనర్చిరి. గుండుబెట్టలను దప్పించుకొనుటకు క్యోయానుగారు కిటికీలో నుండి దుమికెను. ఆసమయమున మెడవిరిగెను.

మరాకో పోరాటము

జర్మనులు సహాయ మొనర్చుచున్నారనుట

ప్యాంగు హే, మే 31:—అల్జీరియాలో యూరపియను, ఈజిప్టు భారత యునియను నైస్యధిపతులు సహాయముచేయుచు ఆరని యొద్దనున్న సంగతి నిజమని లేలేను. జర్మనులు ఆరని వెంటనే యున్నారనుచున్నారు.

హ్యోంబర్గులో అయుధములను గొనుటకు రిపు లేగిరట. మొన్నటి పోరాటములో జర్మనీ యుద్ధ దుస్తులు వైద్యసరఫరాలు దొరికినవి. చాలమంది జర్మనులైద్యులను అల్జీరియా కరింగారు ప్రాసజేసిరట. క్యూటా, ట్యూటనులో చాలమంది జర్మనుసంచారకులు ప్రవేశించిరియు వీరి యుద్ధోగ మెదియో తెలియదనియు తెల్పుచున్నారు.

రిపులలో సమిష్టినంధియా?

లండన్, మే 29:—రిపులలో సంతి తేసికొనుటకు స్పెయినులో ఒడంబడికపై ఫ్రెంచి ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించుచున్నారని ఇప్పుడు తెలియుచున్నది. ఇంతవరకు స్పెయినులో పోరాడుచు ఫ్రెంచివారిలో మెత్తని మాటలతో అల్జీరియా కరింగారు గడుపుచున్నారనియు, ఒక-పర్యాయము ఫ్రెంచిలో పోరుచు స్పెయినులో సమిష్టిగ మాట్లాడుచుండి టచే స్పెయిను ఫ్రాంసు ఒడంబడిక తేసికొన్నగాని సంతికి వీలులేదనుచున్నారు.

ఫ్రెంచి స్పెయిను ప్రభుత్వములు ఒకేపర్యాయము దులపెట్టవలెననుచున్నారు. స్పెయినులో రిపుల సంకలము యొంత అయిష్టముగ నుండెనో అట్లులే మరాకోలోగూడ ఫ్రెంచివారు చాలకాలముపోరిన ప్రజలకు రుచివడదనుచున్నారు. రిపులను వెనుకకు మరలునటులేసిన వెంటనే సరిహద్దు ప్రదేశములో కాంతి నేర్పరుచు టవసరమనుచున్నారు.

తేయాకు-పంచదార

పెరిషియా ప్రభుత్వమే కాణాచులు

లండన్, మే 31:—తేయాకు, పంచదారకు కానుటకును, యొగుమతీయకును, విక్రయించుటకును, నిలవజేయుటకును, ప్రభుత్వమునకే యధికారమునిచ్చుచు పార్లమెంటులో బిల్లు నామొందించిరి. ప్రభుత్వమువారు కొంతవన్నును విధించెనరు.

నెక్యూరిటీ ప్యాన్లు

అంగ్లో ఫ్రెంచి ఒడంబడిక

సరిహద్దుల సంతకము

లండన్, మే 30:—నెక్యూరిటీ విషయమై ఫ్రాంసు బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి అనుకూలముగ ఒడంబడిక కుదురుచున్నట్లు. జర్మనీ నూచించినటుల జర్మనీ వడమర సరిహద్దులకు ప్రద్రవము లేకుండచేయువలెనని గ్రేటు బ్రిటను పట్టుదల జాతు చున్నదనియు ప్యాన్స్ బెర్లినువారాధికారిలు నడుపుచున్నవి. కాని లండనులోగాని ప్యాన్సులోగాని దీనినిగూర్చి తెస్యకానుటలేదు. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు ఏకగ్రీవముగ డెలుపు యభిప్రాయమునుబట్టి ఫ్రెంచివారు ఒడంబడిక తేసికొనద రనుచున్నారు. తూర్పుయూరపుమీద జర్మనీ కనీసిచ్చుకొనునటుల యోర్పాటుగ నున్నదనియు, ఫ్రెంచివారు బ్రిటిషువిధానము సర్వములేయుచున్నారు. బెర్లియం బ్రిటిషువారి యభిప్రాయమునే ఆమోదించుచున్నది.

ఫ్రెంచి ఆర్థిక పత్రము

అదనపు ఆదాయము

ప్యాంగు హే, మే 31:—నెనటులో ఆర్థిక పత్రమును 289 గురు అనుకూలముగ ఒకరు ప్రతికూలముగను ఆమోదించిరి. ఇప్పుడంటే ఆదాయము 280,000,000 ప్ర్యాంకులు ఎక్కువగ వచ్చుననుచున్నారు. ఆర్థిక పత్రములో జూపిన అవసరములకు గాక ఇతరపనులకును దాన్ మొత్తమును వినియోగించెదమని తెలుతోగారనిరి.

ప్యాంగ్ అల్లరులు

జార్జి రాకొమరిని రాక

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

లండన్, జూన్ 1:—జార్జి రాకొమరుడు వచ్చుట, ప్రతికూల జపాను దొమ్మి ఒకే పర్యాయము తలపించుట గల్గెను. మునిసిపలు కవున్నిలవారు అత్యవసర కాసములకు ప్రకటించిరి. నేడు అందగును సమ్మెగట్టుటలు ఉత్తరపు తేయుచు ప్రకటనము సంతకముతేసి బంపునటుల విద్యార్థులు కార్మికులు 1500 మంది చీనా వర్తక సంఘాధ్యక్షుని బలవంతపెట్టిరి. విదేశ బ్యాంకులను, బ్యాంకునోట్లను బహిష్కరింపవలెననియు మునిసిపలు పోలీసును చీనావారి స్వాధీనము చేయవలెననియు హంగ్సునడిలో నుండి విదేశ యుద్ధనౌకలను తీసివేయవలెననియు తీర్మానించిరి. అరెస్టుచేయబడిన దొమ్మివారులను విడుదల చేయవలెననిరి. విద్యార్థులను జంపినవారిని కిడించవలెననియు, దొమ్మిలో బాధబొందుచున్న కార్మికులకు పరిహారము నీయవలెననియు మునిసిపలు పన్నులను ఆ పు తే య వ లె న ని యు తీర్మానించిరి. కార్మికులలో ఒక వక్త పోలిచే పడిపోయి చనిపోయెను. సభలోనే మృతి నొందెను. నేటియుదయము విద్యార్థులు వీధులందు గుంపులుగ బయలుదేరిరి. పోలీసువారి తలపడిరి. దొమ్మిలో దారులు చపటారాళ్లను తీసి విసరిరి. పోలీసుపై వేసిరి. దీనివలన పోలీసువారు కొందరును, ప్రేక్షకులు కొందరును తీతగా గ్రులుగుగ చేసిరి. పిమ్మట పోలీసువారు దొమ్మిదారులను గాల్చిరి. విడుదలకీ బలముగాయములు తగిలెను. తరువాత గుంపు విడిపోయెను. ముఖ్యముగ పనులలో నున్న కార్మికుల సహకారమును సంపాదించుటకు విద్యార్థులు ప్రయత్నించుచున్నారు. వీరియత్నములను ప్రతిఘటించుటకు మునిసిపలు కవున్నిల చర్యను దీసికొనుచున్నది. వీధిలో ఒక కనుక్చేయిను ఒక విద్యార్థి ముట్టించి చోయి లానే తీతగా గ్రులుగుగ చేసెను. ఈజిప్టు నగరము సెన్సుడిగ నున్నది. దొమ్మిదారులకు రెడ్సు ఇచ్చి సహాయమువీడ పరిస్థితులు అధారపడియున్నవి.

వేల్పు యువరాజు

(ఆంధ్రపత్రిక ప్రత్యేకతంతి)

బెత్తెల్లు, జూన్ 1:—యువరాజు నేడివటకు వచ్చెను. వ్యాయక్ దారంగమున సన్మానపత్రములను సమర్పించిరి. ప్రాత ప్రీస్టీటు జాతీయగీతమును బాడిరి. ఉత్సవము దివ్యముగ జరిగెను.

ఆలెంబీ ప్రభుని నిర్ణయము

వీ డ్గొ ల్లు

లండన్, మే 31:—ఈజిప్టునుండి బోవుచున్న ఆలెంబీ ప్రభునకు వీ డ్గొ ల్లు విందులు జపరుపాసెగారిచ్చిరి. 100 మంది అతిథులు ప్రముఖులు వచ్చిరి.

తనయందు జాపబడిన దయను మరవజాలననియు మరల ఎన్నడైన ఒకరోజు జూచుటకు వచ్చెదననియు ఆలెంబీగారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. 14 తేదీని (జూన్) పోర్టు సెడ్డునుండి బయలుదేరెను. వీరు బయలుదేరుటకు ముందు పానురాజు విం దొసగును.

కప్తన్ ఆమంద సేను

గారు సజీవులై యున్నారని తెలియుచున్నది.

స్వీడన్ యువరాజ్ఞి

చచ్చిన బాలిక పుట్టుట

స్వీడను యువరాజ్ఞికి చచ్చినపిల్ల పుట్టెను. తల్లి కులాసాగానే యున్నది.

ఇండియా వైస్రాయులో పనిచేసిన మేజరు సిసిలు గార్డ్ని నరుగారు అత్యుపాధ్యక్షుగా విమోచినిరి. రాజపుండుచే బాధ బడుచుండెననుచున్నారు.

బ్రిటను అభయము

ప్యాంగు హే, మే 31:—నెక్యూరిటీ ప్యాన్లు గూర్చి జర్మనీకి ప్రత్యుత్తరమునంపు ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి బ్రిటను, ఫ్రాంసు ఏకీభవించిరట. తక్కినవిషయములను ఒక పత్రములో పరిష్కారము తేసికొనెదరట. రై ను సరిహద్దుకు భంగము లేకుండ యున్నదని వినియోగించుటకును జర్మనీ తూర్పు సరిహద్దులకు ప్రవక్తరముగ ప్రవర్తించవైస్రాయులను బంపువారము కామనియు గ్రేటు బ్రిటను డెలుపుచున్నది. సంతి ఒడంబడికల విషయమై అన్నివరకులను సెరతేర్చెదమనుచున్నది. కాన ఏకాగ్రములైన విడిపోవలసినట్లు ఏరాజ్యముపై ధ్వజమెత్తబడునో ఆరాజ్యమునకు తోడ్పడుననుచున్నారు. జాతిపాతి ఒడంబడికలో శిష్టబడినటుల ఫ్రాంసు తనయిష్టముచచ్చినటుల వ్యవహరించుటకు స్వాతంత్ర్య ముండవలె ననుచున్నారు. ప్రాచ్య సరిహద్దులను గాపాడుటకు ఫ్రాంసు వైస్రాయులు బర్మనీగండా పోవుటకు ధారాళముగ మార్గముండవలెనను చున్నారు.

సర్ బర్న్స్

అనుకొన్న దానికంటె త్వరలోనే

ఇండియాకు పయనముగట

లండన్, మే 27:—రీడింగు ప్రభుని కోర్కెననుసరించి శిశికాలమువరకు పోదలచుకోలేని బర్న్స్ డేగారు శిష్టముగనే బయలుదేరుచున్నారు. ఇండియాకు జూలై 24 తేదీని రీడింగు ప్రభునితో గూడ బయలుదేరుదురు.

పెరిషియా రీ జెంటు

ను ఇటలీ రాజాశకముతోడను విరుదముతోడను సత్కరించిరి.

అక్సపర్డు ప్రభువు

గార్డునెట్టు విరుదాంతుడాయెను. ఇటలీ వైమని కుడు భూములేరను.

కొలను ఆక్రమణ

అండకో, మే 29:—విక్రమంబలి జర్జనీ ఆయుధ విద్యనమునుగూర్చి చేయదలచుకొన్న విషయమును గూర్చి ప్రాంతంలో బ్రిటిషు ఒడంబడిక గురించును. ఈతేఖ జెల్లి నకు గ్రంథులకు సిద్ధముగ నున్నది.

జర్జనీ నవ్వపరివార వరకులను నెరవేర్చినను ఆయుధ విద్యనములో ఏమియు జేయలేదని ప్యారిసుమండి టైమ్స్ పత్రికా విలేఖరి బెలుపుచున్నాడు. అందుచే కొలనును త్వరలో ఖాళీజేయుటకు ఏలుండదు. ఆయుధములను తగ్గించుట లోగూడ జర్జనీ తన విధిని నెరవేర్చినగాని కొలనును ఖాళీ జేయుట బడదను చున్నారు.

జర్జనీ చేయవలసిన విధులను తేఖలో బెలుపుచున్నారు. సంధి ఒడంబడికను నెరవేర్చువిధమును తెలుపుచున్నది.

కొలను చులనా తేదీని ఖాళీజేసెదమని నిర్ణయించరా దని ప్యారిసుపత్రికలు వ్రాయుచున్నవి.

మానా గుత్తిపురుజుమని అగు దోస్తగూరికి చూర్చి గారు దెబ్బిపండుములో గెలుచునటుల జేయుటకు 10000 పానుల నిచ్చిరి.

జపాను విజృంభణము

సోవియటుల భయము

అండకో, మే 28:—టైమ్స్ పత్రిక విలేఖరిగానుండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు. చీనా విషయమై సోవియటు నాయకులు భయపడుచున్నారని. చీనా ఇతర ప్రభుత్వములకు లోనగుచున్నదేమోయని భయమగుచున్నది. పసిఫిక్ లో జపాను విజృంభణమునకు సోవియటులు దిగులాండుచున్నారు. ఆ యుద్ధి ఆమెరికాకు ఉపద్రవముగ నుండుననుచున్నారు. అందుచే వాషింగటన్ మాస్కో ఒడంబడికచే నిరోధింపవలెనను చున్నారు.

పోలారు పయనము

జెప్లిను

అండకో, మే 29:—పోలారు పయనమునకు ముందులో గూడ బోవుటకు వీలగు జెప్లిను నిర్బంధగలకేమో కనుగొనుటకు బెర్లినుకు దాక్టరు న్యూన్స్ గాగా రేసిరి హోదీవికేగనన్నారట. దీనికి నాకావిమానమే ముందినని వీరి యభిప్రాయము.

అండనులో ఆస్ట్రేలియా

రాయబారి

అండకో, మే 29:—అండనులో విదేశాంగ వ్యవహార ములనుగూర్చి ఆలోచించుటకు రాయబారిని నియమించుటకు బ్రూసుగారు చేయు ఏర్పాటు అంగీకారముగ లేదని సిడ్నీ నుండి టైమ్స్ పత్రికావిలేఖరి బెలుపుచున్నాడు.

హ్యూజెస్ గారు ఆస్ట్రేలియా విదేశాంగ విధానమును మంత్రివర్గముతో సంబంధములేనివారితో నాలుగింజి నిర్వహింపవలె ననుచున్నాడు. పార్లమెంటుకు దీనితో సంబంధము లేదనవలె ననిరి.

కార్మిక నాయకుడు చార్లటన్ గారు ఇదంతయు యువ ద్రవకరమనిరి. ఒక్క ఆస్ట్రేలియాకే గాక సామ్రాజ్యమునంతట కను ముప్పుగల్గు ననిరి. ఆస్ట్రేలియాకు సంపూర్ణాధికార మున్నది. కష్టకాలములో బ్రిటనుకు సహాయమును నిరాకరించ లేదు. రాయబారిని నియమించిన, అంతర్జాతీయ తగవులచ్చిన ఆస్ట్రేలియాగూడ ఇందులో దిగవలసినదన్నది.

ఈతని 'ఇంప్రీయింటేషను'ను ఇంకొక అంగముగ ఏర్పడును. బ్రూసుగారు అధికారమునకు వచ్చినప్పటినుండి దీనిపై ప్రయత్నించుచున్నారనిరి.

వాతావరణ సితి

1925 సం॥ జూలై నెల 2-వ తేదీ మంగళవారము

ముఖ్యజిల్లాలు	గత 24 గంటలలో ఉత్పత్తిగల్గిన వర్షము	గత 24 గంటలలో ఆత్రేయ్యవర్షము	గత 24 గంటలలో వర్షము	జూలై 1-వ తేదీనుండి వర్షము	సాధారణముగా సంవత్సరమునకు పడియు మొత్తము.
గోపాలపురం	91.5	80.8	...	0	44.96
విశాఖపట్టణము	89.8	76.5	0.03	0.29	87.09
కాకినాడ	90.6	75.9	0.11	0.62	89.09
మచిలీపట్టణము	41.59
కర్నూలు	98.4	78.6	...	0	26.01
బళ్లారి	94.9	77.7	...	0	20.51
కడప	101.0	78.4	0.18	0.30	81.28
నెల్లూరు	100.0	82.8	...	0	87.98
మద్రాసు	101.0	81.6	...	0	50.74
కడపూరు	97.2	80.4	...	0	52.94
వేలము	92.1	74.6	...	0.02	89.80
కోయంబుత్తూరు	83.7	70.5	0.05	0.05	22.29
తిరుచనాపల్లి	96.6	79.0	...	0	83.18
నాగపట్టణము	98.1	80.2	...	0	54.98
మధుర	97.0	79.7	...	0	88.58
పాంబళ్	92.4	80.6	...	0	87.00
తిరునల్వేలి	0	28.84
తిరుచేళ్ళడము	79.7	74.6	0.48	0.56	64.51
కొచ్చిక్	81.3	73.9	1.20	3.12	114.51
కాలికట్టు	82.3	73.0	1.28	3.03	117.16
మంగళూరు	78.8	71.2	2.78	5.99	125.68
తెంగుళూరు	81.6	65.9	0.19	0.19	85.87
మేర్కాడ	67.8	61.0	1.98	1.98	125.46
కొడైకనాల్	68.7	54.0	...	0.08	62.18

సర్కారులు:—కాకినాడ విశాఖపట్టణములందు చినుకులు పడినవి. ఇచట మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. గోపాలపురములో ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. కాకినాడలో ఆర్ద్రత ఎక్కువ. ఇచట పగటివేడిమి 7 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి 7 డిగ్రీలు తక్కువ. విశాఖపట్టణములో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—కడపలో 0.18 ఇంచు. మేఘములు ఒక మో సరుగనున్నవి. బళ్లారి కర్నూలులలో పగటివేడిమి 4, 5 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. కడపలో 3 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి తక్కువ.

కర్నాటకము:—మేఘములు దట్టముగ నున్నవి. నెల్లూరులో పగటివేడిమి 3 $\frac{1}{2}$ డిగ్రీలు తక్కువ. 24 గంటలలోను మార్పు గన్పించదు.

ఎస్. ఆర్. యు. సామూరు,

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

బెలుచ్చీలు పారసీక సంరక్షణ సేనను ముట్టడించుట సిద్ధ, జూన్ 1:—క్రాంతికాలమునుండి బెలుచ్చీలకి హద్దు ప్రాంతమునందు అకాంతి వ్యాపించుచుండెను. పారసీక ప్రాంతమునందు వసించుచున్న బెల్జుగుంతువారు క్యాబ్జాయం దుగల పారసీక సంరక్షణ సేనను యిటీవల ముట్టడించినట్లు బెలియుచున్నది. సంరక్షణ సేనయందు చాలమంది వైనికులు జచ్చి రనిచెలియుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

తూర్పు యిండియా ట్రైబ్స్ లో దొంగతనము కలకత్తా, జూన్ 1:—తూర్పు యిండియా ట్రైబ్స్ లో ప్రయాణముచేయుచున్న జర్నలు తయారుచేయు ప్రాంత ఒడ్డున అను నతని సొమ్ము రూ 6000 లు బ్రహ్మదాసు వద్ద దొంగలు ఆపహరించిరి. అతను పోలీసువారికి కంప్లైంట్ చేసెను. పోలీసువారు విచారణచేయుచున్నారట.

మహాత్ముని వంగరాష్ట్ర

పర్యటనము

(మహాదేవు దేశాయిగారు)

కడచిన వారత్ర వర్యటనము గురించి వ్రాయ దలచుకొనినపుడు ఎన్నియో విషయములు స్మరణకు వచ్చుచున్నవి. ఈ వారము గ్రామములందు పర్యటన మొనర్పలేదు. జిల్లా ముఖ్యనగరములను సందర్శించితిమి. ఛాయాచిత్రము చిత్ర గాంగు నాకాలి కొమిల్లా. డక్కా విమెన్ సింగు మున్నగు నగరములను చూచితిమి. సాధారణముగ దినమునకు నాలుగు ఘంటలు జనపటదెను. స్వాగత ప్రత్యములకు అంతులేదు. కాని ఏర్పాటులన్నియు చక్కగ చేయబడుటచే మహాత్మునకు గాని ఇతరులకుగాని ఇబ్బందిగతోచలేదు. స్వాగతప్రత్యముల నివ్వవచ్చినవాడుకూడ మహాత్ముని ఇబ్బందిపెట్టలేదు. సతీతబాబుగారి చక్కని యేర్పాటుల ఫలితమున ఎట్టి అల్లరి గందరగోళము దౌర్జన్యములేక సభలు జరిగినవి. కాలచారమునకు అవకాశమివ్వక జౌచిత్యముతో అన్నివ్యవహారములు జరుపబడెను. నాకాలిలో 7 స్వాగత ప్రత్యములు ఇవ్వబడెను. కాని వాటి నన్నిటిని చదువవలయునని ఎవ్వరు పట్టుపట్టలేదు. డక్కాలో వ్యవహారమింకను సరసముగ నుండెను. జరుగవలసినవిని అధికముగ నున్నందున వ్యవస్థించు యులకు కాలచారమునకుట్ట ఉచితముకాదని అని వదలి జేయబడెను. స్వాగతప్రత్యములన్నియు కాన్పెంటుల విషయమై కూడ మహాత్ముని కోరికలు గౌరవింపబడి నందులకు కృతజ్ఞత తెలుపవలసియున్నది. స్వాగతప్రత్యముల నిచ్చినవారు కాన్పెంటులకు ఎక్కువమొత్తమును వ్యయపరుపలేదు. దోషయుల చిత్రకళానైపుణ్యము మాత్రము వాటియందు ప్రకటింపబడు ముండెను. స్వాగతప్రత్యములకూడ కేవలము స్తోత్రపాఠములుగ నుండక స్థానికపరిస్థితులను వివరించుచుండెను. స్వాగతప్రత్యములలో నాజగు సంస్కృతభాషయందు మూడు హిందీయందు మిగిలినవన్నియు బెంగాలియందు వ్రాయబడెను. పయను చెల్లినను యువకు డవదగు బాబు హరిదయాలు నాగుగారియెడల పశుపాతముండుటచే ఛాయాచిత్రపాఠ భాషన స్వాగతప్రత్యము మహాత్ముడు ప్రత్యేకముగ ప్రశంసించినను కొమిల్లా పాఠుల సన్మాన ప్రత్యేకమే సంతోషము గురించినవరము తో కూడి యున్నదని నా అభిప్రాయము. కొమిల్లా విద్యార్థుల స్వాగతప్రత్యమున తెలుపబడిన వివరములు మరింత ఆశ్చర్యమును కలుగజేసినవి. ఇతరవిద్యార్థులు దీనిని ఆదర్శప్రాయముగ నుంచుకొనగలందులకై ఆస్వాగతప్రత్యమునందు తెలుపబడిన అంశములను వ్రాసెదను. "విద్యార్థులలో నూటిలో ఇరువురు శుద్ధముగ ఖాదివస్త్రములను ధరించుచున్నారు. నూటిలో ఆరుగురు కత్తిఖాదివస్త్రములను ధరించుచున్నారు. నూటిలో 20 మంది సగముఖాది, సగముమిల్లుబట్టలు ధరించుచున్నారు. నూటికి ఇరువురు క్రమముగ రాటముపై నూలువడుకు చున్నారు. నూటిలో 20 మందికి నూలువడుకుట తెలియదు. పదిమొదలు 12 నెంబరు నూలు వడుకుచున్నారు. ఒకవిద్యార్థికి నేయుట తెలియదు. ఒకవర్గము అతనివద్ద నున్నది."

"ఈవివరములన్నియు మీరెట్లు తెలిసికొనగలిగిరి. వీటో ఊహించివ్రాసి నారా లేక అనివరములు సత్యమేనా? అని నేను విద్యార్థుల ను ప్రశ్నించితిని. విద్యార్థుల నందరిని ప్రశ్నించి మీమీలేక కల ను తయారు చేసితిమి. ఈవివరములు తృప్తికరముగ లేవన్నను మహాత్మునకు నిజము తెలుపగలిగినందులకు సంతోషించుచున్నాము. అని విద్యార్థులు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. మహాత్మునకు నిజపరిస్థితులను తెలుపవలయునను ఉత్సాహము అందరు ప్రకటించుచుండిరి.

స్త్రీలసభ జరిగెను. మిలో ఆసేవలు ఖద్దరు ధరించినవచ్చి నారు. కాని మీరు ఖద్దరుకట్టుటకిదేయ మొదటితర్జానును కదా అని మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. స్త్రీలు నిజముచెప్పిరి. ఒక బాలికాపాఠశాలయందలి బాలికలను చూచి 'వీరు ధరించిన ఖద్దరు ఎటువంటి దని మహాత్ముడు ఉపాధ్యాయుని ప్రశ్నించెను. ఇదికత్తిఖద్దరు అని అతడు చింతితో ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. వడుకుట కాలియవిద్యావిధానమునందు ముఖ్య మైనదని మీలో ఎంత మంది నమ్ముచున్నారు. అని మహాత్ముడు విద్యార్థులకు ఉపన్యాస మిచ్చినప్పుడు ప్రశ్నించెను. కొందరు చేతులెత్తిరి. వడుకుట అవసరమని మీలో ఎందరు నమ్ముచున్నారు? అని మహాత్ముడు ప్రశ్నించెను. ఇరువురు తిప్ప మిగిలిన వారందరు చేతులెత్తిరి. 'మీలో ఎంతమంది వడుకుచున్నారు? అని మహాత్ముడు మరల ప్రశ్నింపక పదిమం

గాను పాళీలు

అగేట్ కలములు

2957

మే నెలా ఖరువరకు

గ్రామ రూ 10 లు చొప్పున పంపబడును.

విష్టోరియా డి హా,

మలాపూరు

మద్రాసు

జి. చెరుకొత్తెరి. 'క్రమముగ దినమునకు ఆరగంట ఎండవడుకుచున్నాను' అని క్రొవ్వెంక ఒక్కడే చేయి యెత్తెను. మహా తృప్తి నెడమునే తెలుపవలయునను ఉద్దేశము అంతటను పుష్ప ముగ కనుపడుచుండెను.

స్త్రీలసభ

స్త్రీలసభలు మిగుల ముఖ్యమైనవి. ప్రతినగరమునందును మహాత్ముని సందర్శింపవచ్చిన స్త్రీలు వారికి ఖద్దరుబట్టలను సమర్పించిరి. కొన్నిగుడ్డలను పుయముగ స్త్రీలే నేసిరి. నూలంబయు స్త్రీలు వడికినదే. చిటగాంగులలో ఒకచాలిక తానే స్వయముగ నూలువడికి ఒక కుండుగడ్డను నేసి మహాత్మునకు సమర్పించెను. ఒకదినమంతయు 60 మంది స్త్రీలు నాకాలిలో ఉపవాసముండి నూలువడికి ఒకజరి దోవకులను మహాత్మునకు సమర్పించిరి. ఛాంద్ పూనలో స్త్రీలు తాము వడికిననూలును తెచ్చి మహాత్మునకు కొనిగిరి. అధికముగ వర్షము కురియుచున్నను వందలకొలది స్త్రీలు మిమెకొసింగు నగరమున జరిగినసభకు వచ్చిరి. తెచ్చిన నూలు కూడ ఆభరణములతో నొసగిరి. ఇతర ప్రదేశములందు వలె స్త్రీలసభలు గందరగోళముగ నుండక కాంతముగను లాభకరముగను యుండెను. ప్రతిసభయందును మహాత్ముడు వడుకుటకు ప్రసంగించుచుండెను. వంగరాష్ట్రమునందలి రాటములు అంతశ్రేణుమైనవి కావు. ఇట్టి వివరీకరకరములన్నను ఓపికతో స్త్రీలు వాటి నుపయోగించుటను చూచి మహాత్ముడు మిగుల సంతసించెను. రాటములు చెడ్డవైనను నూలు సన్నగనుడుట వంగరాష్ట్రపుస్త్రీలవైపుకొనును ప్రకటింపచుండెను. వంగీయులు నుంచిరాటములను తయారుచేసి కొనక మిగుల కుంభముగ ఖద్దరు ఉత్పత్తిని పుట్టిచేసికొనగలరు. ఆంధ్రదేశము కప్ప ఇతరదేశములందు ఉత్పత్తియగు ఖాది కన్న శ్రేష్ఠముగు ఖద్దరును తయారుచేయగలరు. అనగా, సతీమతాబు గారు వంగరాష్ట్రమునందలి ఇతర ఖాదీ ప్రచారకులు రాత్రింబగళ్లు కష్టపడవలసి యున్నది. కల్లీఖాదని బహిష్కరించి నుంచిరాటములను తయారుచేయుట అవసరము.

విద్యార్థుల సభలు

ప్రతినగరమునందును విద్యార్థులు మహాత్మునితో దీర్ఘ సంభాషణల జరుపు అవ్యవస్థనుగలవారైరి. ప్రతి ఆంగ్ల బాలుకును నావికవిజయముల పరిచయమెంత అవసరమో ప్రతిభారత బాలుకును రాటపురీచయమంత అవసరమని చిటగాంగు విద్యార్థులకు మహాత్ముడు బోధించెను. కొమ్మలయందలి విద్యార్థులకు మహాత్ముడు జాతీయవిద్యయన్న నేపా వివరించిరి. దేశీయుల ఎడల సోదరభావమును వృద్ధిచేయువిద్య జాతీయవిద్య, దేశీయుల దుఃఖములను చూచిన మనస్సును కరుగజేయు విద్య జాతీయవిద్య. జాతీయ ప్రధాన మనుభావమును కలుగజేయువిద్యజాతీయవిద్య. వ్యక్తిభావము లేక జాతీయభావమును దృఢీయం దుండుకొనునట్లు చేయువిద్య జాతీయవిద్య. రాటముకన్న జాతీయతయు ఉపయోగకరముగ నేమి వస్తువులేదు. డక్కాలో విద్యార్థులసభ జరుపుటకు అవకాశము లేకపోయెను. కాని విద్యార్థులకు ఆకాభంగము కలుగజేయుటకు మహాత్ముడిచ్చయింపక వారితో కలిసి ప్రత్యేకముగ సంభాషణజరుపుటకు సమ్మతించిరి. విద్యార్థులు మిగుల సంతోషించిరి. వడకుట, కాలమును ఉత్సాహమును దురిగినియోగమొనర్చుటయనియు, ప్రజలందరు వడకుటయనని కొడుట బాధ్యతలను పంపికోనవలయునను సూత్రమును గుర్తెరుగక పోవుట యనియు ఒకరు ఆశ్రితించిరి. అందువై మహాత్ముడు ఉద్దేశముతో ఈక్రిందివిధమున ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— "దినమంతయు మీరు వడకుటయనని నేను కొరుటలేదు. వడకుటయే ప్రధాన కృతిగ గ్రహింపవలయునని బోధించుటలేదు. బాధ్యతలను పంపికోనవలయునను సూత్రము మంచిదే. కాని తినుటయందు శ్రాగుటయందును ఈసూత్రము అనుసరింపడు మన్నదా? ప్రతివానికీ ఎట్లుతినుట శ్రాగుట, వస్త్రములను ధరింపుట తప్పని సరియగుచున్నదో అట్లే నూలువడకుటకూడ ప్రధమధర్మముగ భావింపవలెను. వడకుట కాల శారణముని మీరు తెప్పచున్నారు. తోడి భారతీయులపట్ల సోదర భావమున్నట్లు మీరు ప్రకటించుకొనుచున్నారు. ఆవుమాడను చూచినప్పుడు, రెల్లి శిశువును చూచినప్పుడును ప్రకటించుకొను మీరు తోడి భారతీయుల పట్ల ప్రకటించుచున్నారా యని ప్రశ్నించుచున్నాను. తన సంతాపమును చూచిన తల్లి పాలుచేపును. ఆహారము లేక బరితెగించుచున్న భారతీయ సోదరులను చూచిన మీ హృదయములందు నిజముగ ప్రేమ వ్యాపించుచున్నదా? వడకుట ల్ల మీరు మిక్రేమను నిదర్శించి చూపినవారయ్యెదరు. మీరు వడకిన తోడి భారతీయుల సోమరీతికమును పారదోలిన వారయ్యెదరు. శపథమూపాము ఎదుట ఒక సంగీతపాటకును జక్కగ పాటలుపాడి ప్రేక్షకుల మనుస్సులను కరిగించి అదికాల హరణమును ఉత్సాహ దురిగినియోగము అగునా. ఊరక వంద మాతరం అని గొంతు విందుకొని అరచుట ఉత్సాహమును దుర్వినియోగమొనర్చుట యగును. వడకుట కొక ప్రత్యేకోద్దేశమున్నది. నూలు ఉత్పత్తి అధికమగును. ప్రభావమూహమునకునా

యకుటకును సమన్వయ మేర్పడును. మనలో ఉత్పత్తిస్థులు అధములు కలిసి పనిచేయవచ్చును. అందు ముఖ్యముగ విద్యార్థులు ఈ పనిని చేయవలెను. వారే భారతదేశపు సారము. వారింకను జీవితమును ప్రారంభింపవలసియున్నది. నూతన భావములను ప్రారంభింపవలసియున్నది. నూతన భావములను కలభముగ గ్రహింపగలరు. శ్రాత సారాయని శ్రాత బుడ్డలో పోయుట కులభమే. ప్రాతబుడ్డలో పోయుట నిద్రయోజనము ఉత్సాహము కాగ్య దీక్ష తెలివిలేటలు గల విద్యార్థులెంత పనిచేయగలరో ఊహింపుడు. డక్కాలోనున్న 11 వేల మంది విద్యార్థులు దినమునకొక ఆరగంటకాలము వడకిన ఎంత గొప్ప ఫలితము కలుగునే కొంచెము ఆలోచించుడు. మీరందరు ఖాదీవస్త్రములే ధరించిన మీరు వ్యయమొనర్చు మొత్తములో అధిక భాగము వడకుటనాకే చేరును. గొప్ప యంత్ర సామగ్రి బలము గల ఇంగ్లాండుతో పోటీచేయగలమా యని మీరు సందేహింపవచ్చును. ఇతరదేశములపై ఇంగ్లాండు ఆధారపడియున్నదను విషయమును మీరు గుర్తెరుగవలెను. మన కార్మికులు వారి పలలో చిక్కుకొనియున్నారు. దాదా భాయి నాకోజి గారు యా చించిన దుర్వ్యయములకన్న మనకార్మికుల ఆవస్థ అధికముగ మిగుల నష్టపరిమైనది. దాదా భాయి నాకోజి గారి శిష్యుడను గనుక నేనీసప్తమును గుర్తెరుగగలిగితిని. జాతీయందు సోమరీతమును ప్రబలుటచేతనే మన మిట్టి స్థితియందున్నాము. దేశమునందు దినమునకు ఒక అజా దోరకనసంతోషపడు వారెందరో యున్నారు. దేశపు దరిద్రస్థితి యిట్లున్నది.

మహాత్ముని ఇంగ్లీషు ఉపన్యాసములు

ఈవిధమున మహాత్ముడు ఉద్దేశముతో ఉపన్యాసించెను. ఇట్టిఉపన్యాసమును నేను ఇంతకుమున్నెన్నడును వినియుండలేదు. వీరుఇంగ్లీషునందొసగిన ఉపన్యాసములుకూడమిగులగంభీరముగను ఉద్దేశపూరితముగను యుండెను. మహాత్ముడివిధమున ఉత్పత్తిస్థులుఅంగ్లాంపన్యాసములెట్లుచేసిపొందీప్రచారమునకు భంగము కలుగనేమో యని భయపడితిని. వారిచ్చిన ఉపన్యాసములందలి భావ పూరితములగు కొన్నివాక్యము లింకను నా చెవులకు వినిబడుచునేయున్నవి. భారతదేశపు బానిసత్వము ముతక ఖాదీ గుడ్డకన్న ముతక యైరిది. "భారతదేశపు దారిద్ర్యము ముతక ఖాదీగుడ్డకన్న కఠినమైనదని జ్ఞాపకమునందుండుకొనుదు అనిచిటగాంగులలో మహాత్ముడుచెప్పెను డక్కాజిల్లాబోర్డుఅధ్యక్షుడు స్వాగతపత్రమునంతయు కంఠోపాకము గావించి బిప్ప చెప్పెను. మహాత్ముడు సంతసించి ఇట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— "మీరు చెప్పిన మాటలను మరువ జాలను. మీ మనస్సునందు దాగి యున్న భావముల నుకూడ గుర్తెరిగియున్నాను. వాటినికూడ మరువజాలను. మీరుకూడ నాసందేశమును మరువక ఆదరింపవలయునని కొరుచున్నాను. డక్కా ప్రాచీన ఔన్నత్యమును ఇప్పటిస్థితిని పోల్చిచూచిన ఆందరకు దుఃఖము కలుగుచున్నది.

అలెసాందరులు

ఈపర్వతలమున ఆలెసాందరులలో నొక్కరైన నకు తోడుగ లేరను విషయము రంగమునకు తేటజేసెను. ఇరువురిలో ఒక్కరైనను రాకుండుట విభేదమును తెలుపుచున్నదని కొందరు నూచించిరి. మిమెకొసింగులందు జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షుడుకు మహాత్ముడియు దోడు స్వాగతపత్రమును చదివెను. మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు "అలెసాందరులు నాతోకూడ లేకుండుటచే నిస్సహాయుడుగ నున్నాను. వీరు నాతోనుండి న సులభముగ మహామృదీయుల విశ్వాసమును చొరగని యుండెడివాడ నని చెప్పెను. ఆఉపన్యాసమునందే హిందూమతా మృదీయులు తగవులాడుకొనుటకు వగచిరి. మాంసమునకు ఎములకుకూడ కాకికథకుండు చెప్పబడు మక్కలవలె శేవలము నీటిలోని చాయకు తగవులాడుకొనుట భావ్యము కాదనిరి. భారతదేశమున 22 కోట్ల హిందువులు 7 కోట్ల మహమ్మదీయులతో కలిసియుండునట్లుగ భగవంతుడు ఏర్పాటుచేసి యున్నాడు. మనము అవివేకులమైనను భగవంతుడు మనయెడల కనికరము వహింపగలడని మహాత్ముడు చెప్పెను.

చిటగాంగులలో బట్టలవర్తకులు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. వారికి ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు మహాత్ముడిట్లు చెప్పెను:— "వర్తకుల మూలముననే మనము భారతదేశమును కొలుపొలిమి. మరల వర్తకుల మూలముననే దేశమును మరల సంపాదించుకొనవలయును. విద్యాధికులెల్ల మనకు స్వరాజ్యమురాదు. ప్రపంచమునం దెట్లును శత్రులము విద్యాధికుల ప్రయత్నములపట్ల స్వాతంత్ర్యము లభించలేదు. స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించువారు వర్తకులు లేక నైసికులు. మన వర్తకుల మూలము ననే స్వాతంత్ర్యమును కొలుపొయితిమి. మరల వర్తకులమూలముననే స్వాతంత్ర్యమును పొందవలెను. వర్తకుల సహకారము

సంపూర్ణముగ వినాకులభించునో అనాడే స్వరాజ్యము సంపాదించగలము."

జమీందారుల స్వాగతము

మహాజనహట్, మిమెకొసింగు నగరములందు జమీందారులు మహాత్మునకు స్వాగత మొసగిరి. మహాజనహట్ జమీందారులు అయిదుమంది సోదరులు. వారందరు ఖద్దరు ధరించుచుండిరి. స్త్రీలు క్రమముగ నూలువడుకుచుండిరి. మహాజనహట్ నుంచు ఈజమీందారు అతిథులుగ మేముంటిమి. మిమెకొసింగునందుకూడ మహారాజాగారి అతిథులుగ నుంటిమి. మహారాజాగారు సాధారణముగ ఖద్దరుధరించువారు కాకున్నను భారత సాంప్రదాయముల సనుసరించి అతిథిని సంపూర్ణముగ తృప్తి పరచుటకు ఖద్దరు ధరించెను. ఇంటనున్న పనివారందరు ఖద్దరు ధరించిరి. మహారాజా భవనమంతయు ఖద్దరుమయమై పోయెను. అన్యుటకు మహాత్ముని చూడవచ్చిన జమీందారు లందరు కూడ ఖద్దరుధరించుకొనినవచ్చిరి. మరియొక విశేషము: వారందరు ఖద్దరుకు సంబంధించిన విషయములను గురించియే మాట్లాడిరి. "మీరు ప్రత్యేకముగ ఒక చాకలవాని నుండుకొనుచున్నాను. ఆదేవిధమున మీరు ప్రత్యేకముగ బట్టలను నేయుటకు శేతగాడి నొకనిని ఏలయుండు" నారాదు. చక్కగ వడుకువారివద్దనుండి పన్నుటినూలును తెప్పించుకొని ప్రత్యేకముగ నేయించుకొనవచ్చునుగదా" అని మహాత్ముడు చెప్పెను. "నాయకులు విద్యావంతులు ఎందులకు రాటముపట్ల శ్రద్ధవహించుటలేదు" అని జమీందారులు ప్రశ్నించిరి. మహాత్ముడిట్లు ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను:— "ఎందుకనగా వీరిలక్ష్యములకు వారు చింతించుటలేదు. వీరిలు అనుభవించు కష్టము లేవో వారికి తెలియదు కనుక వారు చింతించుటలేదు. వీరిలు సోమరులని చెప్పగూడదు. వారు సోమరులుగ నుండుటకు మనమే కారణము." వారియందు ఉత్సాహము పురికొల్పుట ఎట్లు అని ప్రశ్నింపబడెను. "మీరు నేను ఓపికతో రాత్రింబగళ్లు పాటువడవలసి యున్నది. మామిడిమీసాటి ఆరు మాసములైన ను లేనుకొనక మామిడిపండ్లను ఆశించిన విద్యార్థి వలె గాక ఓపికతో కాంతముగ పనిచేయవలయును. అని మహాత్ముడు చెప్పెను. (యంగు ఇండియా)

వర్ష పాతము

సిమ్లా, జూను 1:— పడమటితీరముందు వర్షము బాగుగ కురియుచున్నది. వాయవ్య భాగమునందీ వర్షము తొలగుచున్నది. బంగాళా ఘాతమునందలి ప్రవాహపు యిరవు మాంద్యముగ నున్నది.

దక్షిణపుబర్మా, కొంకణము, మళయాళము, ఉత్తర హైదరాబాదులందు వర్షము సామాన్యముగ గలదు. ఉత్తరము సింధు, రాజపుత్రిస్థానము, మధ్యయిండియా, తూర్పు మధ్యరాష్ట్రము, హర్య, ఉదరాగుడక్షిణము, నుదరాగు ఉత్తరతీరము లందఱులపట్ల వర్షము గురినెను.

ఉత్తరపు వంగదేశము, బీహారు, తూర్పుగంగామండరాష్ట్రము, తూర్పుబంగాలు, తెలుచిస్థానమునం దాన్నేయమున, బొంబాయి దక్కను, దక్షిణపు హైదరాబాదులందు వర్షముగ వర్షముగురినెను.

తావాని 8, బెస్సీను 1, హెల్మేను, అడగుల్ 1½, బెస్సీచ్చి 8, హార్మే 1, బెకనీరు 1½, అజూశిఖము 1, కొటా, అజోలా, నియోనీ ½, జగదల్ పురం 2, బొంబాయి 1, కేకేర్ము 5, రత్నగిరి, రామగోవా, రెంగుళూరు 8, కల్లికొట, కొచ్చి 2, హనుముకొండలందు 1 అంగుళములవర్షము గురినెను.

మూడన:— రాజపుత్రి స్థానమందు దేశమందలి మధ్యభాగమునందు వర్షముగురియుట అరుదును. ఘూర్జరదేశమందు హెచ్చుగ వాన గురియును. (ఆ. ప్రె.)

చేతిమగములకు కావలసిన

సామానులు

చేతిమగములకు కావలసిన వార్నిసువడి (Cotton Healds) తీగవడి (Wire Healds) పన్నె (Steel Reeds) నాడి చక్రములతోగాని లేకుండగాని (Steel Rollet Shuttles) ఊచలు (Bobbins) వడిలాగుటకు సూదులు (Reed Hooks) ఉడతలు (Pickers) మొదలగునవన్నియు చిల్లరను, టోకుగను. విక్రీలై సరసముగుధరకు మావద్ద దొరకును. వివరములకు క్రింది విలాసమునకు ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును,

The Indo-British Trading Bureau, 15/19, Ghoga Street, Fort, BOMBAY

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేజురీ)

బాక్స్ హైస్కూలు ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల

27.5.25 తారీఖు సాయంత్రం 7 గంటలకు హైస్కూలులో క్రీడానుభవ శాస్త్రమును అధ్యయనము చేసిన ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల పట్టికలను లంకీకరింపబడినది:-

1. ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల బాక్స్ 28వ తారీఖున జరుగుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించడమైనది.

2. ఆసమావేశ సమావేశమున కధ్యక్షతవహించుటకు కృత్తివెంటి నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, వారికి ఏకాగ్రతగా విలుకాయెడల యన్. రంగనాథాచార్యులు గారు, వారును లభించనియెడల టి. కంకరశాస్త్రి పి. యం. యస్. గారును ఎన్నుకొనబడిరి.

3. ఈ క్రింద కేటగిరీలవలెనవారిలో నొక ఉపసభ్యుడు నేర్పరచడమైనది:-

ఆర్. యల్. సోమయాజిగారు, పాతూరి లింగయ్యగారు, వి. వి. పున్నయ్యగారు, యస్. వి. కృష్ణయ్యగారు, రామరాజు పుండరీకాచార్యులు కె. తిరుమలరావుగారు

4. కొంతటి రామనాథమగారు ప్రస్తుతము కార్యదర్శిగానుండురు. ఇదివరకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నున్న వారిని తదితరులకు ప్రత్యేకముగ శాస్త్రములు బంపబడును. ప్రాథమికోన్నత పాఠశాల పట్టికలను తమతమ విలాసములను కార్యదర్శికి పంపుటకు, సమావేశమునకు తీర్మానింపబడుటకు ఆహ్వానింపబడుచున్నారు.

వరసారా పట్టికల తాలూకా బోర్డు వెనెడల గుర్తింపు క్రమింపబడును

వరసారా పట్టికల తాలూకా బోర్డు వెనెడల గుర్తింపు క్రమింపబడును

రాజకీయ కైదీలపై సాక్ష్యము

రాజకీయ కైదీలకు వారినైగలసాక్ష్య మేరిగినను వో దెలుపబడునని సర్ ఆలక్ష్మీ అంధరు ముద్దే ముగారు కాసనపల్లిలో దేవీయూడినట్లు ప్రతికలలో ప్రకటించబడినది. తనకాసాక్ష్యములగుర్తి ఏమియు ఎన్నడు తెలుపలేదని నాసోదరునివలన తెలిసినది. అందుచే ఈమాట కేవల ముసత్యమగుచున్నది. ఈ సందర్భమును బట్టి ప్రభుత్వమువారి ప్రకటనను ఎట్టిపరతులతోక ఉపసంహరింపకొనెదరాదా? తమ పై నాకోపించిన నేరములనైన దెలుపని రాజకీయ కైదీలకు వారి పై వచ్చు సాక్ష్యము లన్నింటి నెరుకపరచెదనట అసంవర్ధముగనున్నది. సాక్షుల తీర్మానము మనసునొచ్చియుండుటచే నిట్లు తీర్మానముగ వ్రాయుచున్నాను. నాసోదరుని యభిప్రాయమును వెల్లడిచేయు నాకు సర్వాధికారమిచ్చియున్నాడు. అయినను యే నేరములపై కైదుచేసికో ఆ నేరములు దుజువనట్లుగా నామాన్య న్యాయస్థానమునందు విచారణచేయవలసినవని ఆయన కోరుచున్నాడు. ఆతని నేరములను సి. వి. డి. ఉద్యోగులద్వారా చదివి వినిపించిరేగాని- లిఖితరూపము నందజేయుటకు వెరచుచున్నాడు.

ఆ నేరముల దెలుపు నకలు యిమ్ముని కేరొకసారి కోరుచున్నాను. నేను సోదరుడను. అతని తరపున న్యాయవాదిగను కోరుచున్నాను.

నాసోదరునకు, ప్రభుత్వమువారి సాక్ష్యము లిచ్చుపెట్టి యెట్టి పుస్తకములనిచ్చుటలేదని ఆయన దెలిపెను. పుస్తకము లీయవచ్చునా లేదాయను విషయము పరిష్కరించుటకు ప్రభుత్వమువారికి 7 నెలలు చాలకపోయెనా?

లాలుబజారునందు జెయిలులో కేరొవిధానము. సవ్యముగ నున్నదని ప్రభుత్వమువారు దలంచెదరా లేనిచో యేమిచర్య చేసికొనెదరు?

లేఖలు

రాజకీయ కైదీలు వారమునకు రెండులేఖలకు మించకుండ వ్రాయవచ్చునని నిబంధనగలదు. ఈ నిర్బంధముగాగ వేరేమిగలదా? ఉన్నచో నదియేమియో తెలిసికొన గోరెదను. కలకత్తాలోనున్న తన కుటుంబమున కొకటియు కలకత్తాలో నో లేక పూర్వీకోయొన్న తన తల్లిదండ్రులకొకటియు వారమునకు వ్రాసినచో నాసోదరుడు వేరెవ్వరికిని లేఖలు వ్రాయననకాములేకుండును.

రాజకీయ కైదీలకు క్రియత బాబు లేక మిష్టరు అను గౌరవపదములతో పోలీసు అధికారులు సంబోధించ నవసరములేనట్లు ఎచ్చుపై న నిబంధనగలదా? మామూలు మర్యాదలను పోలీసువారు అనుసరింప నవసరములేదన్నచో వినగోరెదను.

బెంగాలుకు మార్పులు

ఆంగ్లము కొరకై తన్ను బెంగాలునకు మార్చవలెనని నాతమ్ముడు దరఖాస్తు పెట్టినట్లు జెప్పెను. అది మీకు చేరినదా?

నాసోదరుని ఇంటద్దె ఆదేశములగుర్తి ముందొక ఉత్తరము వ్రాసెదను.

వెంటనే జబాబు వ్రాయించగోరెదను.

ఇట్లు విశ్వాసపూర్వకముగా,

(సం) ఎస్. సి. బోసు.

డిప్టీ కార్యదర్శి జబాబు

బెంగాలు ప్రభుత్వాలయము

కలకత్తా, 18.5.1925

బోసుగారికి

మిత్రుల యీ మధ్యనే చేరినది.

తేఖల నిషేధించుటకుగుర్తి ప్రభుత్వమువారియూ ఉద్యోగులకు కొన్ని సూచనలజేయుదురు. వాటిప్రకారము ఆలోచించి నిషేధించవారికి సర్వాధికారము గలదు. వారికి సంబంధమువచ్చినచోట్ల ప్రభుత్వమువారి పరిష్కారమునకు విధచిపెట్టెదరు. ఇష్టమువచ్చినట్లు నిషేధింతురను మీవాదమును ప్రభుత్వమువారికికరింపరు. కైదీలకు యేవేని కష్టములున్నచో జెయిలు విజిటరులకు చెప్పవచ్చును. అంతేగాని పత్రికలలో ప్రకటించుటకు అవకాశ మియ్యరు.

ఆరెడ్డు (డిలేటు) చేయబడిన వారిపై ఆరోపించబడిన నేరముల కొరతమును, వారు జడ్జిలముందర దెలుపుకొను నుడే కనుతో నున్నపుడు, వారికిగాని యితరులకుగాని యిచ్చుటకు వీలులేదని ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

మిత్రముడు రాజకీయ కైదీ గా నున్నపుడు ఆతనిపైగల నేరములను చదివి వినిపించిరి. దానిబట్టి వాటి గుణ మాతనికి బోధపడియుండును. సర్ ఆలక్ష్మీ అంధరు ముద్దే ముగారుపయోగించిన పదములు సరిగా నాకు తెలియవుగాని నేరముల రూపముదెలుపు ఒక ప్రకటనయందు సాక్ష్యమును గుర్తి గూడగలదు. మీసోదరుని యితరులను యెందుకు విచారించలేదో యిదివరకే ప్రకటించబడినది. కావున తిరిగి నే జెప్పనవసరములేదు.

మీరు మాండలే బోనకముందు నేను మిమ్ములకినెప్పుడు ప్రభుత్వములతో పుస్తకముల సరఫరాచేయుట గుర్తియు మాండలేలో నున్న అడ్డినాన్న కైదీలకు పుస్తకములని మిత్రము బర్మా ప్రభుత్వమువారికి ధన మిచ్చునట్లు తంతివార నంపుటయు మీకు దెలిపియుంటిని. కైదీలకు యిచ్చుపుస్తకముల నెంచికొనుటకు కొంతకాల విశ్రంభనముగనని నేను ఆనుభవము బట్టి చెప్పగలను.

లాలుబజారులో మీ సోదరునకు ఉచితముగ ఒక వసతి యేర్పాటుచేయబడినది. అచ్చట రాత్రి పండుకొనవలసినప్పుడు కైదీల కొసగుప్రక్కనే అమర్చిరి. ఆరాత్రి, అచ్చటి ఉద్యోగుల జేతనిండ పనికిలేదు. ఆయన కారాగ్రా కష్టముగ నుండెనని వినుటకు ప్రభుత్వమువారు చింతిల్లుచున్నారు. కాని దాని విషయమై యేమి చర్య చేసికొనరు.

జెయిల్లోనుంచబడిన దేవీయూడినకు వారమునకు రేఖల వ్రాయు అవకాశము తాత్కాలికముగ నొసంగుటకు ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి. నిషేధించు ఉద్యోగులు తమవద్ద నున్న తేఖలతో పనిముగించుకొనలేకుండినచో యీ ఉత్తరపు మార్పుచును.

రాజకీయ కైదీలకు సంబోధించుటకుగుర్తి ఉద్యోగులకు ప్రత్యేక నియమము లేమియులేవు.

బెంగాలునకు మార్పును మీ సోదరునివద్దనుండి అర్జీ రాలేదు.

ఇట్లు మనఃపూర్వకముగ

(సం) డి. గ్లాడింగు,

18.5.25.

సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారిని కాకినాడపౌరు లభినందించుట

కాకినాడ, మే 31:—సర్ రఘుపతి వెంకటరత్నం నాయుడుగారికి మద్రాసు విశ్వవిద్యాలయమునకు చైన్చాన్ సెలవు పదవి లభించినందులకు, ఆంధ్రుడు ప్రథమముగ నెన్నుకొనబడిన చైన్చాన్ సెలవు అని సంతోషమును ప్రకటింపబడుచుండెను. 29 వ తేదీన పిఠాపురములో దివాన్ గారను, కాకినాడలో డిల్లీ బిల్ కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి నాయుడుగారు టీపాట్ల నిచ్చిరి. తర్వాత నిన్న సాయంత్రము ప్రత్యేకముగ నొకపెద్దపౌర సభ బౌత్ హాలునందు గావించబడినది. డిల్లీ బిల్ కొ. సూ. మూర్తి నాయుడుగారు అగ్రాసనాధిపత్యమును వహించిరి. కాకినాడ పౌరుల తరపున వెంకటరత్నమునాయుడుగారిని అభినందించుచు నొకతీర్మానమును దామోదర కృష్ణమూర్తి నాయుడుగారు ఉపపాదించిరి. చావలి రామసోమయాజులుగారు ఆ మాదిరించిరి. తీర్మాన మేకగ్రీవముగా కరతాశ్చర్యములతో నామోదించబడినది. సర్ వెంకటరత్నంగారు తనదీనిని ప్రత్యుత్తరము నొసంగిరి. విశేష ప్రశంసకు తగవునిరి. తమ శ్రేయస్సుకోరడు తోడ్పాటు నివ్వవలెననిరి. సాధ్యమైనంతవరకు విధిని నెరవేర్చుదుననిరి. వందనము లర్పించిరి.

సభ 7 గంటలలో ముగిసెను.

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము

ఆ సభయే పిదప యితరవిషయములగుర్తి తీర్మానించుటకు గూర్చుండెను. సుమారు 400 మంది గలరు. ఈమధ్య బహిరంగసభలో నిది పెద్దది. పౌరమహోయులు, చాలమంది సభలోనుండిరి. సర్ వెంకటరత్నము, డిల్లీ బిల్ కొ. సూ. కేషగిరిరావు రివరెండు బెన్చె, రివరెండు స్మిత్, ఎ. టి. పామర్ మొదలగువారుండిరి. డిల్లీ బిల్ కొమ్మిరెడ్డి సూర్యనారాయణమూర్తి గారగ్రాసనాధిపతిగ నుండిరి.

ఈ క్రింది ఇంగ్లీషు తీర్మానమును శ్రీ చావలి రామసోమయాజులుగారు ఉపపాదించిరి.

“బహిరంగసభలో సమావేశమైన కాకినాడ పౌరుల అభిప్రాయములలో, గోదావరిజిల్లా ఆంధ్రదేశములో యితర ప్రదేశములకున్న మిక్కిలి మధ్యస్థముగను, ప్రాతినిధ్యము గలదిగను, జనబాహుళ్యము గలదిగను, అభివృద్ధిచెందిన బాగుగను కను, పూర్తిగా తెలుగుజనమే ఉండుటచేతను, పాకాలకు బోవు యువకులు చాలమంది యుండుటచేతను, క్రీష్ణానీతి యందును, పారిసర్వధ్యమునందును, నీటి నవతీయందును, దీపముల వసతియందును, వ్యవసాయ వ్యాపారములయందును, చాకయైన వికాలమును సముద్రప్రాంతములను విద్యాలయము నందుండియే విద్యాభివృద్ధి నంతకు గడుపుటకు తన సామర్థములు యీ గోదావరి జిల్లాకు ప్రధాన పట్టణమైన కాకినాడలో నున్నది గనుక కాకినాడలోనే ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము స్థాపింపవలసినదనియు, అట్లు జరుగకపోయినయెడల, చరిత్రాత్మిక సాంప్రదాయములు కలిగి ఆర్ట్స్ కాలేజీ టీచింగ్ కాలేజీ పూర్తిగా కలిగియున్న రాజమహేంద్రవరములోనే యావిశ్వవిద్యాలయ స్థాన మేర్పరుపవలసినదనియు ప్రభుత్వమువారిని గోరుచు యీ సభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

మరియు, వైద్యవిజ్ఞాన దేవస్థలమైనను యూనివర్సిటీ సెంటరుగా పరిగణించి అప్లయడ్ మెన్సులతో టెక్నలాజికల్ ఇంజనీరింగ్ ప్రభుత్వమువారు సెలకొల్పవలసినదని యీసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

క్రిలక్తరాజు సుబ్బారావుగారు, స్వరాజ్యప్రార్థి కార్యదర్శి బలపరచెను. క్రీపసులూరి కొండరామయ్యగారు బాలీయాభిప్రాయములను యావిధానమునందు తీసికొని రావలసినదని కోరుచు వ్యతిరేకించిరి.

ఈ పాశ్చాత్య విద్యవలన యిదివరకే మనమందరమును పాడైపోయి యింకను బాలర కట్టి విద్యనిచ్చి బానిసలుగ జేయుట బాగులేదనియు, దీదరయతుల యొక్కసామ్య పృథ చేయవలసినదియు, ఇన్నిలకలసామ్య నిరర్థకముగ నిట్లుపోవుటకు బదులు అందరకును ప్రాథమిక విద్యయైన నిచ్చి బాగుచేసిన బాగుండుననియు, దేశమునధోగతికెచ్చిన యావిశ్వవిద్యాలయములను వ్రేళ్లతో బెకలింప సిద్ధపడవలెనని హెచ్చరింపుచు

అంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు కార్యదర్శియగు మండపాక రంగయ్య వాయుడుగారు ప్రతిపూలముగా మాట్లాడిరి.

శ్రీశ్రీశ్రీకంటి కోనేట్రావుగారు తీర్మానమును బలపరచిరి.

తీర్మానము సభిరసంభావనలచే నంగీకృత మయ్యెను. వలసరైదుగురు సోదంబులు స్వీకరించుచుగా చేరులనైతిరి.

కాకినాడలోనున్న పి. ఆర్. కాశీని నుమారు 75 సం వత్సరములనుండి విద్యగర్భులు ఎన్ని గాంచి ప్రత్యేక పదవీయం దుటచేత ప్రస్తుతముకాలేటిగా చేయుట యిప్పటికే చాలకాల ము మించినది. కనుక అట్లుచేయుటకు పితాపురం మహారాజా వారికి యాసంబంధముగ్గ యావధుఅధికారమును ఆర్థిక బాధ్యత యును ఆయునకు హక్కులకు కాలేటికమిటిని కోరుచున్నతీర్మా నము రెవరెందు రెన్నెగ్ గారు ఉపపాదించిరి. స్వరాజ్యపార్టీ అధ్యక్షుడు యల్లాబోస్సుల కామేశ్వరరావుగారు ఆమోదించి రి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను.

మాడవతీర్మానము కాకినాడలో బాలికలకు ప్రామాన్య లు పెట్టవలసినదని ప్రభుత్వమువారినికోరుచు ఆర్థిక సేవీ న్యూప రించెంటు వి. పి. రాజుగారు ఉపపాదించిరి. ప్రత్యేక పాఠ కాలలు ప్రీతికండక రిస్కరు, లేనియెడల ఆసేక అనర్థములు నచ్చునట్లు స్వక్తవరచిరి. ప్రీతివిద్య యివ్వనియెడల రాజకీయ వ్యవహారములం దెట్లు ప్రీతి పాట్లావగలుగుదురని యుపసన్యసిం చుచు శ్రీయత కోకా కృష్ణవేణమ్మగారు బలపరచిరి. దుగ్గి రాం మూర్త్యప్రకాశరావుగారు యిదివరలోచేసిన ప్రయత్నము లను తెలియజేయుచు తీర్మానమును బలపరచిరి. తీర్మాన మంగీ కరింపబడెను.

రబ్బాప్రగడ శుబ్బారావుగారు (రాజమహేంద్ర వర ము) యీసభాతీర్మానముల ననుబంధించి పెట్టుటకు ఒక ఉప సంఘ ముండవలెనని ఉపపాదించుచు కాకినాడ పాయిల కట్టడి యేకాభిప్రాయమునకును మెచ్చుకొని కాకినాడయును రాజ మహేంద్రవరమును కలిపి యీ విశ్వవిద్యాలయమును గూర్చి ఎక్కువగ పనిచేయువలసినదని కోరిరి. ఉపసంఘము ఏర్పరుప బడెను. ఈసభాభ్యుత్సాహుడ నందుంచెను.

సభ 8.30 గంటలకు ముగిసెను.

ఇండియాలో రాజీవడుట

(నేమను ప్రతిక)

దానుగారు సహకారపద్ధతిని దారిజూపినపుడు బెం గాలు రాష్ట్రసభవారు ఆనుసరింప నియ్యకొనలేదు. కాని ఇండియా యంతకు బెంగాలే ఆయువుపట్టుగాదు. భారతీయు ల అభిప్రాయము వెల్లడి చేయుటకు అసభయే నిర్ధారణగాదు. పంజాబులోని సిక్కులు ప్రభుత్వమువారిలో సమాధానపడు నట్లు సర్ మాల్వాము హెయిలీగారు యత్నించి జయముగాం చుచున్నారనువిషయము దీనికికే ముఖ్యమైనది. లాలాబజపతి రాయగారి వ్రాతలను బట్టి చాలగంకరులు నేర్చుకొనవచ్చును. పరిస్థితుల నున్నవి ఉన్నట్లుగా సురంపగల కేంద్ర ఆతనికి దప్ప వేరెవ్వరికిని లేదు. ఆతనికి గోపరించు విషయముల యదార్థ మును వెల్లడిచేయు నేర్పుకొరకే ఆతను కాంగ్రెసు సంస్థలోని ఉద్యోగమునకు రాజీనీచ్చెను. మహమ్మదీయ్య వాయుకులకు స్వరాజ్యము కావలెనుగాని దానికొరకై తమ మతేలాధిపతులను విడువ నిచ్చుకొనవలసి ఆతని అభిప్రాయము. స్వరాజ్యమును ఎరుపయోగముగ చేయవట్టి పరిణామం హిందువులవద్ద గోరు చున్నారు. వారి సహాయములేనిది స్వరాజ్యయుల ప్రతిష్ఠంధన విధానము నిడుపయోగ మగును. అందుచే విరహితులను, స్వరాజ్యపాదులను కలసి తక్కువ కోర్కెలను కోరవలెను. అనగా రాష్ట్రీయస్వారంజ్యము. నైర కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు కొన్ని విషయములం దధికారముండవలెను. కేంద్ర ప్రభుత్వ మువందు కొన్ని కాలంలో కార్యనిర్వాహకవర్గమువారు కాసన పథక లకు జవాబుదారీగా నుండవలెను. లాలా లజపతి రాయ గారు కోరిన యీ యధ ము పు కోర్కెను ఇండియాకు స్వరాజ్యమును తనకు మనపార అభిప్రాయము గలదని రుజువుచేయుటకై బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారు వెంటనే అంగీకరింపగలరు. ఏమన ఇండియాలో మనము నిర్వహించు నపుడు సమాధానపరతుల కన్న సమాధానమునకు విచ్చుచారి మనోభావము ఎక్కువగ గమనింపవలెను. ఇండియా రాజీవడు టకు ఆనుమలత జూపుచున్నది. కాని ఇట్టి ప్రయత్నమున మన ము యెప్పుని బిగింపు జూపరాదు. ఆంధ్రపరస్పాగము జరుగు నపుడు వారి పదభిప్రాయమును బడదు యత్నింపవలెను.

గుంటూరు మండల స్వరాజ్యపక్ష సమావేశము

నూతన ఎన్నికలు

మే 20వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు గుంటూ రుమండల స్వరాజ్యపక్షమునాయ తిలక్ జాతీయపాఠశాలా భవనముందు సమావేశమైరి.

హాజరు

(1) దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్య (2) ఉన్నవలక్ష్మీ వారాయణ (3) వింజమూరి రంగారాయలు (4) ఊటుకూరు రామయ్య శ్రేష్టి (5) గోపాలని రామలింగయ్య, (6) గాన్ పేగ్గే సాహెబు (7) కరణం రామస్వామి (8) కోనవెంకట రాయశ్రీ (9) ఆంచకపయ్య (10) కేణు రామస్వామి చౌ దుః (11) గడ్డిపాటి వెంకటకృష్ణయ్య, (12) వెలువోలు కి తారాయ్య, (13) గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావు, (14) కన్నెగంటి మూర్త్యవారాయణ మూర్తి చౌదరి (15) రాపర్ల వెంకటకపయ్య (16) కుప్పా శ్రీరామకృష్ణ (17) పిల్లలమ ర్రి అంజనేయులు (18) గుండు మూర్తి అనంతవరహరిరావు (19) గార్లపాటి హనుమంత రావు (20) దాపులూరి రంగ య్య (21) ముసునూరి వెంకటసుబ్బయ్య (22) చింతమనేని భావయ్యగారు.

తీర్మానములు

(1) ప్రస్తుతమున్న తాత్కాలిక కార్యదర్శియే కొంత కాలమువరకు నిలిచియుండి జూన్ నెల ఆఖరువారమున పిలగు కోజానగుంటూరు జిల్లాలో స్వరాజ్యపార్టీ యంతాదరణగల యా వస్థుండిని సమావేశ పరుచుటకు తరువన్నాహము గావించి త గుసానమున అట్లుసమావేశపరచి యీకోజానకు ప్రచురింపబడి న కార్యక్రమములను జరిపింపవలెననిన్ని యీలోగా అన్ని తాలూకాలలోను ఫిష్కాలలోను పార్టీయందు చేరగల సభ్యు ల కందరికి హెచ్చరికచేయు నిమిత్తము యీక్రింది సభ్యుల నియమించుటకు యీసభనారు తీర్మానించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:—దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

ఆమోదకులు:—కేణు రామస్వామి చౌదరిగారు. తీర్మా నము లీగిపోయినది.

(2) ఇప్పుడు యెన్నుకోబడే కార్యనిర్వాహకులు వచ్చే డిసెంబరు యాఖరువరకు ఆనగా రాబోయి కాంగ్రెస్ యనం తరమువరకు ఉద్యోగములో యుండేలాగున తీర్మానించడ మైది.

ఉ. పిల్లలమర్రి అంజనేయులుగారు.

ఆ. దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు. తీర్మానము సర్వాంగీకృతము.

(3) అధ్యక్షులుగా శ్రీయత ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణ పంతులుగారిని ఎన్నుకొనవలెననిది.

ఉ. కేణు రామస్వామిచౌదరిగారు.

ఆ. కన్నెగంటి మూర్త్యవారాయణమూర్తి చౌదరిగారు తీర్మానము సర్వాంగీకృతము.

(4) గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావు, ఆంచకపయ్య గార్లను కార్యదర్శులుగా ఉండవలెనని తీర్మానించడమైనది.

ఉ. వింజమూరి రంగారాయలుగారు.

ఆ. ఉన్నవలక్ష్మీవారాయణగారు. తీర్మానము సర్వాంగీ కృతము.

(5) కార్యనిర్వాహకవర్గమును తాలూకా కొకరు చొప్పున సభ్యులుగానుండువలయును. ఈజిల్లా స్వరాజ్యపార్టీకి చెందిన కాసనసభా సభ్యులున్ను, అఖిలభారత స్వరాజ్యసంఘ సభ్యులును, కార్యనిర్వాహక వర్గముందు Ex Officio మెంబ రుగా నుండవలయును. తాలూకావారిగా యీక్రిందిసభ్యులను కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ఎన్నుకొనడ మైనది.

విజిలెండ—గోపాలని రామలింగయ్యగారు.

పాత్రెవల్లి—గార్లపాటి హనుమంతరావుగారు.

నరసారావుపేట—రెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు.

గుంటూరు—గుండు మూర్తి అనంతవరహరిరావుగారు.

తెనాలి—కన్నె గంటి మూర్త్యవారాయణమూర్తి చౌదరిగారు.

రేపల్లె—Postponed.

కాపట్ల—దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు.

పల్నాడు—Postponed.

ఒంగోలు—Postponed.

6. ఈసంఘ కార్యక్రమము నిర్వహింపటకు సంఘము నకు యొకనిధి యేర్పాటుచేసి వసూలుచేయవలయునని ఏర్పాటు చేయడమైనది.

ఉ—పిల్లలమర్రి అంజనేయులుగారు.

అ—గోపాలని రామలింగయ్యగారు. తీర్మానము అంగీకృతము.

కొగిలేరు రామచంద్ర రావుగారి ఆకాలమరణము

పిడు పుంగనూరు వాతావస్థలు. బ్రాహ్మణకులమునకు తేరి నకాలైనను అస్పృశ్యతనివారణమున విసుల ఆక. బాల్య మునండే బి.య్యే ఆనర్ సుపరీక్షయందు పుత్తీర్ణులైరి. సహాయ నిరాకరణయద్యకు ప్రారంభమునందు చదువును విడచిపెట్టు టకు సంసిద్ధులైయుండిరిగాని తల్లిదండ్రుల తొందరలవలన త మకోరికను నెరవేర్చజాలకపోయినను, పిరికి స్వదేశిగుడ్డల యం దు విసుల అభిలాషయుండెను. పిరియొక్క ప్రపాత్యాహము చేర యీగ్రామములో మహాజనసభయొకటి స్థాపింపబడినది. ఆసభాధవనములో యిప్పటికిని భజనలు, పురాణములు, నాట్య కములు ప్రదర్శింపబడును. రాత్రి పాఠశాలలనీ, ఈగ్రామ ములో స్థాపనచేసి అనేకులకు అక్షరబోధ గలిగించిరి. పిరికి సాంఘికమార్పు ఆనన విసుల అభిలాష ఇటువంటి వేకాభిలా ని యంతరీక్రమామన స్వగృహులైవందుకు పుంగనూరి బతులు. వగరుచు యీతీర్మానము గావించిరి

పుంగనూరి యొన్నరపాఠశాలయందు 28-5-25 తేదీని పురజనసభకుడి కీర్తిశ్రేష్ఠులైన కొగిలేరు రామచంద్ర రావు గారి యకాలమరణమునకు పరిశీలించుచు వారికుటుంబమునకు పాడుధూతిని తెలియజేయుచున్నాము.

(జి.వి.శేఖరి)

2. రాబోవు స్థానిక సంఘముల ఎన్నికల విషయమై జిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘముయొక్క ఉపసంఘమువారిలో సంప్ర రించి ఆత్మగౌరవ నిర్ధారణచేయుటకును నాను అనుసరింప వలసిన నిబంధనలను నిర్ణయించుటకును, యీక్రిందివారిని యిత రులకు చేర్చుకొను యధికారముతో ఉపసంఘముగా ఏర్పరచడ మైనది

1. పిల్లలమర్రి అంజనేయులుగారు.

2. గోవిందరాజు వెంకటకృష్ణారావుగారు.

3. రెల్లంకొండ రాఘవరావుగారు.

4. చింతమనేని భావయ్యగారు.

5. గోపాలని రామలింగయ్యగారు.

(సం) ఆంచకపయ్య,

అధ్యక్షులు.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

బ్రాహ్మహమ్మాయి ప్రాతవిద్యార్థి సంఘము

27.5.25 తారీఖు సాయంత్రం 7 గంటలకు హమ్మాయిలో శ్రీరామడుగు కొటయ్యగారి అధ్యక్షతన జరిగిన ప్రాతవిద్యార్థిసభయం దీక్షింది తీర్మానము లంగీకరింపబడినది:-

1. ప్రాతవిద్యార్థి సమావేశము జూన్ 28న తారీఖున జరుగుటకు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించడ మైనది.

2. ఆసమావేశ సమావేశమున కధ్యక్షతనుహించుటకు కృత్రిమెంటి నాశక్త్యరంపు పంతులుగారు, వారికి ఏకారణ ముచేతనే నా పిలుకానియెడల యన్. రంగనాథాచార్యులు గారును, వారును లభించనియెడల టి. శంకరశాస్త్రి పి. యం. యస్. గారును ఎన్నుకొనబడిరి.

3. ఈ క్రింద పేర్కొనబడినవారితో నొక ఉపసంఘ ము నేర్పరచడమైనది:-

అల్. యల్. సోమయాజిగారు, సాత్తూరి లింగయ్య గారు, వి. వి. పున్నయ్యగారు, యస్. వి. కృష్ణయ్యగారు, రామ రాజు పుండరీకాక్షుడు కె. తిరుమలరావు గారు

4. కొంపల్లి రామనాథముగారు ప్రవృత్తము కార్యదర్శి గానుండురు. ఇదివరకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నున్నవారికిని తదితరులకును ప్రత్యేకముగ శాహ్వాసములు బంపబడును. ప్రాత విద్యార్థి లెప్పి లెచ్చటనున్న తమతమ విలాసములను కార్య దర్శికి పంపుటకును, సమావేశమునకు శిప్పకవచ్చుటకును ఆహ్వానింపబడుచున్నారు.

సరసారాప్రవేట తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారిచే క్రిమినలు కేసులు

సరసారాప్రవేట తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటుగారు పాలకుని వెంకట్రాయుడుగారి మీదను, వైస్ ప్రెసిడెంటు గారు రావూరి రంగయ్యగారి మీదను, బోర్డుసభ్యు నవహరిండుట, నమ్మక సామిద్రోహము, తప్పుడులెక్కలు, పోర్టర్, మున్నగు సేరాకోపణలు గావించబడి నేరుకేర కేసులు పెట్ట బడినది. ఈయిరువురు ముద్దయిలను తమ కేసు తెలియదనియు, హెడ్డుగుమాస్తా యగు బొందిలి లాబుసింగుగారు తమను మోసముజేసి దస్కతులను పెట్టించిరినియు ఆరోపించుచున్నారు. మొత్తముమీద గుమారు 2000 రూ॥లు గలిగియున్నట్లు ప్రాసిక్యూషను తరపున తెలుపబడుచున్నది. కేసు గుంటూరు డిస్ట్రాక్ట్ మేజిస్ట్రేటుగారికోర్టులో విచారణ జరుగుచున్నది. ఇంతవరకు రావూరి రంగయ్యగారు ఒక నేరముక్రింద ఛార్జిచేయ బడిరి. ప్రెసిడెంటుగారి తరపున అన్నంరాజు శివపతిరావు గారును, వైస్ ప్రెసిడెంటుగారి తరపున డి. యల్. నారాయణగారును వాదించుచున్నారు.

ఎల్లూరు సినిమాలు

(ఒకవిలేఖరి.)

మే 29:- 28-5-25 తారీఖున ఆంధ్రప్రదేశ్ 7-వ పేజీ 3 కాలములో ప్రచురింపబడిన తిలినబట్టి "ఏలూరు మ్యూసిసి పర్ చెయిమెట్ (పడమర గోదావరి) జిల్లా ఎగ్జిక్యూటివు ఇంజనీయరు, పబ్లిసిటీజనల్ ఆఫీసరు, ఓవర్సీరు మున్నగువారు వాటిని (ఆనగా ఏలూరు సినిమాలు) పరిశీలించిరి. శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ ప్రదర్శనములను జరుపవచ్చునని మ్యూసిసిపలు ఛాయిర్స్ను ఆమోదిచ్చెను. పాండురంగసినిమాకు ఆనుమతి యియ్యలేదు." అని ప్రచురింపబడినది.

చెయిర్మనుగారు శ్రీరామ, శ్రీకృష్ణ సినిమాలవారికి ప్రదర్శనములు మాపుటకు యీనెల 24-వ తేదీని కాని అంతకు పూర్వమునకాని తెలుపు యిచ్చియున్నారు. శ్రీపాండురంగ సినిమాలలో మరమత్తుకూడ చేసికొనకుండ నిషేధపు టుత్తరపులు యిప్పించిరి. ఈకోజువరకు శ్రీపాండురంగసినిమా కంపెనీవారికి తెలుపు యిచ్చియుండలేదు. శ్రీపాండురంగ సినిమా మంచి గాంధీబస్తుగా కట్టబడినదనియు, మిగతారెండు సినిమాలు "కాబ్బా" సరకులు శాస్త్రమునకు యింజనీరింగు శాస్త్రమునకు భిన్నముకట్టబడినవిని (ప్రజలు యింజనీరింగు విషయములు తెలిసినవారును చెప్పగా వినియుంటిని. ఛేయిర్మనుగారు యూపందర్శకులలో వైపుత్తరపులుయింజనీరులరాక పూర్వము వైరాతిని ఆమోదముట్టుట వారికిపున్న అధికారము చలా యించుటకు తెలుపుచున్నది.

వస్త్రముల వ్యాపారము

హిందూదేశ బట్టలవ్యాపారము చాల దిగిపోయినదని యింగ్లీషు వర్తకులు గొలకెత్తుచున్నారు. నాలుగు నెలలవరకు ఇతరదేశీయుల బట్టులు కంట్రాక్టులు తీసికొనబడినవి కల కత్తవర్తకులు నిశ్చయించుకొనిరి. బొంబాయిలో సైతము ఈ వర్తకము అభివృద్ధి గాంచుటలేదు కొట్లలో విదేశీబట్టల వేళ్లు మూలుగుచున్నవి. నుదరాగు బట్టుల మార్కెటునందును మరుకు లేదు.

సహాయ నిరాకరణము అడుగంటిన యాగోజులలో పరదేశీవస్త్రములు బజార్లలో దొర్లుటకు బదులు కొట్టయందు నిద్రపోవుచున్నవి. ఇందుకు కారణ మూహించుటకు విదేశీ యులు చాల శ్రమపడుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు తమధరలచాల ఎక్కువగ సుందెనియజూపానుధరలకు పోటీనిల్వలేకుం డెనియు తక్కువ ధరలలో తయారుచేయుటయే మార్గమని తలచిరి. జపానీయులు మంచినడ్డలు తయారుచేసి హిందూ బజార్లలో తమవర్తకము శాశ్వతముగా నిలుపవలెనని ఊహించుచున్నారు. ఇది ఇట్లుండ జర్మనీవారు ఈ వ్యాపారమును తిరిగి అడుగు పెట్టవలయున్నందుచున్నారు.

ఆంగ్లేదేశమునకును వారి దౌష్ట్యమునకును కారణభూత మగు ఈబట్టల వ్యాపార మిట్టిమందస్థితిలో నుండుట లాంకుమేరు మాంచెట్టు వర్తకులు ఎట్లు సహించెదరో? ఇప్పటికే చాల నష్టము వాటిల్లినది. ఇంతవరకు నష్టము వచ్చినను పరకు విడుదల అగుచుండెడిది. ఇప్పుడో నష్టము నుండి కష్టము వాటిల్లినది. ఎచ్చటి సరకు అచ్చటనే యున్నది. ప్రతిమిల్లు ధరలు తగ్గించి కంట్రాక్టులను కొనుచున్నది. కాని ఫలితము కాన్పించుటలేదు.

ఈపరిస్థితులు ఎల్లకాల మందునా అని ఆలోచించుచున్నారు. అశాయాసముగ ఎంతోమధ్యస్తానకు విడిచియగలిగిన ఆంగ్లేయులవర్తకులు ఇప్పుడు విషమస్థితిలో నున్నారు.

ప్రస్తుతము మనదేశముందు ఖద్దరు ఉత్పత్తి ఎక్కువగ నున్నదో తక్కువగ నున్నదో చెప్పజాలము. కాని మనుషటివలె ఖద్దరు కట్టువారు తగ్గినట్లు కనిపించుచున్నది. కాంగ్రెసుప్రచారము అభివృద్ధిలో నున్నదని చెప్పటకు పిలులేదు, ప్రచారములు కాంగ్రెసునందు సంపూర్ణ విశ్వాసము లేకపోవుటచేతను పామరులకు ఎట్లుపవ్యసింపవలెనో తెలియకపోవుటచేతను కాంగ్రెసు విధానముగంటినట్లు కాన్పించుచున్నది.

కాంగ్రెసు ఎంతమాత్రము ప్రచారము చేయలేదని చెప్పినను, ప్రజలయందు మార్పు మాత్రము కలిగినది. బహిరంగముగా కన్పింపక పోవచ్చును. రహస్యముగా పనిచేయుచున్నది. ఈ మార్పు శాశ్వతముగా నిలువనది.

పూర్వము మనప్రజల కుండెడి వస్త్రముల పరికింపుట. ప్రతి సామాన్య పురుషునికి రెండుదోవలు రెండు పైబట్టులు ఉండెడివి. స్త్రీకి రెండుదోవలు ఏటికన్న తక్కువగలవాడు ఉండెడివారుగాని ఎక్కువఉండెడివారు చాల కష్టమైన అప్పుడు మనదేశ మందుచే నాలుగో తయారగుబట్టు దేశమునకు సరిపోవుమండెడిది. ఇటీవల విదేశీసరకులు దిగుమతి అయిన పిమ్మట బట్టులేనివారు కొందరు వందలకొలదావస్త్రములు గల వారు ముటికొందు 6 మొదల 10 వరకు బట్టుగలమనుష్యులు పెక్కుమంది యున్నారు. ఈసంఖ్య ఎప్పుడును హెచ్చుచుండెను గాని తగ్గులేదు. సామాన్యల బట్టలసంఖ్య పెరిగినకొలది బట్టులేనివారిసంఖ్యకూడ పెరుగుచున్నది. ఈ బట్టల సంఖ్య పెరుగుటకు కారణము ఆంగ్లేయ వర్తకులకు తెలిసినట్లు మరెవరికి తెలియదు. ఒకమారు తయారుచేసిన సరుకు మరొక మారు తయారుచేయక మనహిందువులకు ఒక్కమారు మోహాభిలో ముంచినచిరి. మఱియు ఈమోహము ఆయోమార్గమున పడి పరుగెత్తుకొని పోవుచున్నది. ఇంతలో ఖద్దరువచ్చి ఆమాత్రముగా దానిని పట్టి దింపెను. అప్పటినుంచియు విదేశీబట్టల యందు మార్పొదెగ్గినది. అవస్త్రముల ధరించుట తప్పని గ్రహించిరి. ఇప్పుడు విదేశీబట్టలను ధరించువారు పాపమని తలచుచున్నారో లేదో కాని మనుషటివలె ధైర్యముగా ధరించుట లేదు. లోన కంకించుచున్నట్లు కాన్పించుచున్నది. కేవలము విదేశీబట్టులు కొనటకు చేతులురాకున్నవి. కొనినను మనకన్నా ద్విగళ కొనుటలేదు. ఇట్లు విదేశీబట్టల అమ్మకము తగ్గుచున్నదనికాదు. మొత్తముమీద బట్టలకొనుబడియే తగ్గుచున్నది. ఈకోజులలో మనుషటివలె మంచి యిష్ట్రబట్టలను కట్టినవారే ఆపశ్యకత లేదు. కోరా బట్టలను, మరిక బట్టలు ధరించువారే గౌరవమునకు పాత్రులు. అట్టిసమయములో బట్టలతోను అందు ముఖ్యముగా సంఖ్యతోను అవుసరములేదు. అందుచేత బట్టల అమ్మకము తగ్గినది. ఇంతకు ఖద్దరు వ్యాపారము హెచ్చుతయినచో విదేశీబట్టల అమ్మకము చాల తగ్గును. అగ్గితి వచ్చుటకు రెండుమాడు సత్కరములు పట్టును. ఈలోగా కాంగ్రెసు మంచిప్రచారము సాగించెనని ఇంతవరకు నేచియున్న సమయము సత్కరము చేయడమ మనోహంభ సిద్ధించును.

మాతంపెట్టి సీతారామాంజనేయులు.

విశ్వకర్మోద్ధరణ స్థానిక సంఘము

గుంటూరు

ది 22.5-25 తేదీ గుక్లవారము సాయంత్రము 4-20 గంటలకు "ఆంధ్ర కర్మాగారభవనమునందు బ్రలి శ్రీ" కవులారి మార్గనారాయణగారి యాజమాన్యమున ఆఖిల భారత విశ్వకర్మోద్ధరణ సంఘముయొక్క స్థానిక సంఘపు నూతన యెన్నికలను జరిపి యీ క్రింది తీర్మానములు ఏకగ్రీవముగా నామోదించబడినవి.

(1) లోగడ మల్ల రాం యం. జి. రాజగారిని 8-4-24 ఆండ్ 2.6-24 తేదీలయందు జరిగిన బహిరంగసభాయం దామోదించబడి గవర్నమెంటువారికి పంపబడిన (ఎ) రావు సాహెబు విరుదమును గురించియు, చట్ట నిర్మాణ సభ్యత్వపు నియోజకమును గురించిన తీర్మానములప్రకారము వెంటనే నియోగింప ప్రభుత్వమువారిని కోరుచున్నాడు. (ప్రాపోజరు మల్లరాం చింతాడ సగరేశ్వరస్వామిగారు. ఆమోదములు మల్లరాం పెదప్రోలు మార్గనారాయణరావుగారు.

2. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము రాజమహేంద్రవరమున స్థాపించుటకు అందు జాతీయమైన సభ్యతంత్రీవనోపాయములగు పారిశ్రామికవిద్యలను దేశభావలయందు ప్రాముఖ్యమును కలిగించుటకు మద్రాసు ప్రభుత్వమువారిని కోరుతున్నాడు. (ప్రపో: మల్లరాం యం. జి. రాజగారు ఆల్. మ. రాం పెదప్రోలు మార్గనారాయణరావుగారు.

3. కీర్తిశేషులయిన ఆంధ్ర కర్మాగార స్థాపనాచార్యులైన పారిశ్రామిక పరిబ్రహ్మ్యుగారియొక్కయు సరో పి. టి. కెట్టిగారియొక్కయు మరణమునకు ఊహ సంఘమువారు వాళ్లకుటుంబములకు విచారమును తెలుపుచున్నారు. (ప్రపో: మల్లరాం పెదప్రోలు మార్గనారాయణరావుగారు, ఆమో: మల్లరాం యం. జి. రాజగారు.

చింతారు సగరేశ్వరస్వామి.

ప్రెసిడెంటు.

నెల్లూరురేంజి ద్రవ్యసహాయము

పొందు ప్రాథమిక పాఠశాలలో

పాఠ్యాయ మేనేజర్లమహాసభ

1925 వ సంవత్సరము జూలై నెల 6 ది శనివారము ఉదయము 8 గంటలకు నెల్లూరుటవువై మధ్యపరివారిపీఠిలోని ఆంధ్ర జాతీయపాఠశాలా భవనమున మద్రాసు శాసనసభా సభ్యులనూ నెల్లూరునుండల విద్యాసంఘ ఉపాధ్యక్షులను ఆగు మ-రా-రా-క్రీ దేజవాడ రామచంద్రారెడ్డి, వి. వీ. గారి అధ్యక్షతన వై మహాసభ సమావేశమునకు గమక నెల్లూరు రావూరుతాలూకాలలోని నాకొమిడ్ ప్రాథమికపాఠశాలలో పాఠ్యాయ మేనేజరులెల్లరునూ, విద్యాభివృద్ధులునూ, సవరా కోజు సభనలంకరింప వ్రాశ్శితులు.

మహాసభయందు ఎయిడెడ్ పాఠశాలల ఉపాధ్యాయ మేనేజర్ల కిచ్చు మామూలుగ్రాంట్లు కంటె హెచ్చుగ్రాంట్లు యిచ్చుటకు గురించిన్న ఇండ్లబాడుగ్ర గ్రాంట్లు విషయమున్నూ, ఉపాధ్యాయ సంఘములు ఉపాధ్యాయ మేనేజరుల సంఘములు ప్రత్యేకించి యుండవలయునా? ఏకీభవింపజేయ వచ్చునా అనువిషయమున్నూ, జాతీయవిద్య అనగా ఏమి? అది ఏవిధముగా ఆచరణలోనికి వేవచ్చునా? ప్రైమరీబిల్లు, లసి బిల్లులు తయారుచేయు పథకులు యివియన్నియు ముఖ్యముగా చర్చింపబడును, కొన్ని వ్యాసములు చదువబడును. మాదిరి పాఠములు యియ్యబడును.

ఈ మహాసభకు నెల్లూరు రావూరు తాలూకాలలోని ఉపాధ్యాయ మేనేజరులుగక యితరతాలూకాలలోని ఉపాధ్యాయ మేనేజరులకూడ వయచేయవచ్చును. సభ్యులు మాత్రము రు 1-1.0 లు ప్రవేశదమును చెల్లింపవలయును. సదరుకోజుననే నెల్లూరు పెంటరు టేచరు మేనేజరుల సభ కూడ జరుపబడును.

N. B. సదరు కోజున ఆంధ్రజాతీయ పాఠశాలయందు ధర్మపతనమందిరము తెగవబడును. ప్రాథమిక పాఠశాలల ఉపాధ్యాయుల చింతముగ వార్తాపత్రికలు చదువుకొనవచ్చును.

కనుపల్లి నారాయణయ్య,

కార్యదర్శి.

అమృతాంజనము

చక్కనిదబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు లేక, 109 ఫ్రెరి రోడ్డు, ఫోర్ట్ బొంబాయి.

పురమాషీవనులుకు, పోకరవనులకు
సుప్రసిద్ధమైన నిలయము

బహుమానమివ్వఁగొన్నెలు, పంచెపులొటాలు, పలురకములలోను, పరిమాణము
లందును మావద్ద సిద్ధముగానున్నవి. ఇవిగాక సకలమైన వెండిసామానులు, బంగారు
భజనమానపతకములు, దాలరులు, సాదాఉంగరములు, కేంపులు, పువ్వురాగ
ములు చెక్కిన ఉంగరములుకూడ నున్నవి. సరము బంగారుకు, నీను వెండికి
పూచీనిచ్చెదము. యిదివరలో మావద్ద బేరముచేయనివారు ఒకదఫా చేయగోరెదము.

ఉమిడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి

నగలవర్తకులు,

కంపెనీ,

25, చైనాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వము (The Telugu Encyclopaedia.)

ఇందు చరిత్రలు, ప్రకృతిశాస్త్రములు జీవితములు, నీతి, మత, సాంఘిక, వైద్య, రాజకీయాది
విషయములు, భూగోళము, న్యాయము, శిల్పము, జ్యోతిషము మొదలగు సమస్త విషయములు
చర్చింపబడును.

ప్రతిసంపుటమును, ఆరుసంచికలుగ పంపబడును. ఒక్కొక్కసంచికయందును రమారమి 100 పుట
లుండును. ఆరు సంచికలకు చందా రూ. 5-0-0. అంచెకూలి అ. 10-8-0. మొదటిసంచికను వి. పి. గా
పంపి రూ. 5-8-0. వసూలుచేసికొని మిగత ఐదును క్రమముగ బుక్కుపోస్టుగ పంపుచుండుము.

ఆరుసంచికలు ఒక్క- సంపుటముగచ్చే బైండుచేయబడును. ఒక్కొక్కసంపుటమునకు అంచెకూలి 0-12-0.

ప్రస్తుతము మేలు (నగముతో) బైండు చేసినవి మూడుసంపుటములు సిద్ధముగనున్నవి.

ఒక్కొక్క సంపుటము వెల రూ. 6-8-0.

ఆంధ్ర విజ్ఞాన సర్వస్వ కార్యాలయము

7, తంబు శెట్టిపీఠి, జి. టి., మద్రాసు.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త : ఒంతలి సత్యనాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుచ్చము

నకు సంబంధించిన నవల. కథాసందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు హృద్యములై చిత్రము నాకర్షించును

డిమ్మి పైజా గాం పేజీలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకేసారి మొత్తముగ కొనువారలకు కవిష నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలావెట్టె 212, మదరాసు

ముప్పనసామరాజు అండు పీఠాజు.

1477

పెద్దాపురము పోస్టు.

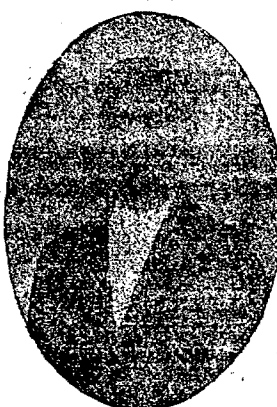
విజ్ఞాపన

స్వదేశము

1918 సంవత్సరం

మంచిమేము మనదేశము
ననుండించున్న పట్టు
తో మాఫ్యాక్టరీ లో శీ
వడుకుట, నేయుట, రం
గులు వేయుటనున్న గుప
నలవలన వివిధరకముల

TRADE MARK.

ప్రముఖ రంగులతో చిత్రవిచిత్రమైన జరి సాదా ఆండు
లు కమ్ములతోను ఆయాచుచేయించి వర్తకులకు తదితరులకు విక్ర
యించుచుంటిమి. కాకినాడలో జరిగిన శివ ఆఖిలభారత కాం
గ్రెసువస్త్రప్రదర్శనమున మాబట్టలను ప్రదర్శించినటులను అవి దేశ
ములోని పట్టువస్త్రములు అన్నిటిలోను ఎక్కువనాణ్యమై
నవిగా అందరకు తెలిసేయున్నది. ప్రదర్శనమునగురించి వ్రా
యుచు మాబట్టలనుగురించి పీయూష కాంతిభాషగారు అమృత
బజారుపత్రికయందు ఇట్లు వ్రాసిరి.

... ఇతర కాంగ్రెసుసంఘము వారున్న మరియుతద
ప్రజలుకూడ అన్ని రకములభివృద్ధిని ప్రదర్శించి ఇంకను ఎంత
కోకలకు, అందరిని ఇచ్చట ఏకరువు పెట్టుటకు పిలువేడు. పట్టు
వస్త్రములు ఆ దేశరకములు ప్రదర్శింపబడినవి. పెద్దాపురం రత్న
లు ముప్పనసామరాజు పీఠాజు గార్లు పట్టు ఉత్పాదకములును
వతులును వస్త్రగుడ్డలు కోటుగుడ్డలును తలగుడ్డలును చీరలును
మున్నగురకములును ప్రదర్శించిరి. బెంగళూరు ఆస్సామవారు
కూడ ప్రదర్శించిరి

పట్టువస్త్రములగురించి వ్రాయుటలో మాకంపెనీయొ
క్క ఆ డెస్కును రకములను విపులముగా వ్రాయుటవలన దేశము
స్వదేశమునన్ని క్రమములలో మాప్రాముఖ్యమును గ్రహించి స్వదేశ
నభివృద్ధి పరచెదరుగాక. చెన్నపురిరాజధానిలో ప్రతిపట్టాను
నందును మాబట్టలు దొరుకును.

కొందరువర్తకులు తెయారుచేయుచున్న రకములలోనే
నాణ్యము తక్కువతయిన బట్టలనువిక్రయించి మారకములనిమో
పపుచ్చుచున్నార గాన అందరియొక్క జాగ్రత్తకొరకు మాప్రతి
బట్టయందు వుండేమాట్రేడ్ మార్కును ఇందున ప్రయోగించితిమి.

మేలయిన మదరాసు

న శ్యాము

మంచిపాగాకుతో వెన్న కాచిననేతితో శుభ్రముగా
పేరుగాంచిన పనివాండ్లచే తయారుచేయించి దేశమంత
టికి సప్తయిచ్చేయుచున్నాము.

పీకె 1 కి ధర ర్వు 2-4-0

పోస్టు లేకు

శేరు 1 కి ధర ర్వు 0-12-0

ఖర్చులు

పి. యస్. సుగంధనశ్యము రు 0-4-0

ప్రత్యేకము.

పి. యస్. పార్థన్ & కంపెనీ,

నెం 1 మెంకయ్యపీఠి, మద్రాసు.